

Edita:
Fundació
Catalunya Cristiana
C/. València, 244.
08007 Barcelona
Tels. 215 27 39
215 27 84
FAX 215 28 05

Any XI N.º 539

Setmana del 21 al 27
de gener del 1990

Director:
Joan E. Jarque i Jutglar

Preu: 100 Ptes.

Catalunya Cristiana

SETMANARI POPULAR D'INFORMACIÓ I DE CULTURA RELIGIOSES

*"Que segueixi l'obra
d'acostament als
germans separats amb
molta comprensió,
amb molta paciència,
amb un gran amor,
però sense apartar-se
de la doctrina
catòlica."*

Del testament de Pau VI

Del 18 al 25 de gener, Setmana Mundial d'Oració per la Unió dels Cristians

"Que tots siguin u"

Del 18 al 25 de gener se celebra la Setmana Mundial d'Oració per la Unió dels Cristians sota el lema "Que tots siguin U". El Centre Ecumènic de Catalunya s'ha encarregat de coordinar els actes que es realitzaran a Barcelona. L'Església dona una importància fonamental al problema de la unió dels cristians. Aquest és un tema que encara no s'ha resolt del tot. Els contactes entre les diverses Esglésies cristianes es mantenen i amb intensitat. Tanmateix, aspectes formals que no pas de fons, impedeixen encara l'acompliment de la unió. Urgeix que el Missatge cristià no es doni des de la divisió; perquè el testimoni esdevingui autènticament universal.

L'artesanía religiosa, una activitat que cal conservar

El procés de secularització de la societat ha arribat també a l'art i per aquest motiu l'artesanía religiosa no gaudeix ja dels passats esplendors. Malgrat això, un petit recorregut per algunes de les botigues d'artesanía religiosa ens convenç que allò que és formós si, a més a més, es fa amb amor, no solament no desapareixerà mai, sinó que guanya en art amb el pas del temps.

Molts artistes han anat abandonant l'artesanía religiosa perquè està mal pagada i es necessiten anys d'aprenentatge i dedicació. A més ens trobem davant un col·lectiu d'artistes bàsicament profà que té moltes pretensions econòmiques.

Davant d'aquesta situació, existeix la temença, per part de fabricants, venedors i compradors, d'una possible falta de continuïtat en la producció ja que en un futur no gaire llunyà desapareixerà la figura de l'artesà. (Reportatge a les pàgines centrals).

AFINANT

Deixeu-me insistir-hi

JOAN E. JARQUE i JUTGLAR

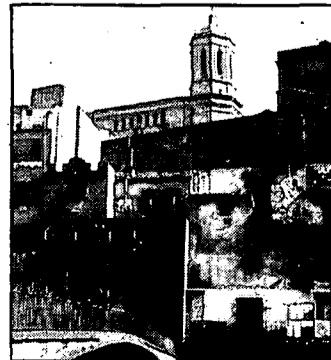
Ja sé que el tema és intranscendent. Resolent-lo ni s'acriem la fam dels qui passen gana, ni facilitarem la "pierrezka" (ja que no tinc caràcters ciríllics, deixeu-m'ho escriure tal com sona en rus), etc. Hi dec tenir un tirant, pels problemes no gaire importants, com desfer nusos, desrovelar un pany, o maldar perquè el Papa ens felicités el Nadal i la Pasqua en català, ja que una vegada em va merèixer un comentari eminent. Com deia la majordona de Capellades "tots som com Déu ens ha fet... i una mica pitjor". El cas és que no hi passo per això del final de la dècada. I en ple mes de gener encara hi som a temps de parlar-ne. Del final del segle —compte! pel 2001— ja se n'ocuparan els

meus renebots, ja que de nés no en tinc. Als recalci-trants els proposaria un joc i una curiositat lingüística: Què passaria si repartíssim les dècades de la nostra Era (del calendari!) entre cent noranta-nou persones prometent-los un milió de pessetes per cada any de la dècada que els pertogués; oi que ningú no voldria o la primera o l'última, a no ser que totes comencessin amb l'u i acabessin amb el zero? I per la curiositat; potsen en va encertar l'arbitrarietat lingüística del francès en comptar els seixantes i els vuitantes fins a "seixanta-deu" i —a part l'idiotisme del quatre-vints— fins els "vuitanta-deu" que és com els veïns anomenen l'any que som!

SUMARI

Caritas detecta importants bosses de pobresa a Girona (pàg. 13)

Manresa: 25 anys de la parròquia de la Sagrada Família (pàg. 12)

3.000 parelles cristianes afirmen que el matrimoni és una bona notícia (pàg. 14)

L'ASSOCIACIÓ D'AMICS DE CATALUNYA CRISTIANA

us invita molt especialment al

II CICLE DE CONVERSES TEOLÒGIQUES sobre ELS GRANS TEMES DE LA FE CRISTIANA, AVUI pel Dr. Joan E. Jarque i Jutglar

I DÉU, LA TRANSCENDÈNCIA

- El "problema" de Déu.
  - La "noció" de Déu.
  - El Déu "personal" de la Revelació.
  - Maria la Theotokos - Maré de Déu.
- 3 Conferències

II JESÚS-CRIST, LA REDEMPCIÓ

- Del Jesús de la història al Jesucrist de la fe.
"L'anomenaràs Jesús, car ell salvarà..."
  - L'Alfa i l'Omega.
  - La Mare de Jesús.
- 3 Conferències

III L'ESPERIT CREADOR

- L'Esperit de Jesús
  - L'Església - "Poble convocat" - de Jesucrist
"Pedres vives"
  - Maria la "Dona".
- 3 Conferències

Lloc: Església de les Monges Agustines, Carrer Vallmajor, 29 - 08021 Barcelona
Dies: 29 i 30 de gener i 1, 5, 6, 8, 12, 13 i 15 de febrer.

Hora: a les 8 del vespre.
Transports: Bus 64, 16 i 17 i tren de Sarrià, estació Muntaner.

NOUS PELEGRINATGES DE CATALUNYA CRISTIANA per a l'any 1990

De l'11 al 26 de març:

GRÈCIA I TURQUIA. RUTA DE SANT PAU-ESGLÉSIES DE L'APOCALIPSI

Presidida i dirigida pel Pare Sebastià Bartina, professor de Sagrada Escripura a la Facultat de Teologia de Barcelona

Oberta la inscripció.

PELEGRINATGES EN PREPARACIÓ:

PARÍS, del 6 a l'11 d'abril del 1990

TERRA SANTA, del 29 d'abril al 7 de maig del 1990

BERLÍN I PRAGA, del 7 al 17 de juny del 1990

TERRA SANTA "especial joves" del 15 al 22 de juliol del 1990

ESTATS UNITS I CANADÀ - Santuaris del Nou Món, del 30 de juliol al 16 d'agost del 1990

TERRA SANTA, del 4 al 13 d'octubre del 1990

L'ARGENTINA I LES MISSIONS DE SANT IGNASI, del 7 al 23 de novembre del 1990

EGIPTE DELS PROFETES, del 30 de novembre al 9 de desembre del 1990

TERRA SANTA, del 26 de desembre del 1990 al 2 de gener del 1991

A final d'aquest mes de gener, demaneu el catàleg.

Thessaloniki

EDITORIAL

La cita litúrgica de Montserrat per al mes de juny que ve és important. Ja va ser-ho la del primer Congrés. Quan va tenir lloc, el 1915, només feia sis anys que Joan Maragall —Barcelona encara feia pudor de socarrim per la setmana tràgica—, havia escrit: "...quan veig la manera com està en el temple la major part de la gent; la manera com oïxen missa; la seva passivitat davant la tremenda energia del Sacrifici d'Amor que allí se celebra; la seva ignorància de les paraules sublimes que en ell són dites, i la consegüent distracció o ensopiment que s'apodera d'ells mentre davant seu està passant la cosa més forta i més interessant d'aquest món, no puc menys que pensar: Déu meu!, quanta sublimitat, quanta energia ineficax, quanta riquesa perduda! La baranella del Presbiteri se'm figura espessíssima muralla que no deixa passar ni una espurna d'aquell foc sagrat, ni un raig de la resplendor del Sant Misteri que en l'altar flameja i brilla. Tot allò que es féu i es digué per a redempció de les gents, per a edificació de les ànimes, passa allí lluny de les gents, incomunicat el seu sentit, mut per les ànimes". I afegia encara: "...jo m'imagino que si es diguessin en veu alta i ben comprensibles per tothom els salms fortíssims del començament, i els fidels, en sa llengua natural, poguessin alternar-hi; si fossin llegides, cridades al poble les paraules de foc de les epístoles de Sant Pau... si fos anunciat cada dia a la gent l'Evangeli... ah, ja n'estic ben cert que la gent no es distreuri ni s'adormirien". ("La iglesia cremada").

El III Congrés Litúrgic de Montserrat i un anhel —incomplet— de Joan Maragall

La cita és llarga, però té el valor d'evocar amb un testimoni de gran autoritat, la situació litúrgica del moment i les aspiracions cap a unes noves formes que alguns esperits més inquietos ja sentien... El primer Congrés litúrgic de Montserrat va moure una onada de comprensió de la pregària i dels signes de l'Església, de participació en el cant, de redescobriments de l'any litúrgic, d'apropament de la paraula de Déu als fidels.

El 1965 va tenir lloc el segon Congrés. El moviment litúrgic havia reeixit a l'Església i el Vaticà II acabava d'establir una reforma en profunditat de la litúrgia catòlica. Moltes aspira-

cions, també les del nostre poeta Maragall, a un major apropament al poble, començaven a fer-se realitat. Entràvem en una de les fases més albira-dores de la renovació conciliar.

Què serà, el tercer Congrés litúrgic de Montserrat? La convocatòria dels bisbes de Catalunya i de l'abat d'aquell monestir parla de dur a terme una obra d'aprofundiment, de reflexió i fins i tot d'autocrítica". Tres coses ben necessàries en aquests moments. Tots estem, alhora, joiosos del camí recorregut i una mica preocupats pel futur. Som conscients dels fruits que la reforma litúrgica ens ha portat, però també ens adonem de moltes limitacions... Resta molt a fer: en la promoció d'una espiritualitat centrada en la litúrgia i enriquida per ella, en la qualitat religiosa de les celebracions, en l'adequació de les homilies, en l'expressivitat i contingut dels cants, en la participació popular...

L'aprofundiment, la reflexió i l'autocrítica del III Congrés Litúrgic de Montserrat no podran eludir una pregunta incòmoda. Maragall veia venir, amb l'apropament de la litúrgia al poble, un desvetllament de la fe. "Ja n'estic ben cert, deia, que molts que ja no hi van —a Missa— hi anirien, i sempre hi anirien". La pregunta és aquesta: per què, havent avançat tant en la reforma, no hem avançat més en els seus efectes missioners?

El papa Joan Pau II acaba el seu missatge per a la "Diada Mundial de la Pau" del 1er. de gener, centrat en el respecte a la naturalesa, citant sant Francesc d'Assís, proclamat el 1979 patró dels ecologistes. En efecte, la figura del Pobrisó aclareix l'estreta correlació que existeix entre la nostra manera de concebre el lloc de l'home en l'univers, la finalitat de la creació i els problemes del "medi ambient".

En primer lloc, la seva visió del món no és pas la d'un simple esteta o d'un poeta panteista. És profundament teològica i crística. La primàcia universal del Crist il·lumina la seva mirada de fe. Francesc contempla el Crist al començament, al centre i al final de tota la creació. Per ell, com ja ho escrivia sant Pau, el Crist Jesús "és la imatge del Déu invisible, primer nat de tota la creació, ja que és en ell que han estat creades totes les coses, en el cel i sobre la terra, les visibles i les invisibles... tot ha estat creat per ell i per a ell. Ell és abans de totes les coses i tot subsisteix en ell (1)".

En altres termes, quan Déu es llança a l'aventura del nostre univers, pensa ja en l'encarnació del seu Fill. Tot ha estat creat per acollir el Fill! Per la seva humanitat, Jesús assumeix, recapitula i divinitza tots els altres éssers creats. Perquè res no li és estrany. Tot és sagrat. La seva encarnació dona a

La pau amb tota la Creació

L'exemple de sant Francesc d'Assís

la matèria i a l'home els seus més alts títols de noblesa.

Es comprèn que als ulls de sant Francesc la creació no sigui solament un domini que l'home ha d'explorar i dominar legítimament sinó també un "lloc" on Déu parla. Tot esdevé un espill de la seva bellesa i signe.

La paradoxa de l'home modern, que ha eixamplat les fronteres de l'univers a milions d'anys llum, és d'estar al mateix temps, afectat per una certa miopia interior. El cel estrellat i la terra, ja no expliquen la glòria de Déu! Només hi veu objectes per explotar o per consumir. No sabent escoltar la música, el cant del món, retornat a ell mateix, a la seva soledat, "desencisat", ja no sap meravellar-se, "donar gràcies" a Déu.

I si Francesc invita el germà falcó i el germà llop, la germana cigala i la germana oreneta a lloar el seu Creador, no és pas per simple emoció romàntica. És el mateix Crist que li ha ensenyat a "contemplar" els éssers i les coses amb els ulls del cor, il·luminat per l'Esperit.

Des del canyissar que el vent

MICHEL HUBAUT
Franciscà

inclina, el senderol rocallós on el sembrador perd els seus grans, el roig flamejant del sol ponent, fins a la gallina que aplega els seus pollets sota les seves ales, Jesús ha fet vibrar la bellesa de la creació, signe de la Realitat amagada que ell a vingut a "desvelar".

Li plau definir-se ell mateix com la font, la llum, el camí, el pa, la pedra, la porta... Tot és reflecteix en el seu propi misteri. Ell dona la comprensió profunda de les coses creades. Tota la creació "parla" d'ell i del seu Pare. Francesc extreu la seva lectura "simbòlica" de l'univers, el seu meravellament en la pròpia mirada del Crist.

El Crist pasqual, el "pantocràtor" còsmic il·lumina des de l'interior tota la creació reconciliada. En aquest univers "significant", totes les criatures convergeixen vers l'home creat a "imatge i semblança" del Creador, vers l'home

invitat a ser l'artesà-associat d'un univers sempre en gestació.

L'amor gratuït, la bondat que és la font de totes les coses i que, un dia, transfigurà el treball dels homes i tota la creació, apareixen com en transparència als ulls de Francesc. "Tots els béns, rendim-los al Senyor Déu altíssim; reconeixem que tots els béns li pertanyen; donem-li gràcies per tot, puix que tots els béns d'ell procedeixen (2)".

El "retorn a la naturalesa" no mena automàticament a Déu. L'home —ni que sigui ecologista— pot tancar-s'hi, fer-se centre absolut, apropiant-se egoïstament de la creació i també fallir en la seva pròpia missió, a la seva funció sacerdotal que és fer cantar tot l'univers creat en el "lliurament" al Creador per l'acció de gràcies. "Tot es vostre, però vosaltres sou del Crist i el Crist és de Déu (3)".

Si l'home no està en pau amb Déu, no estarà en pau amb la creació, escriu el Papa. De fet, si la font transcendental de l'univers és negada, en teoria pel marxisme-leninisme o en la pràctica pel capitalisme desenfrenat l'home esdevé

tard o d'hora un explotador del seu germà, un acaparador i un destructor de la creació.

Francesc no té "béns" per defensar però té doncs per compartir. S'ha alliberat d'aquesta angoixa existencial de "fer-se" tot sol, a força de braços, ja que ell "es rep" del seu Creador, la seva font i la seva plenitud. Deslligat de tot, ho posseeix tot. L'home només retroba la pau quan sap desxifrar la pròpia partitura en aquesta gran simfonia de l'univers creat i salvat pel mateix Déu.

"El moviment alternat de totes les criatures, del corpuscle nedant sobre les aigües mortes fins al sant en pregària, no és més que un retorn: retorn a la residència natal, a la primera font. Tots, des de l'àtom al geni, no som més que pelegrins avançant sobre el camí del retorn i cercant a les palpentes, en la fosca i en la llum, amb una angoixa obstinada, els esglaons de la pujada. Tot ha baixat de dalt; tot aspira ardentment a retornar a dalt. Retorn de la matèria a l'Esperit, de la mort a la vida, del pecat a la innocència, de la bèstia a la humanitat, de l'home a Déu (4)".

(1) Cf. 2,20 i Col 1,15ss.- (2) Primera regla de San Francisco 17.- (3) 1Cor 3,21-22.- (4) Giovanni Papini, "Carta als homes".

(De "la Croix")

Catalunya Cristiana
EL SETMANARI DE MÉS DIFUSIÓ DE CATALUNYA

MEMBRE DE LA UCH

Director: Joan E. Jarque i Jutjar
Sots-directors: Francesc Matgosa i Riera, Joan Carrera i Planas
Edito: Fundació Catalunya Cristiana
Gerent: Jaume Roigé i Torrentgener
Disseny: Josep Samper i Altedo

Redacció, administració, publicitat i fotocomposició: Edifici de la Parròquia de la M. de D. dels Àngels C/ València, 244, 2on. Tels.: 215 / 27 39 - 27 84 FAX: 215 28 06 08007 Barcelona
Impressora: Publigraf, S.A.L. Pte. Valeri Serra, 30 Tels.: 254 / 16 30 - 17 77 Barcelona D.L. B.14.387/79

SUBSCRIPCIONS ANUALS
Catalunya, resta de l'Estat espanyol, Andorra, Gibraltar i Portugal 4.800 Ptes.
Europa: 8.700 Ptes. Amèrica: 10.850 Ptes. Àsia, Àfrica: 11.400 Ptes. Filipines: 11.400 Ptes. Àsia (més oriental): 14.200 Ptes. C

RESPIR

UN BON DESCARREGAR

Jo em creia que hauria passat qui sap què, i no va passar res. El cas és que parlant dos homes amb una certa vehemència l'un diu a l'altre: "Ets un tros d'animal!" L'altre va somriure, però res més. Després li ho comentava, i em va deixar parat la seva molt sensata resposta: "Així es desfoga i queda tranquil". Poder dir animal a l'altre li degué ser com un bon badall, o com una mandrosa estirada de braços; com una higiènica catarsi, si ho volem amb paraula sàvia. No és que ara jo aconselli d'anar dient-nos: "Animal!" a tort i a dret. Perdria efecte, si ho repetíem gaire. Però tampoc no fóra dolent del tot dir-ho alguna vegada, si ho portem al cor, i sentir-nos-ho unes quantes dit per algú que així ho pensi. A condició que el qui s'ho senti, l'altre o jo, sàpiga que només és una manera de quedar descansat. Després de descansar el cor així, la conversa llisca més planera i tot.

MIQUEL ESTRADÉ

Europa sembla que encara no se'n sap avenir. En pocs mesos la llibertat ha guanyat més terreny a l'Est del vell Continent, que durant els darrers 45 anys.

Tal com va, i si no sorgeix cap imprevist en contra, la llibertat política, d'aquí a poc temps, serà patrimoni comú dels països que van des dels Urals fins a l'Atlàntic, des dels països escandinaus fins a Gibraltar.

Tanmateix, allò que podria semblar fortuït, no és més que el resultat de la lògica històrica, accelerada per aquells que es decidiren, bo i arriscant-se, a destruir les dictadures.

Els pobles, com la mateixa naturalesa, no resisteixen gaire temps les imposicions violentes. S'esdevé allò dels corrents d'aigua, que tot i els obstacles interposats, recuperen el curs normal tard o d'hora.

A Europa ja fa molts anys que diverses nacions es consolidaren en la llibertat; unes altres, ho van fer en els darrers decennis; les de l'Est sembla que ho aconseguiran plenament en poc temps. Aquests avenços pels camins de la llibertat es deuen a grans polítics i al mateix poble; els polítics, per la seva lucidesa i esforç; el poble, per les exigències de la pròpia identitat.

Entre els pioners de la llibertat recuperada hi ha, sens dubte, una plèiade d'anònims; n'hi ha també amb nom propi, entre els quals destaquen els intel·lectuals de l'Est i, si no es torcen les coses, el mateix Gorbacxev.

Tot i això, hi ha qui sembla tenir interès a tirar el vel del silenci sobre un dels personatges de relleu internacional que ha col·laborat de la manera més eficaç en la consecució de la llibertat per a aquelles nacions. Em refereixo al Papa Joan Pau II. Per convèncer-se d'això, n'hi ha prou a recórrer breument la història d'aquests darrers anys des de la perspectiva de la llibertat religiosa que suposa la mateixa llibertat política.

Joan Pau II i la unitat d'Europa

RAMON BUXARRAIS,
Bisbe de Màlaga

No podem pas oblidar que tota imposició és contrària a la fe; aquest és un do que es rep lliurement o no es rep; es rep en llibertat o ha d'acceptar-se i viure'l heroicament; l'heroïcitat, encara que és possible i admirable, no pot ser mai norma general de comportament per al comú de les persones. D'aquí que si hem de reconèixer l'heroïcitat de la que s'ha anomenat "Església del silenci", també hem d'admetre que solament la llibertat política fa possible l'expressió i vivència de la fe cristiana d'una manera normal i fàcilment accessible a individus i a pobles. I és a favor d'aquesta llibertat que molts catòlics europeus han lluitat i han sucumbit heroicament.

Es pot recordar aquí, entre molts d'altres, el Cardenal hongarès Midzenty i el polonès Wyszynski. Ells foren llum a l'ombra, esperança en la depressió col·lectiva, veu enmig de silencis imposats. Tanmateix, ells, els heroics de l'"Església del silenci", com Moisès, sols pogueren entreveure

en la llunyania la "terra promesa" de la llibertat. Altres, com Josué, han tingut una sort millor i senten el goig d'acompanyar el poble en l'entrada a la "terra de la llibertat". Entre aquests últims, es pot recordar l'actual cardenal Casaroli, pare de la "ost-politik" i braç i veu dels quatre darrers papes. El cardenal italià, a través dels contactes pacífics i freqüents amb els responsables polítics de les nacions de l'Est ha esdevingut un personatge clau per a comprendre l'actual moment històric.

Tanmateix, en aquesta darrera dècada, l'elecció del cardenal polonès Karol Wojtyla com a successor de Pere a la seu romana, ha estat sens dubte, un dels fets més significatius de la història d'aquests últims anys pel que fa a les nacions de l'Est.

L'autoritat moral de Joan Pau II es va convertir des del primer moment en indiscutible suport i alè a favor de la nació polonesa, la seva pròpia pàtria, pionera en la reconquesta de la llibertat perduda. Sense un Papa polonès hauria estat molt difícil que Polònia hagués esdevingut la punta de llança que obrí els camins cap a la llibertat.

D'altra banda, el prestigi actual del Bisbe de Roma, Joan Pau II, prestigi que arrenca del seu magisteri valent i lúcida, proclamat en tots els viatges apostòlics, és garantia de llibertat per a totes les nacions; també per a les de l'Oest europeu que es veuen temptades a fer una nova, tergiversada i perillosa versió de la llibertat; que pot arribar a imposar un esclavatge moral, en reduir-la a un progrés tècnic parcial. El Papa ho recorda una i una altra vegada; ho recorda a les nacions de l'Est i l'Oest, per fer-nos comprendre que sols serà possible la construcció d'una Europa integralment lliure i realment unida si el futur es fonamenta sobre l'ètica cristiana. Amb unes altres paraules, el cristianisme és element essencial per a la llibertat i unitat d'Europa. Convé, doncs, que seguim amatents a la veu de Joan Pau II, Pastor dels catòlics i llder espiritual indiscutible de tots els europeus.

Si més no, m'ho han explicat així: Al deixeble de la doctrina zen, el posen davant d'un arbre i li pregunten què veu. Naturalment, el neòfit respondrà que veu un arbre. A continuació li donen mil raons perquè dubti que allò sigui un arbre. El neòfit acaba per dubtar-ho i fins arriba a negar que allò sigui un arbre. Finalment, el neòfit re-descobrirà per si mateix que allò que veia era, efectivament, un arbre, però que la realitat "arbre" era molt més rica i complexa del que li deia la percepció inicial.

Tot això rumiava, l'altre dia, mentre veia per televisió les imatges sorprenents del cardenal Tomasek, primat de Txecoslovàquia, oficiant un solemne Te Deum per la presa de possessió del nou president de la nova democràcia, Václav Havel. Qui ens ho havia de dir, fa ben poques setmanes, que un acte d'aquesta mena —que molts catòlics de bonà fe haurien titllat de retrògrad i obsolet— tornaria a

celebrar-se en un país europeu, i, a més, en un país europeu tot just sortit de l'ateisme institucionalitzat. Però, potser un mestre de zen no ho trobaria tan sorprenent: només caldria substituir "arbre" per "religió oficial".

Aleshores ho podríem raonar així: En una primera etapa del coneixement, ningú no dubtava de la sacralitat del poder polític. En una segona etapa, resultava claríssima la separació entre Església i Estat. En una tercera etapa, els "neòfits" re-descobreixen els fonaments autèntics de les relacions entre l'Església i el poder polític. En síntesi, això tindria tres noms: primer cristiandat, després laïcisme, finalment... perestroika.

Tanmateix, perquè aquest mètode iniciàtic funcioni, cal que el "neòfit" tingui un sentit positiu de

L'arbre del "si" perdut

JORDI BASSAS i RIBALTA

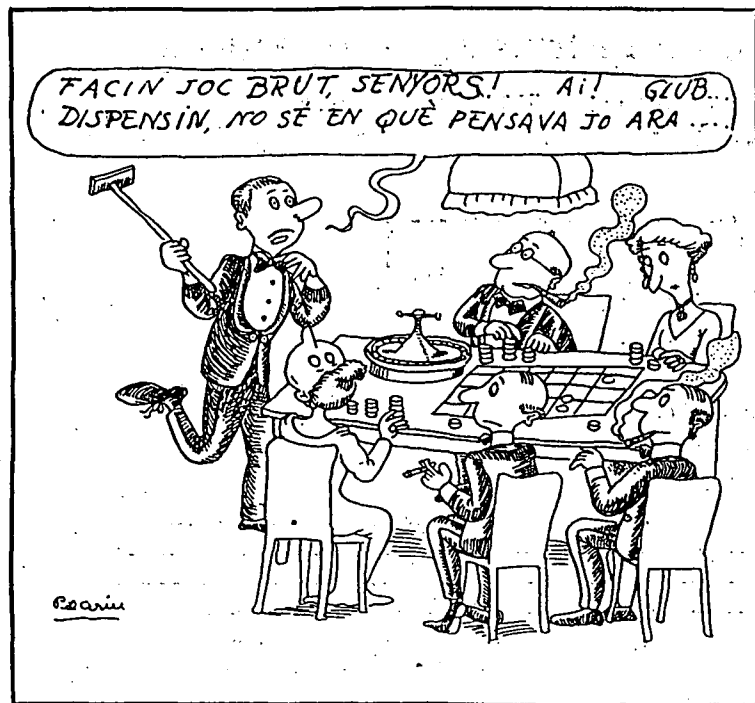
la realitat; cal que no es deixi empresonar per la xarxa del No, i que tingui els ulls i la ment ben oberts a la renovada eclosió del Sí. I això, al nostre Occident de la llibertat i el benestar, no és gaire fàcil. Després de molts anys de malestar i d'opressió política, ideològica i religiosa, la perestroika ha significat per als països de l'Est el retrobament de la pròpia identitat, purificada dels llasts històrics, però intacta a nivell espiritual. L'experiència comunista ha estat traumàtica, però al final ha esdevingut catàrtica: ha preparat, com un desert bíblic, els camins del senyor del Sí. A l'Occident, dretes i es-

querres han assistit al procés amb gran perplexitat i gairebé sense saber com reaccionar. Els uns s'han quedat orfes d'adversari per poder legitimar-se. Els altres han hagut de veure el "paradís socialista" denunciat públicament com un infern no sols pels "benaurats", sinó també pels mateixos àngels guardians. I el famós "opi del poble", vituperat per les esquerres, però també utilitzat amb malícia egoista per la dreta, s'ha convertit, com per art d'encanteri, en el poderós estimulador que ha tret la son de les orelles a mig Continent.

Malgrat la seva perplexitat, però, és encara impensable que la societat occidental entoni cap "Te Deum". Perquè el laïcisme oficial, disfressat de pluralisme, sí que ha estat un autèntic "opi del poble",

que no sols ha endormiscat i alienat les consciències, sinó que ha malmès greument la capacitat d'anàlisi objectiva. D'aquí, la tremenda incomprensió occidental davant del paper de Joan Pau II, com a veritable inspirador espiritual de la perestroika: paper que ningú no li nega a l'Est. Però, aquesta incomprensió occidental —que recorda l'actitud dels bizantins enfront del papa de Roma, poc abans de caure en mans dels turcs— potser deriva de la dificultat insalvable de retrobar el Sí, perduts en la teranyina de negativitats i nihilismes culturals, ambientals i ideològics. Amb la perestroika, els països de l'Est han recuperat —o estan en vies de recuperar— valors positius que enyoraven. Però, hi ha algun valor que l'Occident vulgui recuperar? El Sí corre el perill imminent de caure fora del sistema de valors occidentals. En llenguatge zen, diríem que els "neòfits", no saben com retrobar l'"arbre".

ACUDIT

Jocs de paraules

La revista oficial dels jesuïtes italians "La Civiltà cattòlica" (que, com se sap, sol expressar el pensament oficiós de la Secretaria d'Estat del Vaticà) publica en el seu últim número un comentari que val la pena de destacar. S'hi fa referència al fracàs total històric del comunisme, en totes les seves formes, hagudes i per haver. I surt al pas de quelcom que darrerament estem escoltant arreu: que allò que s'ha enfonsat no és, en realitat, el comunisme tal com Marx va plantejar-lo, sinó únicament i precisament aquella deformació del marxisme que va implantar Stalin, convertint el veritable comunisme en un col·lectivisme burocràtic i en un capitalisme d'Estat. Ochetto a Itàlia i alguns capdavanters d'Esquerra Unida a Espanya ens diuen ara que allò que s'ha enfonsat és una falsificació del comunisme i que, gràcies a aquest enfonsament, ara ells construiran el veritable comunisme, el qual no comportarà tots els errors que fins ara va produir el que s'anomenava comunisme.

A això respon l'òrgan dels jesuïtes dient que, des del 1917, no hem conegut "cap" realització històrica del marxisme-comunisme que no hagi produït els mateixos fruits de destrucció, de violència sobre les persones, d'empobriment dels pobles, d'aixafament de tota llibertat.

Efectivament, és una mica tard perquè, els qui durant dècades veieren com a positives i ideals les realitzacions del comunisme a Rússia i els altres satèl·lits, ens vinguin amb la història que foren "versions equivocades", falsificacions d'aquest precios i pacífic comunisme que ningú no ha vist enlloc.

És cert: Tots els moviments històrics (socials, polítics i àdhuc religiosos) han passat per mals moments, fins i tot èpoques, en les quals s'han apartat en la pràctica del model que, en teoria, predicaven. La mateixa Església catòlica té molts moments en els quals s'allunyà de l'ideal evangèlic. Però ningú no dirà que la vergonya d'un Alexandre VI neixi de les idees de Jesús sinó de la seva deformació per un home o uns homes concrets.

Allò greu del comunisme és que totes les conseqüències que avui toquem ja estaven en la seva arrel ideològica, en els seus plantejaments teòrics. Homes com Stalin o Ceausescu poden haver augmentat, amb els seus totalitarismes personals, aquests errors, però tota la seva obra, ja estava a l'entranya del pensament i l'obra de Lenin. I seria bo que es reconegués aquesta gran lliçó de la història, sense jocs de paraules que difícilment enganyaran a ningú.

J.L. MARTÍN DESCALZO

ARA MATEIX

No resulta gens fàcil opinar sobre l'oportunitat d'haver introduït en l'actualitat espanyola el tema de l'autodeterminació. De fet, l'estil amb què s'havia portat el procés de la institucionalització de Catalunya, des del 1977 fins avui, per part dels sectors polítics majoritaris, havia estat intencionadament i curiosament circumspecte. Tampoc no podem dir que hagi estat ara maximalista el text aprovat pel nostre Parlament, que es limita a fer constar la seva decisió de no renunciar a aquell dret, sense anunciar cap projecte concret d'exercir-lo. Però el sol fet d'esmentar el mot "autodeterminació" ha desencadenat una polèmica desmesurada. En tot cas, judicar si aquest acord parlamentari ha estat més o menys oportú seria aventurar una opinió política. El que em proposo aquí no és això, sinó, més aviat, afavorir la comprensió dels conceptes en joc i l'entesa entre les persones. És llàstima que, de tant en tant, siguin llançades a l'opinió i convertides en objecte de polèmica expressions que no arriben a ser prou explicades. Es passa a la discussió abans de l'indispensable aclariment dels termes. Aleshores cadascú hi projecta els seus sentiments i tendències confusament i com que la formació política del país és feble, i les simpaties de la majoria per un partit es bifurquen, grosso modo, en dues meitats de la població, i també voregen les dues meitats els ciutadans de més llarga tradició catalana i els d'incorporació més recent, el debat s'embolica i no sempre ajuda a la bona convivència, que és un valor de primera necessitat.

El dret de cada poble o nació a decidir per ell mateix si vol constituir-se en entitat estatal autònoma o independent, i a mantenir la facultat permanent d'establir amb llibertat el seu status polític, econòmic, social i cultural (extrec els mots de la Gran Enciclopèdia Catalana), és, des d'un punt de vista teòric i ètic, indiscutible. Per això no té res d'estrany que tres bisbes, el de Tarragona, el de Barcelona i el de Lleida, s'hi hagin mostrat, d'entrada, d'acord. Ells ja van expressar el seu convenciment que Catalunya és

Sobre l'autodeterminació: primerament, entendre'ns

J. CARRERA PLANAS

una nació en el document col·lectiu "Arrels cristianes de Catalunya".

Ara bé, l'exercici concret d'aquest dret i la seva instrumentació resulten, a tot arreu i no només aquí, difícils, complicades i delicades. Per això tampoc no és estrany que les esmentades declaracions episcopals afegeixin al reconeixement del dret algunes matisacions pràctiques. Tret dels països que podem anomenar, en sentit estricte, colonials i els d'annexió recent a un altre, les situacions solen ser molt complexes. La composició interior de molts Estats actuals és fruit de processos històrics que són discutibles si es miren amb un criteri modern d'autodeterminació: bodes reials, guerres, tractats duts a terme al marge de les poblacions interessades... Processos, tanmateix, d'efectes en gran part irreversibles: interrelacions de tota mena, creació d'una mentalitat i d'uns interessos... Cal mirar aquests processos tal com són: ni amb la pretensió irreal de poder fer que s'esvaeixin d'una bufada ni, tampoc, considerant-los sagrats i intocables.

Hi ha dues maneres de trobar-se situat dins el resultat d'aquells processos, és a dir, dins un Estat que comprèn nacionalitats diverses. Una resulta fàcil, fins al punt que els qui la viuen ni arriben a adonar-se de la qüestió: la dels grups majoritaris, la idiosincràsia dels quals —llengua, ca-

ràcter, tradició— ha esdevingut emblemàtica de l'Estat. L'altra és més difícil: la dels grups minoritaris, que parlen una llengua i se saben d'una tradició cultural que no són les oficials de l'Estat. (Quan, a més, aquestes són discriminades o perseguides, la dificultat esdevé conflicte) En el primer cas, no hi ha solució de continuïtat entre el tarannà del ciutadà i l'Estat que el representa. En el segon cas, es té l'experiència d'una certa alteritat i, aleshores, o bé l'Estat deixa prou espai i es fa prou representatiu perquè el ciutadà hi càpiga tal com és i s'hi trobi còmode, o bé aquest topa amb el dilema d'alienar-se o separar-se.

No cal dir que és en els grups nacionals que es troben en la segona de les dues situacions apuntades que és recordat el dret a l'autodeterminació. Alguns l'invoquen com un camí cap a la independència total. La majoria, però —com tothom opina que és ara el cas de Catalunya— hi veu una manera de resituar-se més d'acord amb la pròpia personalitat històrica dins de l'Estat. Obrir una via de diàleg efectiu en aquest sentit, adonar-se que no es tracta de batalletes entre centralisme i anticeutralisme administratiu, sinó d'accedir, d'una vegada, a una forma d'Estat amb la qual tots els pobles que hi han confluït s'hi puguin identificar i trobar-se còmodes sense ser invitats a encongir-se, seria avançar cap a la solució definitiva. Amençar amb mantenir la unitat amb la força, seria optar per la unitat mecànica, en lloc de la unió conscientment volguda.

Ni des d'una banda ni des de l'altra s'hauria de dramatitzar la situació. Al cap i a la fi, mai, des de 1714 fins avui, havíem gaudit d'una situació d'autogovern i, fonamentalment, de concòrdia, tan llarga i estable com l'actual. Només la comprensió i el diàleg ens faran avançar. Per a una contribució especial dels cristians a aquesta comprensió i aquest diàleg, em permeto de recomanar la lectura del capítol titulat "La dolorosa paradoxa" de l'obra de Carles Cardó, recentment reeditada, "La nit transparent", (pàgines 181 i ss.) Va ser escrita fa seixanta anys, i encara no n'hem acabat d'aprendre la lliçó...

Des del Japó

Sr. Director,
Sóc un jesuïta navarrès que porto al Japó 37 anys. Em vaig ordenar sacerdot al Japó i aquí desenvolupo tot el meu treball apostòlic.

M'és plaent expressar-li amb sinceritat que malgrat no ser català, el seu setmanari m'interessa molt. El seu contingut i informació supera els límits de Catalunya. A casa meva vénen persones de parla castellana i tenen ocasió d'informar-se a través de "Catalunya Cristiana".

ANGEL IRISARRI, S.J.

No!

Cada setmana esperem "C.C." amb fruïció; per molts motius és una publicació ben feta, catòlicament ben informada, ens assabenta de moltes coses que si no fós per ella ens haurien passat per alt; la faceta més interessant: és que orienta, instrueix i dona la nota afinada dels tripijocs religiosos que els humans tenim tanta predisposició a col·leccionar a base dels més variats muntatges, i que la premsa "independent o neutra" amb tant d'interès i malícia empra, per nodrir l'apetència dels seus addictes.

Ve a tomb aquest preàmbul per manifestar la meua disconformitat pel que respecta a algunes intervencions del seu habitual columnista, Francesc Gamissans, el qual rellisca a voltes en les seves documentades i ben aconseguïdes intervencions vers un clima desorientador, per no perdre partit.

Cal anar en compte a no confondre, igualar, i desorientar els lectors que busquen ser aconsellats.

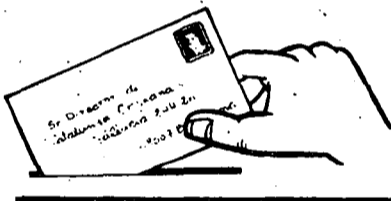
Si aquesta labor, en un moment donat, es fa difícil, seria preferible un silenci momentani a l'espera de la clarificació dels problemes que haguessin sorgit.

Concretant, m'estic referint a l'article "Divergències entre els cardenals Ratzinger i Wetter", pàg. 6 del nº 535 de "C.C."

GENÍS DE TERA TEIXIDOR

Manquen molts temes a "Catalunya Cristiana"

Sr. Director:
D'un temps ençà, tot i que aplaudeixo els encerts de "Catalunya Cristiana", opino que hi ha una línia de pensament que no connecta totalment amb la realitat del nostre país. Fa la impressió que els articulistes es col·loquen en el món dels grans principis, i en una espècie d'Olimp que compromet molt poc. La realitat que els cristians vivim ens demana criteris i actituds, que no es manifesten només que a nivell exclusivament personal. Ens hem hagut d'assabentar per altres mitjans de comunicació del conflicte sorgit sobre el jesuïta teòleg González Faus; aguantem, sense protestes, que TV3 frivolitzi sobre el "ligue", com si no tingués res a veure amb la moral. En el mateix canal català proliferen els concursos populars que acaben amb espectacles de músic-hall, o amb escenes que en altre temps s'haurien hagut d'anar a veure a cases de mala nota. TVE, frivolitza sobre les religions en un judici on s'hi digueren veritables calúmnies; en un altre judici es frivolitza sobre el matrimoni com a institució i el "jurat" el declara culpable. Mitjans de comunicació de tot ordre estan magnificant un espectacle teatral on es fa burla d'estructures religioses. S'està suscitant, entre periòdics i emissores de ràdio, la qüestió —que sembla de moda— de dir, que un cristià no cal que sigui nacionalista. Es confonen criteris de nacionalisme i regionalisme. S'hauria de reactualitzar el pensament de Torras i Bages, sobre aquest

aspecte el vostre setmanari no en diu res. No es parla de les campanyes que les sectes estan desenvolupant; no es parla, ni es donen criteris sobre les pel·lícules, sobretot de les estrenes; no es diu res sobre la literatura que es publica a nivell estatal, amb els seus corrents i opinions, etc., etc., etc.

Bo és que tingueu en compte "La Croix" i en Martin Descalco, però seria bo que tinguessiu en compte (no us estripeu les vestidures) "Vida Nueva"

i, salvant les distàncies i els temps, "El Mati". I que es baixés una mica a l'esfera dels grans principis, i que es toqués una mica més de peus a terra. L'home del carrer, el cristià corrent, hi toca i necessita criteris. Que tingueu unes santes festes, cordialment.

TOMAS VERGES i FORNS

Un llibre sobre la perestroika

Sr. Director:
Mitjançant aquestes ratlles voldria explorar el vostre possible interès per publicar un petit llibre sobre La perestroika: un alliberament per als cristians?, contenint una sèrie de

reportatges o articles sobre la majoria dels països afectats per aquell "fenomen"; jo en seria només el traductor de l'alemany i l'autor d'una breu nota introductòria.

En cas que el tema i la idea us interessés, ja entrariem en detalls més "tècnics" (drets editorials de l'original, honoraris meus, termini de lliurament de la traducció, etc.); parlar-ne abans no té cap sentit. Així, doncs, espero la vostra reacció a aquesta proposta.

JOSEP M. BARNADAS

N. de la R.— Creiem interessant la proposta del comunicant, però "CC" no disposa dels mitjans adequats per satisfer el seu desig. Amb tot, si algú s'ofereix al suggeriment, amb gust el posaríem en relació amb l'autor de la carta.

aldees infantils s.o.s. de Catalunya

Membre de l'Associació SOS Kinderdorf Internacional (adherida a la UNESCO)

Vols donar una llar a infants que no en tinguin?

Desitjo fer-me AMIC D'ALDEES INFANTILS SOS DE CATALUNYA

Passeig de Sant Gervasi, 24 - 08022 Barcelona - Tels. 417 75 39 - 212 09 24

1. - Amb la subscripció de:

_____ Ptes.

que faré efectives amb pagament: Trimestral Semestral Anual

2. - Apadrinant a:

Un infant amb 2.500 ptes. al mes

Una casa amb 10.000 ptes. al mes

Nom i dos cognoms: _____

Adreça: _____

Població: _____

Banc o Caixa d'Estalvis: _____

Agència: _____

Direcció: _____

Compte corrent o Llibreta d'Estalvis núm.: _____

Senyali amb una X els requadres que li interessin.

Joan Pau II als participants en el Congrés sobre la pastoral dels nòmades

Canvi d'actitud vers els gitano

La societat ha de canviar d'actitud pel que fa als gitano; no és suficient la tolerància, cal mostrar-hi una actitud de fraternitat. En aquests termes s'ha expressat el Papa en el seu discurs als participants en el III Congrés Internacional sobre la pastoral dels gitano. El seu tema va ser: "Vocació i missió dels gitano en el món i en l'Església". L'esmentat Congrés fou organitzat pel Pontifici Consell per a la pastoral dels Migrants i dels itinerants. Reproduïm el text íntegre del discurs papal.

Benvolguts germans i germanes: Durant aquests dies us heu interpellat sobre el problema de la vocació i de la missió dels gitano arreu del món i en l'Església.

El tema és molt important i actual i interpel·la, amb inquietud, la nostra societat humana i cristiana. En efecte, la presència d'aquestes poblacions, de majoria nòmada i en tot cas mínimament integrades en la societat del treball i de la cultura, com també els fermentos que les agiten, especialment els religiosos, exigeixen una resposta i un compromís adequat.

Aprendre molt en el contacte amb ells

En el marc de l'ensenyança de l'Església, sempre atenta als problemes de l'home, tota discriminació dels gitano és injusta i irritant, per ser clarament oposada a les ensenyances de l'Evangelí, segons el qual tot home és Fill de Déu i germà de Crist. Per això, amb tot dret, Pau VI es va considerar obligat a dir l'any 1965, a Pomèzia, quan s'hi va reunir amb motiu del seu primer pelegrinatge internacional que els havia dut junt a la tomba dels Apòstols: "Vosaltres esteu en el cor de l'Església, perquè sou pobres, perquè esteu sols" (*Ensenyances, III, 1965, pp 491-492*).

Per això, estimadíssims, la vostra responsabilitat i el vostre compromís és gran i meritori perquè us adoneu de les condicions de vida i de les preocupacions de les persones que viatgen. Encara més, jo voldria dir que teniu, que tenim tots, fins i tot moltes coses a aprendre en el contacte amb ells; han sofert molt i encara sofreixen molt sovint a causa de privacions, d'inseguretat i de persecucions i, justament per això, tenen molt a dir; la seva saviesa no està escrita en cap llibre, però no per això és menys eloqüent. Però a vosaltres us correspon fer-los partícips de les vostres atencions i de la vostra cultura humana i cristiana.

Els gitano necessiten ajuda

Tot i la clara ensenyança de

Joan Pau II: "Els gitano, dispersos, febles i poc organitzats, han de ser ajudats a prendre consciència de la seva dignitat i les seves responsabilitats".

l'Evangelí, a la qual he al·ludit, succeeix tot sovint que els gitano es veuen refusats, o mirats amb menyspreu. El món, que en gran part està caracteritzat per l'avidesa del benefici o pel menyspreu als més febles, ha de canviar d'actitud i acollir els nostres germans nòmades no ja amb simple tolerància sinó amb un esperit fraternal.

La vostra acció, ja sigui de caràcter educatiu —com l'alfabetització— o de tipus assistencial, sanitari o jurídic, permetrà els qui són portadors de minúscula social, en particular els gitano, procedents d'un altre país, assumir al més aviat possible en la societat el lloc que, de dret, els correspon. Però aquesta perspectiva és encara llunyana. Els gitano, excessivament dispersos, massa febles o poc organitzats, tenen necessitat de ser ajudats a prendre consciència de la seva dignitat i de les seves responsabilitats.

Vosaltres que de manera particular, us ocupeu d'aquests itinerants, dueu a terme el lloable esforç de conèixer-los i de donar-los a conèixer tal com realment són i no com, a vegades, són despectivament considerats. Estudieu la seva història, el seu llenguatge, compartiu les seves alegries i els seus sofriments i és així com podeu ajudar-los a realitzar la seva vocació en el món i en l'Església.

En particular, heu d'oferir-los el testimoni de la vostra fe, compartir amb ells el pa de l'Evangelí. El descobriment de la paraula de Déu, sobretot per part dels joves, els posarà en condicions d'exercir el seu propi paper i de respondre a la crida llançada per la Paraula de Jesucrist.

Tinc la certesa que aprofitareu

les ensenyances d'aquest Congrés per realitzar una comuna i ben articulada acció de treball. L'esmentat esforç podrà ser seguit, si ho creieu oportú, per una col·laboració encara més fraternal entre vosaltres i per una col·laboració més estreta amb la jerarquia de l'Església.

Us desitjo que aconseguiu ajudar cada vegada amb major eficàcia els nostres germans gitano a no considerar-se abandonats en el seu camí. També l'Església està en pelegrinatge fins al final dels temps i hi ha deixat petjades, punts de referència: les Esglésies locals amb les seves comunitats

vives i els seus santuaris són punts de referència segura per als qui cerquen protecció i defensa enmig de tantes dificultats.

Que la bona Mare celestial, de la qual el món gitano és tan devota, beneeixi sempre la vostra tasca i us acompanyi pels camins del món.

FILTRANT LA NOTÍCIA

Häring: una moral contemporitzadora?

A Bernard Häring se'l considera com el pare de la moral catòlica post-conciliar. En la constitució dogmàtica "Gaudium et Spes" hi bateja el pols de Häring, donat que en la redacció del document, ell en fou el secretari. Quan el papa Pau VI li demanà que volgués dirigir-li uns Exercicis espirituals, l'animà dient: "Coratge, que també jo necessito de la veritat".

Valor i veritat han estat la pauta sobre la qual aquest religiós redemptorista de quasi 80 anys ha escrit sempre en la recerca intel·lectual. Ha servit i pensa servir l'Església mentre li permeti la greu malaltia de càncer que pateix.

Arran d'una picabaralla que tingué amb el moralista romà de posicions més tradicionals, monsenyor Cafarra, també de gran reputació, Häring es mantingué en silenci seguint la recomanació de la Santa Seu. Últimament, però, per "sanejar certa patologia dins l'Església", s'ha decidit a parlar. En el seu últim llibre-entrevista en l'edició castellana "Mi experiencia con la Iglesia", manifesta les seves opinions i divergències amb Cafarra, però sempre matisades: "Gràcies a Déu, diu, mai no confondre l'Església amb alguns teòlegs o moralistes intransigents".

L'ex-professor i escriptor alemany manifesta que en l'aplicació de la moral, cal que prevalgui sempre la consciència rectament formada per la llei, a més d'un sentit obert, dinàmic i evolutiu. "El pecat més vil és el del fariseu: l'autosuficiència

i la immoralitat del legalisme o d'un tradicionalisme mal entès que acaba per oblidar les exigències de l'amor al proïsme, de la justícia i la misericòrdia".

Amb una franquesa semblant Häring mostra la seva estima i adhesió al Papa, però no callant el temor que l'altíssima consideració i estima que té Joan Pau II per la castedat, "pugui ser explotada per moralistes mancats d'autèntica experiència pastoral, incapaços d'entendre els desastres provocats per l'obsessió que tenen en tot allò que es refereix al sisè manament".

Segons un comentarista, "la moral catòlica del pare Häring no és contemporitzadora ni de màniga ampla; brolla d'un evangelí que és una meravella de síntesi d'exigència i de misericòrdia. Així ho expressa Häring: "L'evangelí és exigent pels que pensen que ja compleixen el mínim legal, i misericordiós pels que tornen progressivament i amb conversió de cor a la casa del Pare, tot i que no hagin superat els costums i hàbits del pecat".

Bernard Häring ha volgut recrear l'ètica cristiana com una resposta seriosa, responsable i lliure a les exigències d'un Déu misericordiós.

No sabem encara quina audiència tindran les seves idees exposades de nou en el seu últim llibre, ni si la Congregació per la Doctrina de la Fe hi assenyalarà alguna llacuna greu:

FRANCESC GAMISSANS

L'ESGLÉSIA EN EL MÓN

MÈXIC.- El Papa anirà a aquest país el proper mes de maig

El papa Joan Pau II efectuarà una visita pastoral a Mèxic del 6 al 13 de maig del 1990. Anirà a la capital, Mèxic, i a onze ciutats més. A Mèxic, després d'una entrevista amb el cap d'Estat, Carlos Salinas de Gortaris, el Papa participarà en una trobada ecumènica i s'adreçarà als representants jueus, ha anunciat monsenyor Girolamo Prigione, delegat apostòlic a Mèxic. No s'ha expressat sobre els rumors segons els quals s'acordaria un intercanvi d'ambaixadors entre el Vaticà i Mèxic; per altra banda els dos estats no han mantingut mai relacions diplomàtiques. Monsenyor Prigione ha manifestat que durant la seva visita el Papa podrà beatificar els "tres infants màrtirs de Tlachala", els quals durant la conquesta espanyola, van abraçar la fe cristiana. El Papa va anar a Mèxic l'any 1979. Efectuava llavors la seva primera visita pastoral a l'estranger. (KIPA).

SANTIAGO DE XILE.- Dos mil catorze sacerdots

Fins l'any 1988, a Xile hi havia 2.014 sacerdots catòlics, segons un estudi elaborat per l'Oficina de Sociologia Religiosa (OSORE), dependent de la Conferència Episcopal de Xile. D'aquest total, 824 són sacerdots del clergat secular (660 xilens i 164 estrangers) i 1.190 són sacerdots de diferents congregacions religioses (633 xilens i 557 estrangers).

El mateix estudi assegura que hi ha 212 diaques permanents i 520 seminaristes diocesans repartits en vuit seminaris. La major quantitat de sacerdots es troba a Santiago (867) després Valparaíso (177) i Concepció (109). Pel que fa a les congregacions religioses, la que compta amb un major nombre

de sacerdots és la salesiana (151) Sagrats Cors (73) franciscans (62), caputxins (60) i Verb Diví (58). Dels sacerdots estrangers que treballen en el país el primer lloc l'ocupen els espanyols (209), després els italians (125), nord-americans (74) i alemanys (61). (KIPA).

YAKARTA.- Arrels cristianes en la cultura indonèsia

La recent visita del papa Joan Pau II a l'Església d'Indonèsia ha estat ocasió oportuna per destacar que la comunitat catòlica d'aquesta nació —la més nombrosa pel que fa als seguidors de l'Islamisme— s'arrela fermament en el país. Amb gairebé dos mil sacerdots, més de les dues terceres parts d'aquests són nadius indonesis i només en curt espai de 1980 a 1985, 234 joves indonesis han rebut l'ordenació sacerdotal. De les 5.000 religioses que hi ha, únicament 200 són estrangeres. Totes les 34 diòcesis són regides per bisbes autòctons. Els textos de la litúrgia han estat traduïts a la llengua nacional i a moltes de les llengües locals. Els positius resultats obtinguts d'aquest procés d'inculturació, encoratgen els responsables de l'Església a continuar-lo i intensificar-lo. (OFIM).

XANGAI (XINA).- Mil vuit-cents catòlics en un mes

Al voltant de 1.800 nous catòlics han estat enregistrats en un mes en la diòcesi xinesa de Xangai. Després d'un programa intens de preparació i un curs de catecisme suplementari de quatre setmanes, els candidats al baptisme, la majoria joves, han estat acceptats en l'Església Catòlica. Això és el que han anunciat "Les notícies catòliques japoneses" informades pel secretari general de la diòcesi de Xangai, Berchmanns Shen Baozhi. (APIC).

ÍNDIA.- El clergat opta per la lluita contra les injustícies socials

Davant el creixement de la pobresa (uns 450 milions d'indis viuen per sota del "llindar" de la pobresa, actualment, o sigui, més d'un 50 per cent de la població total) i de les injustícies socials (diferències socio-econòmiques entre les diferents CASTES, treball i explotació dels "menors, marginació i abandonament dels ancians i malalts, abusos dels rics i dels polítics, etc.) el clergat de l'Índia està iniciant una "opció radical pels més pobres", seguint els plantejaments de la "Teologia de l'Alliberament". És així com els jesuïtes —el grup de missioners catòlics més nombrosos— abandona el seu treball en els col·legis i universitats, destinats fins ara a "les èlites", per dedicar-se al servei dels barris més abandonats i de les zones rurals oblidades. (ÍCIA).

HONG-KONG (XINA).- S'endureix la repressió religiosa

Dos bisbes, un sacerdot i un nombre no determinat de catequistes catòlics foren arrestats a Xina en les últimes setmanes. Els bisbes detinguts són monsenyor Pietro Liu, bisbe de Yixian i Giuseppe Li Side, bisbe de Tianjian.

Són nombrosos, en els últims temps, les detencions de sacerdots i catequistes catòlics a tot el país. El Govern xinès, aïllat en el camp internacional i cada vegada més contestat a l'interior, ha adoptat una dura repressió de cara a qualsevol dissident, especialment dels catòlics.

En medis vaticans s'ha recordat l'existència a Xina d'una "Església del silenci", dirigida en la semiclandestinitat per bisbes i sacerdots que reconeixen totalment el primat del Papa. Els fidels podrien ser d'uns tres o quatre milions. (ASIA NEWS).

Record d'un pròxim passat

El papa Joan Pau II toca un lleó dissecat a l'entrada d'un hotel de la ciutat zambiana de Lusaka, en el seu darrer viatge al continent africà.

El Papa a la Cúria Romana

Els punts clau de la pau en el món

La casa comuna d'Europa exigeix l'eliminació dels murs i blocs creats artificialment per l'home.

El Papa, en el discurs que va adreçar, el 22 de desembre, a la Cúria romana sobre la situació de l'Església i el món, va recórrer els "punts clau de la pau en el món". Va demanar la immediata restauració de la pau social en la justícia a Panamà, el respecte dels drets de l'home a Romania, el dret a una pàtria sobirana per al poble palestí, la concòrdia entre el dret a la seguretat i el deure de la justícia a Israel, la pacificació i reconstrucció de la sobirania nacional al Líban, l'esperança d'un ràpid reconeixement dels drets de l'Església greco-catòlica d'Ucraïna a practicar i testimoniar la seva fe, assenyalant els fonaments cristians i pluralistes de la "casa comuna d'Europa".

Restauració de Panamà

"D'acord amb les crides que l'episcopat panameny i jo mateix he anat fent en els últims anys —va dir Joan Pau II— perquè la vida d'aquella nació es desenvolupi conforme a l'ordenament de la justícia i de la solidaritat nacional, ofereixo les meves oracions perquè els ànims es converteixin a la saviesa, la pau i la solidaritat. Confio que l'acció

concordada de totes les forces d'aquella República doni estabilitat i efectes benèfics a tota la població".

Palestina-Israel

"Als habitants de Betlem, com els de Cisjordània i Gaza; no se'ls ha permès viure en casa pròpia conforme als seus drets en una pàtria sobirana. Demano a Déu que no caiguin en la temptació de la violència. Així ho demano perquè els ciutadans d'Israel que es troben dividits entre el dret a defensar la seva pròpia seguretat i el seu deure a actuar amb justícia, puguin arribar a ser una solució en la justícia i la solidaritat".

Solidaritat en un Líban sobirà

"Que les diferents comunitats que viuen al Líban puguin trobar una convivència política en el ple gaudi de la seva sobirania, de les seves tradicions culturals i religioses, per construir junts una nova concòrdia en el ple respecte dels drets de tots els ciutadans".

Després d'indicar els fonaments i arrels cristianes de la casa comuna de tots els pobles europeus, Joan Pau II va dir que "només es podrà construir superant les divisions, murs i blocs que els homes han aixecat artificialment". "No hi ha sistema ideològic, projecte polític, programa econòmic i enquadrament militar que pugui esborrar les decisions de milions de dones i homes que des de l'Atlàntic als Urals, d'Escandinàvia al Mediterrani, saben bé que la seva història s'ha construït sota el signe de la creu, del llibre i de l'arada". El Papa va condemnar la divisió en blocs "com artificials i innatursals", "perquè no hi podrà haver una casa comuna per als europeus sense una òsmosi entre Orient i Occident, amb els seus valors diferents, però complementaris". "Europa ha de ser una casa on cada poble pugui reconèixer la seva pròpia fisonomia, on pugui sostenir-se el seu desenvolupament i les seves aspiracions, sense pors ni amenaces compartint les riqueses comunes materials, culturals i espirituals".

Joan Pau II va recordar els terribles actes de violència com l'assassinat del pare Ellacuría i els seus cinc companys jesuïtes, la del bisbe colombià monsenyor Jaramillo, l'horror de les violències contra el poble de Romania.

BARCELONA

Monsenyor Pere Tena, subsecretari de la Congregació per al Culte Diví:

“Ha de quedar clar quina és la paraula de Déu”

BARCELONA.— Monsenyor Pere Tena, col·laborador habitual de CATALUNYA CRISTIANA, subsecretari de la Congregació per al Culte Diví i la Disciplina dels Sagraments, ha concedit fa poc unes declaracions al diari AVUI en les quals passà revista als preparatius que du a terme l'Església catalana amb vistes a la celebració del III Congrés Litúrgic de Montserrat i valorà la situació en què es troben els de la seva competència des de la privilegiada talaia vaticana. Heus ací els fragments més interessants:

“Si la paraula de Déu és tan important en la litúrgia, s'ha de fer un esforç de formació bíblica i de no barrejar altres lectures amb la lectura bíblica. Cal usar els llibres de l'Església, sense inventar-se les coses pel seu compte. És l'autoritat de l'Església qui determina com s'ha de celebrar la litúrgia i ningú no és apte o capaç per fer la litúrgia a la seva manera. De vegades hi ha maneres de fer que no es corresponen amb aquests principis i, per tant, cal tornar-ho a dir per posar-se al punt just.”

Pel que fa a la manera amb què els capellans celebren la litúrgia considere que: “Fonamentalment hi ha hagut fidelitat al que es va determinar. A les

esglésies es fa el que s'ha de fer, sense que cadascú vagi pel seu costat, però a vegades hi ha coses que no funcionen. Per exemple, en l'aspecte de lectures, a vegades en casaments es llegeixen textos que no són de la sagrada escriptura. Si en la litúrgia de la paraula es proclama la paraula de Déu, no es poden posar paraules que no són de Déu entremig de les altres. No es pot donar gat per llebre. Es poden afegir lectures no bíbliques, en altres moments de la missa, però no en el moment de llegir la Bíblia. Ha de quedar clar quina és la paraula de Déu.”

Monsenyor Tena també crida l'atenció sobre la qüestió dels cants, que estimà que és molt important: “La qüestió dels cants també és important. Aquí a Catalunya no passa gaire, però per tot arreu es canten coses que, de fet, no són adequades per a la missa: cançons que amb prou feines diuen res per a la fe cristiana. A vegades la missa sembla un foc de camp. Les cançons de Lluís Llach, per exemple... Jo no sé si Llach canta la fe cristiana...”

“No es tracta que la litúrgia s'adapti a la situació cultural. L'adaptació es fan en la mesura que la litúrgia agafi elements d'una determinada

cultura per expressar la fe cristiana. Però si s'agafa simplement una cançó tal com està i es posa dins la missa,

llavors no es fa una adaptació de la cultura sinó que simplement s'incorpora.”

A V I S O S I C O M U N I C A T S

BARCELONA

• **FESTES DE LA MARE DE DÉU DE L'AJUDA.** - Se celebraran en el seu santuari del c/. de Sant Pere més Baix. **Diumenge, 28 de gener,** Jornada de la Fraternitat franciscana seglar. Matí: 2/4 d'11, recés; a les 12 Eucaristia i professió de nous germans; a les 13, presentació del llibre del P. Josep M. Segarra “Germans de Sant Francesc”. **Dimecres, 31,** a 2/4 de 6, trobada dels grups de confirmació; a les 8, Unció dels malalts. **Dijous, 1 de febrer,** a les 8 del vespre, pregària ecumènica dirigida per Carles Capó, pastor evangèlic, i organitzada pels joves del barri de St. Pere. **Divendres, 2 de febrer,** festa de la Mare de Déu, a les 7 de la tarda, Rosari meditat i cantat. A les 8, solemne concelebració de l'Eucaristia, presidida pel P. Joan Botam, ministre provincial dels caputxins catalans. Els caputxins, els terciaris franciscans i els amics del Santuari de l'Ajuda, conviden els barcelonins a participar de la nostra joia en la festa de la Patrona del carrer de Sant Pere més Baix.

• **Unió Mundial d'Organitzacions Catòliques Femenines (UMOCF).** - Conferència sobre “Crisi de valors en la Societat Tecnològica: reptes a un humanisme cristià”, per Jordi Escudé.

Lloc: Llúria, 7, a 2/4 de 6 del dia 24 de gener.

• **FESTIVITAT DE LA CANDELERA, 1990.** Diada anyal de “Vida Creixent” i Trobada de Gent gran amb el Cardenal-Arquebisbe, Dr. Narcís Jubany. **Divendres, dia 2 de febrer,** a les 5 de la tarda. A la Parròquia de Sant Agustí (c/. de l'Hospital). Per testimoniar que és possible VIURE LA VELLESA AMB JOIA I SERENITAT, AMB FE I ESPERANÇA, AMB SOLIDARITAT I GERMANOR. Tota la gent gran de la nostra diòcesi és cridada a participar-hi. **QUE NO HI FALTI NINGÚ!**

• **Fraternitats de Betània, Carles de Foucauld.** - Per conèixer millor l'Església. Proper Desert (recés), el dia 28 de gener, c/. Trafalgar, 70, 1er. 1a., tel.: 302 71 77. Serà predicat pel P. Agustí Muñoz, salesià. Tema: “L'ESGLÉSIA, COS DE CRIST”. Comença a les 10 del matí fins a les 7 de la tarda. L'Eucaristia és a les 6 de la tarda. Es prega avisar amb antelació.

• **TALLERS DE PREGÀRIA.** - Les activitats dels TALLERS DE PREGÀRIA que són una vertadera escola d'oració i vida cristiana, es faran en els llocs que s'indiquen a continuació, al ritme de sessió setmanal de dues hores de durada. Les sessions seran quinze. Les primeres Tandes de TALLERS programades per aquest quadrimestre són les següents: **Parròquia de Maria Auxiliadora.** Passeig de Sant Joan Bosco, 74. Barcelona (Sarrià), (autobusos 66 i 34), tel.: 203 52 52. Dimarts de 6'30 a 8'30 de la tarda. Primera sessió: 30 de gener. **Casa de Betània.** c/. Bonavista, 37. Cornellà (Estació de Gavarra, Metro Línia V), tel.: 375 11 02. Dissabtes, de 5 a 7 de la tarda. Primera sessió: 3 de febrer.

• **Moviment Apostòlic de Schons-tatt.** - Us convidem a la jornada que organitzem per a matrimonis interessats a pertànyer a un grup de formació, que tindrà lloc a la Residència Germanes Terciàries Franciscanes, c/. Edith Llauredó, 22-24, Tiana (Barcelona), el proper dia 21 de gener. Interessats truqueu al tel.: 302 07 42.

• **Recés per a Religioses.** - Organitza la Casa d'Exercicis de Sarrià, c/. Carrasco i Formiguera, 32.

Tindrà lloc el dia 28 de gener. Dirigirà el P. José Luis Corrons. Avisar amb 24 hores d'antelació.

• **DIADA DIACONAL A BADALONA.** - Enguany la tradicional DIADA DIACONAL de la diòcesi de Barcelona se celebrarà a la Parròquia de Santa Maria de Badalona, aquest diumenge, 21 de gener. La presidirà el nostre Cardenal Narcís Jubany. Començarà a 2/4 de 6 de la tarda als locals parroquials de Santa Maria. Hi haurà

uns testimoniatges i una taula rodona sobre diversos aspectes del Diaconat permanent a casa nostra. Després, a les 8 del vespre, hi haurà Eucaristia concelebrada sota la presidència del Sr. Cardenal. L'acte és obert a tothom i s'espera una nombrosa participació, tant dels badalonins com de totes les persones interessades a conèixer aquesta esperançadora realitat que és el Diaconat com a grau propi i permanent del sagrament de l'Orde.

• **UNA VISIÓ DEL MATRIMONI EN UN CAP DE SETMANA.** - Per tal d'aportar a les parelles, una tècnica de diàleg que ajudi a aprofundir en la relació d'esposos i en el Sagrament del Matrimoni; com també a renovar, enfortir, i vivificar l'amor conjugal, l'ENCONTRE MATRIMONIAL anuncia la propera trobada, que tindrà lloc els dies 26-27-28 de gener. Comença el divendres, a les 6 de la tarda i acaba el diumenge a les 6 de la tarda. És d'orientació catòlica però està oberta a altres religions i creences. També poden assistir-hi sacerdots, religiosos/es, fent en aquest cas un temari adient. L'aportació econòmica és voluntària i anònima. Informació i inscripcions: Jaume i Enriqueta Escudero, tel.: 232 85 95.

• **Delegació Pastoral de la Salut.** - El dia 3 de febrer, en el Casal Borja de Sant Cugat del Vallès, se celebrarà la V Jornada de Professionals Sanitaris Cristians de Catalunya. El motiu de la trobada serà confrontar i aprofundir el treball dels diferents grups de professionals sobre el tema “Secret Professional i el Dret a la Intimitat”. El treball serà dirigit pel Dr. Francesc Abel, Director de l'Institut Borja de Bioètica. Per a més informació, tel.: 317 15 97 cada matí de 10'30 a 13'30.

ESGLÉSIA de la LLANTIA
28-1-1990

• **Mataró. Església de la Llantia.** - El proper dia 28 de gener inaugurarem l'església del barri de la Llantia. És una notícia molt joiosa pel nostre barri, per l'Església de Mataró, i per tota la comunitat diocesana. **Dia 28 de gener,** a les 11 del matí. Hi esteu convidats. Presidirà l'acte el Sr. Bisbe Lluís Martínez Sistach.

Parella jove BUSCA PIS a Barcelona de compra o lloguer. Truqueu els vespres al telèfon 788 90 53. Sra. Jarque o al telèfon 424 99 62. Sra. Sabala.

Creada la Fundació Cristianisme i Cultura

Fer front a la pretesa ruptura entre l'Evangelí i el coneixement

BARCELONA.— Recentment va ser creada oficialment la Fundació Cristianisme i Cultura Joan Maragall a la seu central de Barcelona de la Caixa d'Estalvis de Catalunya. L'acte comptà amb l'assistència del cardenal arquebisbe, Dr. Jubany, el president de la Generalitat, Jordi Pujol; l'alcalde de la Ciutat, Pasqual Maragall i el president de la Diputació de Barcelona, Manuel Royes.

El Dr. Antoni Matabosch, president de la Fundació, va explicar el perquè de la iniciativa del cardenal Jubany que va ser motivada per la crisi dins el món occidental de les utopies socials i per la conseqüent ruptura entre l'Evangelí i la cultura.

La Fundació vol promoure el diàleg cristianisme-cultura amb senzillesa i humilitat, adaptant-se als problemes actuals. Per això, periòdicament es faran simposis, cicles de conferències, seminaris i es publicaran llibres i opuscles per convidar a la reflexió. La Fundació, vinculada a l'Església diocesana, no pertany al bisbat, i les institucions convidades a l'acte la financen en part.

Compromís amb el món actual

El motiu de posar el nom de "Joan Maragall" a la Fundació va ser exposat pels Srs. Jordi Maragall i Jaume Lorés els quals van recordar el pensament creient del poeta compromès amb la situació de la seva època, l'home d'esperit crític, lliure, independent i respectuós amb la religió que simbolitzava el diàleg entre la fe i la cultura.

El president Jordi Pujol i l'alcalde Joan Maragall van assenyalar en les seves breus intervencions la necessitat de reflexió que té el país i el món així com l'esperança que la Fundació tiri endavant amb el seu compromís.

L'acte va concloure després de la intervenció inesperada d'un assistent que apuntava l'ambigüitat cristianisme-panteisme de Joan Maragall i l'existència del Tercer Món enfront de l'opulència occidental. El cardenal Jubany va respondre diplomàticament "Ens solidaritzem".

MONTSE CAVALLER

FINESTRAL DE LA CARITAT

Despeses per malaltia

La malaltia que ve de cop comporta unes despeses imprevistes que acaben per desequilibrar encara més el pressupost familiar. Sobretot si no hi ha cobertura de la Seguretat Social. En aquestes situacions la solidaritat és fonamental.

357.- Matrimoni amb cinc fills petits. S'han endeutat a causa d'una malaltia del pare. Per a aliments i lloguer necessiten 75.000 ptes.

358.- Matrimoni jove. Tots dos estan en atur i sense subsidi. L'esposa feia feines de neteja però les ha hagudes de deixar a causa d'un accident. Demana ajuda per pagar lloguers. Deuen 50.000 ptes.

359.- Pare de família, amb quatre fills, ha contret deutes de lloguer a causa de problemes de salut i laborals. A fi d'evitar el desnonament urgeixen 100.000 ptes.

360.- Esposa abandonada amb tres fills petits a càrrec seu. Sol·licita ajuda per a deutes d'aliments.

361.- Família sense ingressos econòmics des de fa diversos mesos. Subsisteixen de l'ajuda de la parròquia i de veïns. Per a lloguers, 35.000 ptes.

362.- Matrimoni gran amb pensions mínimes. Han de fer obres urgents al pis. Els falten 24.400 ptes.

363.- Pare de família amb quatre fills i l'esposa malalta. No pot pagar els deutes de lloguer i de llum. Urgeixen 44.000 ptes.

364.- Mare soltera amb una filla petita. Amb el seu treball eventual no té prou ingressos. Té rebuts pendents de lloguer. Són 37.200 ptes.

365.- Matrimoni amb quatre fills. Tenen deutes de material escolar per falta de beca.

La podran pagar amb 21.261 ptes.

366.- Cap de casa ha perdut la feina perquè han tancat l'empresa. Té tres fills i viu amb els seus pares i un germà minusvàlid. Per a ajuda aliments necessiten 60.000 ptes.

367.- Senyora soltera sense família propera. Cobra una pensió de 23.000 ptes. Necessita un audífon i no se'l pot pagar. Li falten 27.000 ptes.

368.- Matrimoni amb set fills en edat escolar. El pare ingressa 60.000 ptes. Té deutes d'aliments. Necessiten 30.000 ptes.

1/25.- Matrimoni amb tres fills petits. El marit té una greu malaltia. No cobra res perquè còtiza a autònoms. Ella fa feines de neteja. Tenen la llum tallada. Urgeixen 66.327 ptes.

2/25.- Matrimoni gran amb una filla que necessita rehabilitació a causa d'un accident. La seva situació econòmica es ressent de les moltes despeses extres que han de fer. Per a ajuda aliments, 20.000 ptes.

3/25.- Pare de família en atur des de fa tres anys. Cobra 41.500 ptes. de subsidi. Té cinc fills en edat escolar. Per a deutes de llibres escolars, per falta de beques, urgeixen 22.320 ptes.

4/25.- Matrimoni amb un fill. Per malaltia imprevista no poden pagar la hipoteca del petit piset on viuen. Necessiten 35.466 ptes.

5/25.- Pare de família amb sis fills recull cartrons i ferralla. Per a llibres escolars sol·licita 10.880 ptes.

NOTA: Tots els donatius envieu-los a: CARITAS DIOCESANA - Plaça Nova, 1 - 08002 BARCELONA - Tel. 301 35 50.

ESGLÉSIA I ESCOLA

La reconversió de les escoles cristianes

Un document molt important de la Congregació per a l'Educació Catòlica (Roma, 1988) diu que l'escola cristiana ha d'ésser "reconeguda no sols com a mitjà privilegiat per a fer present l'Església en la societat, sinó també com a veritable i particular subjecte eclesial. Per tant, és un veritable lloc d'evangelització, d'autèntic apostolat i d'acció pastoral, no en virtut d'activitats complementàries o extraescolars, sinó per la naturalesa mateixa de la seva missió, directament adreçada a formar la personalitat cristiana" (Dimensió religiosa de l'educació a l'escola catòlica, 33).

En conseqüència, fóra un greu error considerar que l'escola cristiana realitza una funció de mera suplència en relació amb l'escola de titularitat pública i, per tant, que ja no és necessària quan aquesta pot atendre tota la demanda escolar d'una zona geogràfica concreta.

Aquesta doctrina és particularment important quan molt aviat les escoles cristianes es plantejaran el tema de la pròpia reconversió amb el propòsit d'adequar-se a les exigències de les noves etapes que preveu la reforma del sistema educatiu, i quan el Departament d'Ensenyament ha d'elaborar el "mapa escolar de Catalunya".

Com és natural, en el IV Congrés de l'Escola Cristiana s'han exposat els principis i criteris d'actuació que les institucions titulars hauran de tenir en compte quan arribi el moment. En concret, l'apartat 11 del document conclusiu afirma el següent:

"La reforma del sistema educatiu incidirà profundament en totes i cada una de les escoles cristianes, i les institucions d'Església han de fer el possible per consolidar les escoles existents i millorar la qualitat de l'educació que s'hi ofereix.

Només així es podrà garantir la continuïtat d'aquesta presència d'Església en el camp de la cultura i fer que la seva acció respongui a la demanda d'educació cristiana per part de la societat i a les exigències de la missió evangelitzadora.

La planificació i posada en pràctica de la reconversió de les escoles cristianes exigiran una actitud coherent i agosarada per part de les respectives institucions titulars i els seus quadres directius, com manté una acció coordinada i corresponsable entre les escoles de la mateixa zona. Aquesta coordinació entre les escoles cristianes ha

de recolzar en la consciència de formar part d'una única Església i de participar en la mateixa acció pastoral".

Sobre aquest mateix tema es pronuncià el cardenal Jubany en la cloenda del Congrés:

"Seria molt lamentable que la precipitació o la manca de coordinació provoquessin el tancament d'un centre educatiu de l'Església o una reducció important del servei que ella ofereix a la societat.

"És més, si la reforma comporta la prolongació del període d'escolarització obligatòria dels nois i de les noies fins als setze anys, les escoles cristianes han de fer un esforç per prolongar igualment el seu servei. ¿Haurém de recordar que l'escola catòlica és un mitjà privilegiat per a fer present l'Església en la societat i que és un veritable lloc d'evangelització que no pot ser substituït per cap altre? ¿No és el lloc ideal per establir i fomentar el diàleg entre la fe i la cultura en el procés educatiu dels adolescents i dels joves?"

Heus aquí alguns elements de reflexió a l'hora de pensar en la reconversió de les escoles cristianes.

FRANCESC RIU

PERE ROVIRA

Vinyes, Cellers i Destil·leries.

Blanc de Relart • Alta Mar • Vinya d'Irto • Viña Montal • Raquel Rosé • Viña Mater • Dry Solera • Ranci • Vinum Misae • Mas dels Frares • CALISAY.

Tel. (93) 337 18 12

SOLSONA

Una menja tradicional de la comarca ha estat oferta als líders mundials com a recordatori de la necessitat de treballar per la pau al món

Un cuiner bergadà envià al Papa "El plat de la pau"

BERGA.— El papa Joan Pau II es troba entre la llista de dotze dirigents mundials que reberen aquest Nadal "El Plat de la Pau", com així ha rebatejat la popular escudella de blat de moro escairat, el cuiner bergadà, Miquel Márquez. "El Plat de la Pau" és un producte gastronòmic d'origen humil, típic de la comarca del Berguedà, que tradicionalment es menja per Nadal.

Aquesta original tramesa s'ha enviat a través del servei convencional de Correus als presidents George Bush (EE.UU.), Mikhaïl Gorbatxev (URSS), François Mitterrand (França), Margareth Thatcher (GB), Li Pong (Xina), Javier Pérez de Cuellar (ONU), Federico Mayor Zaragoza (UNESCO), al Rei d'Espanya Joan Carles I, a Felipe González, a Jordi Pujol, President de la Generalitat i a Joan Antoni Samaranch, president del Comitè Olímpic Internacional, així com al Papa.

Miquel Márquez, ha tramès dotze caixes amb un recipient amb l'escudella, degudament envasada, protegida i amb garanties per quan arribés al seu destí, que es pogués, destapar, escalfar i menjar. També hi va adjuntar

Miquel Márquez col·labora en consolidar la pau.

una carta on explicava i justificava el significat d'aquesta iniciativa. El cuiner bergadà demana als dirigents de tot el món, que al voltant d'aquesta taula rodona

—espai idoni per al diàleg i la convivència— els governants recordin que han de continuar treballant perquè la mena d'encís màgic del Nadal, duri tot l'any a

tot el món i com més temps millor.

Miquel Márquez, apel·la a la bona voluntat dels destinataris del "Plat de la Pau"; en un moment de distensió mundial sense precedents. D'aquesta peculiar manera intenta divulgar i universalitzar un plat tradicional de la cuina berguedana que compta amb un element exòtic i desconegut a nivell gastronòmic, com és el blat de moro escairat. Aquesta especialitat de cereal només es conrea en petits camps de la comarca i la seva producció és molt limitada.

A. OBRADORS

Trobada de matrimonis al Miracle

Seguint la pauta de la Delegació de Pastoral Familiar, tingué lloc al Miracle, el dia 18 de novembre, la trobada d'inici de curs, per a matrimonis de més de quinze anys de casats.

El tema del dia: "Testimonis en el món d'avui", va ser exposat per Florenci Besora. Heus ací alguns dels interrogants que es plantejaren.

Quines són les dificultats que trobem per posar en pràctica la vida de Jesús de Natzaret en les nostres llars?

Quins elements d'esperança som per a nosaltres mateixos i per als altres?

L'èxit o el fracàs és la mesura de la nostra vida?

La manca de testimoni que donem, a nivell de fe, pot ser la causa de l'apatia que es dona en la societat? També dins la nostra família, com poden ser els nostres fills?

És una situació que sol angoniar-nos quan veiem que els resultats de la nostra tasca no es fan paleos. Tenim impaciència, desitjariem veure la nostra eficàcia. Potser no tenim massa pressa i que a més anem amb presses per la vida?

El ritme que portem de vida, LA PRESSA: fer coses, fer moltes coses, fer grans coses..., ens comporta una dispersió d'ocupacions i a la disseminació de l'esperit. Si alguna vegada un de nosaltres ha tingut la sort de trobar-se amb un testimoni vivent, recordarà que per captar tot el que li deia, va haver de trobar TEMPS per pensar, escollir, madurar, decidir...

P E T I T S A N U N C I S

VARIS

MICROONDAS. Un sistema revolucionari y rápido de cocinar. Es una forma simple pero hay que saber las nuevas técnicas y sus astucias. Información Tel.: 202 00 21.

ES necessita una cuinera per a residència d'ancians a l'Hospitalet. Jornada partida. Tel. 422 62 39 de 12 a 14 hores.

S'OFEREIX noia filòloga per fer classes col·legi, castellà-català. Tel. 881 90 26.

INTERESSATS grup oració per nois i noies. Tel. 215 47 41. Lluís-Maria de 9 nit en endavant.

VIDRIERES emplomades restauració i nova creació. C/ Santa Eugènia 65. Tel. 23 22 61 GIRONA.

JOVE amb experiència geriàtrica i massatge terapèutic s'ofereix per residències o balnearis. Tel. 232 00 82.

SOC CATÒLIC, desitjaria amistat seriosa amb noia. Tel. 211 84 41 de 10 a 12 nit.

SRA. NETEJA s'ofereix matins casa particular o oficina. Tel. 336 61 98.

COMPRO pis vell a l'Eixample. Tel. 323 49 76 de 14 a 16 hores.

SOLTER 61 anys busca companyia persona amant del Santuari de Lourdes, fins molt seriosos. Escriviu a Julio Lindis Oliva, Sant Francesc, 12 17001 Girona. Contestaré a totes les cartes.

SI TENEN informació sobre les grutes de Lourdes, agrairé molt que m'ho comuniquin. Julio Lindis i Oliva. Sant Francesc, 12 tr. 17001 Girona.

GRANJA de rehabilitació de toxicòmans agrairia la donació d'1 o 2 rentadores en bon ús. Tel. 835 02 36.

CLASSES particulars francès-anglès. Truqueu al tel. 239 79 33.

HABITACIÓ Balmes-Aragó per jove o senyor 5.500 ptes. la setmana. Confort. Tel. 253 87 08.

CENTRE DE RELACIÓ SOCIAL I MATRIMONIAL

Si es troba sola o sol, cerqui la seva parella seriosament. Servei de psicologia, ordinador i vídeo, dirigit per psicòloga col·legiada.

COSM. Balmes 64 3er 2a.
Tels. 317 41 44 - 302 59 83
Pref. Concert entrevista.

Residència Geriàtrica Bon Viure

Estem a Horta, en una torre amb jardí, alimentació adequada, calefacció, ascensor, sala repòs, control sanitari i teràpia humana. Estades per sempre, i per convallescències. Poques places. Tel. 427 44 53.

VENDES

TEAS

Taller escola d'Arts Sumptuàries
Centre d'Educació especial
Dedicat a disminuïts psíquics
A partir dels setze anys
Taller especialitzat
Esmalt sobre metall-ceràmica
Tapis i estora
Cultura General
Recuperació Física-Logopedia "CLUB-ESPLAI"
Assessorament psiquiàtric i psicològic
Informació: 215 69 77 de 12 a 14 hores

PER PRIMERA VEGADA, DES DEL CONCILI VATICÀ II, ÉS A L'ABAST DELS FIDELS DE PARLA CATALANA EL

MISSAL FERIAI

EN EDICIÓ DE FORMAT MANUAL, PER ALS DIES NO FESTIUS

Amb els textos eucològics i lectures de les misses de totes les fèries de l'any, de les celebracions del Propi dels sants, de les misses del Comú, rituals, per diverses necessitats, votives i de difunts. Ordre de la missa amb les pregàries eucarístiques del Missal romà, la pregària V (del Sínode sus), les de reconciliació i d'infants.

De venda a les llibreries

Format, 11x17 cms. - 2.208 pàgs. paper bibloprint - Impres a dues tintes Enquadernació de simil-pell - P.V.P. (amb IVA), 5545 ptes.

EDITORIAL REGINA, S.A. - Mallorca, 87 i 89 - 08029 BARCELONA

Si voleu anunciar, ompliu la BUTLLETA D'INSERCIÓ a base d'una lletra per quadrat, deixant un espai en blanc entre cada paraula i envieu-ho junt amb un taló nominatiu de l'import total del vostre anunci a CATALUNYA CRISTIANA, carrer València, 244. 2.º 08007 - Barcelona

NOM .....
ADREÇA .....
POBLACIÓ ..... Tel. ....
PREU LÍNIA ..... SETMANES .....

125 pts.
250 pts.
375 pts.
500 pts.
625 pts.
750 pts.
875 pts.

Calculeu l'import que haureu d'abonar multiplicant el preu de l'anunci pel nombre d'insercions.

Adjunteu un taló o gir postal a nom de CATALUNYA CRISTIANA carrer València, 244. 2.º 08007 - Barcelona

BARCELONA

Concorreguda trobada a Terrassa per pregar per la Pau al món

TERRASSA— El propassat dia 1 de gener, la Delegació de Terrassa de Justícia i Pau, va commemorar com cada any, la Jornada per la Pau, diada instituïda pel qui fou Papa de l'Església, Pau VI.

Enguany tingué lloc la trobada a l'església romànica de Santa Maria d'Egara, la qual s'ompli de persones desitjoses de la Pau del Senyor; s'hi adherí el grup de Terrassa de la Federació de Cristians de Catalunya, i encara que l'hora no era la més adequada (les 7 de la tarda) no fou obstacle, com dèiem, per la bona participació de fidels.

Dirigi la trobada el rector de la parròquia de S. Llorenç Mn. Manuel Seliva que va anar connectant amb els fidels, que enguany donaven gràcies pel que havien presenciats els seus ulls, la distensió mundial dels dos grans blocs enfrontats des de fa 44 anys. Els cants van anar a càrrec del P. escolapi Jordi Nogués, que va ajudar a fer la festa més participativa.

Va ser, doncs, una trobada per pregar per la Pau, però també de donar gràcies per les persones que en moltes parts del món es puguin abraçar, ajudar, estimar, en comptes d'odiar-se, o enfonsar-se l'un a l'altre. Va regnar un clima de germanor, i encara que moltes persones no es coneixien, els unia un denominador comú: la PAU.

Donar també gràcies al rector de la parròquia de S. Pere de Terrassa, on està ubicat el temple romànic de Santa Maria d'Egara per les facilitats donades de tot ordre i ensem per la seva incorporació i participació personal a la trobada. I per últim sols ens resta donar les gràcies a les monges Carmelites Descalces, pel seu lliurament per solucionar una petita ofrena que s'havia de fer. El gust artístic, la tendresa en què s'expressava la targeta-obsequi va acabar d'ajudar que de la trobada en restés un gran record per a tots els assistents.

M.H.

IMPROMPTU

Nacionalisme

Hi ha gent que accepta el vocable "nacionalisme" segons d'on bufa el vent. Així, per exemple, ara, creuen molt normal i natural el nacionalisme de les repúbliques bàltiques, que foren incorporades, sisplau per força, al carró soviètic. Per aquesta gent, el nacionalisme és totalment justificat. Com si el nacionalisme, del poble que sigui, hagués de sotmetre's a tràmits d'aprovació.

Aquesta gent també creu justificats els "nacionalismes" absorbents com el de la URSS de Stalin, el de l'Alemanya de Hitler, de la Itàlia de Mussolini o de l'Espanya de Franco.

A aquesta gent li és molt difícil d'acceptar, però, el nacionalisme irlandès, el basc o el català, per no esmentar-ne d'altres. Aleshores aquesta gent es refugia a l'emparrat del que anomenen "sagrada unitat", sense comptar que aquesta unitat ha estat transformada en uniformitat i, a més, aconseguida per la força de les armes.

Aquesta gent arriba a dir que els nacionalismes escriuen la història a la seva manera, i no volen recordar que fa més de dos-cents anys aquí s'ha imposat una història que s'allunya de la veritat conjunta per tal com no serveix més que la història del nacionalisme dominant.

Aquesta gent oblida, però, que els pobles amb personalitat i sentit de nació, reneixen de les cendres, malgrat els genocidis que els han flagel·lat físicament i culturalment.

I qui, humanament, pot negar-los el dret de manifestar-se per ocupar el lloc que els correspon?

ORIOI CAMPS

GLOSSES DOMINICALS

Consciència ecològica

Parlar de "l'ecologia" equival per a molts a tractar un tema fútil i mancat d'importància. No hi ha res més lluny de la veritat! L'ecologisme no és únicament quelcom que ha incidit en la vida política, sinó que és un assumpte d'una transcendència inegable. Es refereix a l'ambient natural que ens envolta, al cosmos, a la "Creació".

"La situació és preocupant i seriosa —afirmava l'assemblea ecumènica de Basilea, l'any passat—, perquè la depauperació del nostre patrimoni natural continua endavant, a tot arreu". Joan Pau II ja advertí, en la seva primera encíclica, que l'explotació de la terra i del planeta exigeix una planificació racional i honesta. Fa poc, en el seu missatge amb motiu de la Jornada mundial de la Pau, el Papa ha dit que "la crisi ecològica és un problema moral", un problema que, relacionat amb el desenvolupament tècnic i científic actual, té una tal dimensió que compromet seriosament la pau del món.

En la seva encíclica sobre la qüestió social, Joan Pau II ja va fer, entre altres, aquesta primera observació: és convenient "prendre una més gran consciència que no es poden utilitzar impunement les diverses categories d'éssers, vius o inanimats —animals, plantes, elements naturals— de la manera que hom desitgi, segons les pròpies exigències econòmiques". Una correcta "consciència ecològica" cal que tingui en compte "la dimensió ètica, que ha de caracteritzar el desenvolupament dels pobles: un desenvolupament que afecta tots els homes i tot home".

Des del punt de vista cristià, és aplicat a l'ecologisme el qualificatiu de "respecte a la integritat de la Creació". Hi ha una relació necessària entre l'actuació humana i la integritat del món creat per Déu. És cert que el Senyor va confiar a l'home el domini de la terra. Però no li atorgà pas una potestat abso-

luta, sinó condicionada. L'home, en fer ús dels béns naturals, és sotmès a unes lleis no solament biològiques, sinó també morals, la transgressió de les quals no queda impune.

Són especialment preocupants dos camps ecològics. El primer és el de l'aplicació indiscriminada dels avenços científics i tecnològics. "Tota intervenció en una àrea de l'ecosistema ha de considerar les conseqüències en altres àrees", advertí el Papa en el seu missatge per a la Pau. No passa dia sense que es parli en els mitjans de comunicació dels residus industrials, dels gasos produïts per la combustió de carburants fòssils, per la desforestació incontrolada, etc. Són coses que poden deteriorar el medi ambient i l'atmosfera, amb les conseqüències pertinents en els canvis meteorològics.

El segon camp ecològic seriosament preocupant afecta la manca de respecte a la vida, com apareix en molts comportaments contaminants. Aquí, els interessos econòmics s'anteposen generalment al bé de cada persona o de poblacions senceres. Hom podria citar la destrucció de moltes espècies animals i vegetals. I també les possibilitats de la investigació biològica, que arriba, fins i tot, a fer indiscriminades manipulacions genètiques i a dur a terme inacceptables intervencions sobre els orígens de la vida humana.

El camí que segueixen la nostra civilització i la nostra cultura és realment fascinant; però també preocupa seriosament. Hi ha principis ètics que no poden ser oblidats. Un d'aquests és el següent: "El respecte per la vida i per la dignitat de la persona humana inclou també el respecte i la cura de la creació".

NARCIS JUBANY
Cardenal-Arquebisbe de Barcelona

VIC

Una comunitat sempre oberta a tothom

25 anys de la parròquia de la Sagrada Família, de Manresa

MANRESA.— Aquest Nadal, la parròquia de la Sagrada Família, de Manresa ha celebrat el seu vint-i-cinquè aniversari. Els actes commemoratius començaren el dia 24 de desembre amb una missa del gall solemne i seguiren el dia 31-la festa titular amb una conferència a càrrec de Joan Torra. I, finalment, el dia 6 es realitzà la cloenda amb una missa on hi participà la coral Eswèrtia. La mateixa coral, posteriorment, feu un recital de cançons nadalenques a la mateixa església.

De fet, la primera comunitat parroquial del barri es remunta a un petit lloc de culte situat en uns baixos del Tossal del Coro "però, és clar, allò no era una parròquia —comenta Fermí Puy, membre del Consell Pastoral—. Teníem molt poc espai i només hi realitzàvem misses. El veïnat aleshores, depenia de la parròquia del Carme".

En aquells temps, Mn. Ildefons Bellpuig era l'encarregat del culte. L'arribada de Mn. Josep Feu, però, esdevindrà definitiva. Fermí Puy recorda tots els seus passos i els dels seus col·laboradors, a la recerca d'uns terrenys on situar-hi la futura parròquia. "Fi-

nalment, la parròquia va obtenir els terrenys gratuïtament, és clar que en un espai que encara estava pendent d'urbanitzar, però això era general a tot el barri, només cal veure les fotos".

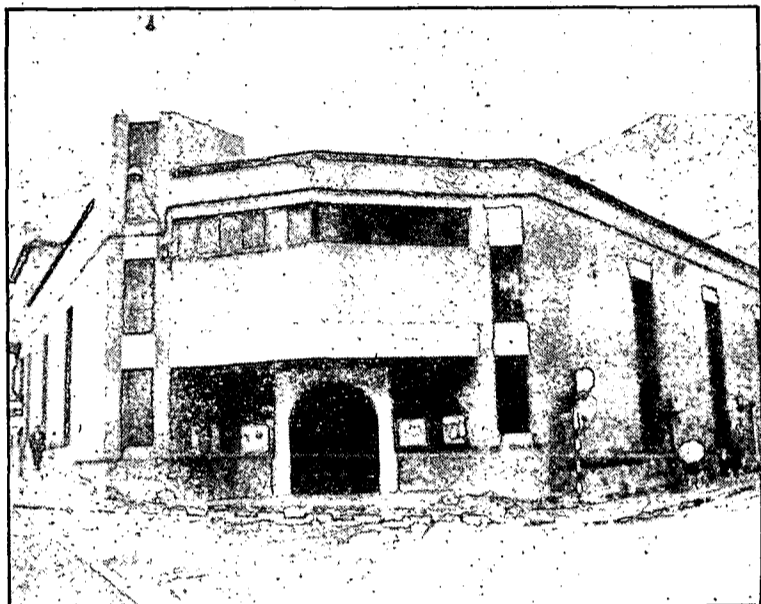
Al capdavant, el 29 de juny de 1963 es posava la 1a. pedra de la futura construcció en presència de les autoritats de l'època, i del bisbe, Ramon Masnou.

"Es treballava de ferm —segueix Fermí Puy— i Mn. Feu sabia tractar la gent. No hi faltaren paletes que treballaven diumenge desinteressadament... i el barri hi participà de ple amb els seus donatius". Amb la col·laboració econòmica dels uns i la mà d'obra dels altres (moltes dones del barri, aleshores, hi aportaren les tovalles, cortines...) el projecte prengué cos, de manera que l'octubre de 1964 ja quedava coberta la capella del Santíssim.

Dos mesos més tard, Nadal, s'inaugurava el local que, ara, ja era quelcom més que un centre de culte: era una parròquia. Entre 1965 i 1967 una segona fase d'obres proporcionava secretaries, saló d'actes, escoles i rectoria. Finalment, una tercera etapa enllestia

l'església major, que s'inaugurà el 9 de novembre de 1969.

Ramon Boixadé, rector actual, va arribar al nostre barri l'agost de 1970. Després d'aquella època d'obres, ha estat ell qui ha portat la parròquia els darrers vint anys. "Penso que la creació de la parròquia va ser un fet realment important, no només per cobrir l'aspecte religiós, sinó per allò que té de cultural, d'humanitzador. Penso que la parròquia ha servit per unir la gent". Si més no, és evident que bona part de les activitats que el barri generà a partir dels anys 70 tenen el seu origen a la parròquia, incloses les reunions que inicià la nostra Associació de Veïns. Ramon Boixadé recorda encara que "la parròquia sempre ha obert els locals a aquells que els necessitaven, i això des dels temps del franquisme. De fet, només la puc concebre així, oberta a tothom". El mateix rector parla de la tasca social realitzada, "sempre subsidiària, que promocionava allò que es trobava a faltar fins que es feia. És el cas de les escoles que en un primer moment tinguérem".

aldees infantils s.o.s. de Catalunya

Membre de l'Associació SOS Kinderdorf International (adherida a la UNESCO)

TU TAMBÉ POTS SER "MARE SOS"

.....en una "ALDEA INFANTIL SOS", obra basada en els següents quatre principis:

Una mare... que amb el seu amor i les seves atencions recupera físicament i emocionalment l'infant abandonat.

Uns germans... a totes les cases hi viuen infants de diferents edats i sexes.

Una vida integrada en la societat... com els altres infants van a l'escola de la seva localitat i juguen amb ells, riuen i són feliços.

La "mare SOS" s'ocupa de 7 o 8 infants i administra la casa que li ha estat assignada.

Oferim:

- Una Llar equipada en una "Aldea Infantil SOS"
- Pressupost mensual per a la llar.
- Suport social i psicològic.
- Contracte de treball: sou + S.S., vacances, etc.

Es requereix:

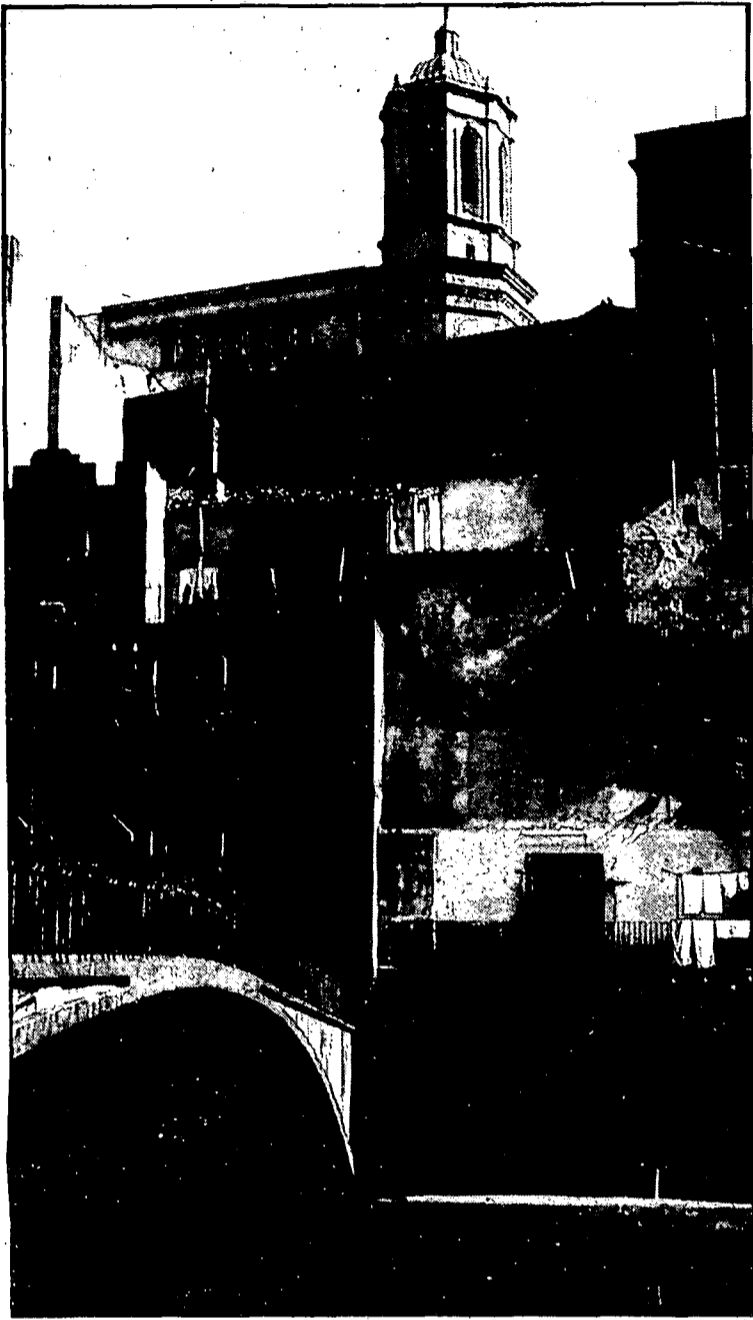
- Edat entre 28 i 40 anys.
- Ser soltera o vídua sense fills.
- Vocació maternal i capacitat de lliurament
- Aptitud per organitzar i administrar una casa

Si hi estàs interessada truca, si et plau al tel.: (93) 417 75 39

GIRONA

Caritas detecta l'existència d'àmplies bosses de pobresa a la ciutat de L'Ónyar

El 70% dels pobres tenen televisor en color però els manca rentadora o escalfador d'aigua

GIRONA.— La Delegació de Caritas de Girona va encarregar un estudi a l'Institut Catòlic d'Estudis Socials per tal de conèixer l'existència de bosses de pobresa dins l'àrea ciutadana, estudi que fa pocs dies es va fer públic i que denuncia l'existència de més de deu mil persones que es poden qualificar com a realment pobres. Es consideren com a tals aquelles persones que no arriben als ingressos mensuals de 45.000 pessetes per unitat familiar.

Segons l'estudi esmentat un 3,7 per cent de les famílies enquestades estan en situació de pobresa severa, ja que els seus ingressos mensuals no arriben ni a les 23.000 pessetes. Després hi ha un 13,2 per cent que se situa en un nivell de pobresa moderada ja que els seus ingressos van entre les 23.000 i les 45.000 pessetes. L'estudi partia del fet que cada família tenia una mitjana de 3,3 persones cosa que significa que en els casos de pobresa severa corres-

ponen unes set mil pessetes al mes per cadascun.

Per altra banda el mateix estudi ha descobert que un tres per cent dels enquestats no tenen aigua, llum, lavabo ni cuina, és a dir, viuen en habitatges improvisats o veritables barraques. També s'ha vist que un deu per cent dels enquestats no disposen de bany ni habitacions degudament ventilades, mentre un vint per cent no compten amb una superfície suficient.

En canvi, resulta sorprenent que gairebé el setenta per cent dels enquestats tenen un aparell de televisor en color, encara que no disposin de rentadora o d'escalfador d'aigua. Les principals bosses de pobresa es troben en els barris de la Font de la Pólvora, Vilarroja i ciutat vella. La majoria dels habitants d'aquests barris són famílies d'immigrants andalusos i portuguesos i el seu nivell cultural és molt baix.

A més, també es detecta la presència de persones de la tercera edat en situacions de mala salut i molts casos d'alcoholisme i de drogodependència. També es destaca l'existència de casos de delinqüència habitual, sobretot entre els joves.

tenen rendes personals superiors a la mitjana, com passa també al barri de Sant Narcís.

El cas de Montjuïc és curiós perquè representa un canvi sociològic radical en els últims vint anys ja que després de la guerra aquella muntanya es va poblar d'immigrants que vivien a les dependències mig enderrocades de l'antic castell i

Els que pateixen pobresa severa no sobrepassen les 7.000 pessetes per persona i mes de renda.

en barraques miserables sense aigua ni llum. Però aquesta situació va canviar radicalment a finals dels cinquanta quan una empresa constructora va comprar pràcticament tota la muntanya i va començar a construir-hi habitatges per a famílies de classe mitjana i alta i els immigrants es van anar traslladant cap el sector de les Pedreres, Vilarroja i Font de la Pólvora.

La reacció de l'Ajuntament de Girona davant els informes de Caritas va ser d'incredulitat en un principi i fins un regidor el va atribuir a maniobres de l'oposició. Amb tot, posteriorment es va reconèixer oficialment l'existència de bosses de pobresa i fins s'ha aconseguit una ajuda de 300 milions d'organismes europeus.

M. CABALLE

FETS I CRITERIS

Ecumenisme i pregària

El Concili Vaticà II va parlar del disseny de Déu que, amb la seva gràcia, ha fet créixer el desig de la unió en moltíssims cristians, de manera que per inspiració de l'Esperit Sant ha nascut un moviment, cada dia més extens, encaminat a restablir la unitat de tots els cristians.

Es tracta d'un moviment que s'esforça a curar una ferida oberta entre els cristians i a tornar a portar el món cristià a una postura de més fidelitat a la voluntat de Déu. Aquesta tasca comporta la conversió del cor i la santedat de vida, i aquestes dues coses exigeixen la pregària personal i comunitària.

La pregària és com l'energia que anima des de dins tot el moviment ecumènic. Cal posar tota la confiança en la pregària dels cristians unida a l'oració que el mateix Jesús va fer fervorosament al Pare la vigília de la seva mort: "Que tots siguin una cosa a fi que el món cregui que Vós m'heu enviat" (Jo 17, 21).

Aquest és el tema de la Setmana de pregària d'enguany, del 18 al 25 de gener. És en la perspectiva d'una nova evangelització que esdevé més urgent l'esforç per la unitat de tots els cristians.

Des del Concili fins ara s'ha avançat molt. S'han fet passos importants. Si volem un exemple concret dins de la dècada dels 80, recordem la visita de Joan Pau II a Canterbury, l'any 1982. "Una trobada esperada des

de segles", es va escriure alshores. I l'any passat, a finals de setembre, l'arquebisbe anglicà, Dr. Runcie, feia la seva primera visita oficial a Roma.

Fou un encontre molt significatiu pel testimoni de veritat i amor, de sinceritat i coratge. Tant el Papa com l'arquebisbe anglicà reconeixien el progrés ecumènic realitzat aquests últims anys; però també el caràcter de les diferències que separen les dues Esglésies i la necessitat d'afrontar-les amb honradesa i confiança.

El Dr. Runcie s'atrevia a plantejar aquesta pregunta: "¿Tots els cristians no haurien de reconsiderar la classe de primat que el bisbe de Roma ha exercit en l'Església primitiva, una 'presidència en la caritat' per al bé de la unitat de les Esglésies, en la diversitat de la seva missió?"

En la Declaració conjunta, el Papa i l'arquebisbe anglicà, renovaren el compromís de continuar, amb esperança i realisme, l'esforç ecumènic per arribar a la plena comunió i a la unitat visible conforme a la voluntat de Crist.

No escatimem la nostra pregària pel treball de la unitat dels cristians. No coneixem el rellotge de Déu; però hem de col·laborar en fer avançar "l'hora", i això també pel bé de la pau i de la justícia en el món.

+ RAMON TORRELLA i CASCANTE
Arquebisbe de Tarragona i Primat

Montjuïc reconverit

Un altre aspecte interessant de l'estudi de l'Institut Catòlic d'Estudis Socials és la constatació que el barri de Montjuïc és el que presenta una situació de riquesa més homogènia. Un setanta per cent de les famílies que hi habiten

AJUDA A L'ESGLÉSIA DE ROMANIA

COORDINA: Caritas Parroquial de Sant Andreu de Llavaneres, amb la col·laboració del Centre Ecumènic de Catalunya.

ENVIA EL TEU DONATIU A:
Caixa de Pensions "La Caixa",
Agència 416, Cta. Cnt. 753 / 54
i a altres oficines.

En una reunió celebrada a Madrid advocaren per estendre una espiritualitat de la parella basada en una comunicació profunda a través dels sentiments

3.000 parelles cristianes afirmen que el matrimoni és una bona notícia

MADRID.— S'ha celebrat fa poc al Pavelló de Convencions de la Casa de Campo, de Madrid, una trobada de matrimonis cristians, organitzada pel moviment "Trobada matrimonial", associació civil amb arrels cristianes i sense ànim de lucre. L'objectiu de la reunió, en la qual participaren unes tres mil parelles d'Espanya, Portugal i Llatino-amèrica, fou aprofundir i estendre una espiritualitat de la parella basada en la comunicació profunda a través dels sentiments.

Els participants en la trobada afirmaren una i altra vegada, els successius testimonis personals, que el matrimoni és una bona notícia per a les parelles, per a l'Església i per al món. "Qualsevol dels que som aquí, va dir una parella de Madrid, sabem que l'amor que acull l'altre tal com és, sense condicions, és l'amor que allibera de pors i fa el miracle d'enderrocar defenses, tornar la confiança i la llibertat i amb elles el sentiment profund de felicitat, al costat de qui així és capaç d'estimar-te".

Els matrimonis cristians demanaren a l'Església "una al·lusió més ferma al fet que la majoria dels laics estem casats, un convenciment més clar del paper del matrimoni a l'interior del laicat, una teologia més rica del matrimoni i una pastoral més acollidora i desafiant.

Davant els atacs que la família sofreix des de determinats sectors socials, els membres d'aquest moviment matrimonial cristià aposten pel poder de la parella, "aquesta força sorprenent per canviar el

món que nia en un home i en una dona que saben estimar-se".

El moviment organitzador de les jornades, "Trobada matrimonial", és una associació catòlica mundial que ajuda els esposos a viure la seva vida de parella mitjançant el coneixement mutu, de la comunicació i el diàleg i compta amb unes 15.000 parelles afiliades i simpatitzants.

La seva peculiar vivència del matrimoni la donen a conèixer en recessos de cap de setmana, en els quals participen diverses parelles i un sacerdot. "És tanta la demanda d'aquests recessos de cap de setmana, assenyalava un dels dirigents del moviment, que, a Madrid per exemple, tenim ja dos anys de llista d'espera".

Teòlegs progressistes europeus creen una associació de caràcter civil

A la ciutat germano-oriental de Magúncia s'ha creat l'Associació Europea de Teòlegs Catòlics, constituïda per 29 teòlegs procedents d'11 països europeus. Per part espanyola, varen ser presents en les sessions constituents, els teòlegs Marciano Vidal, Casiano Floristán i José Joaquín Alemany. "L'Associació, oberta, progressista i no vinculada a cap tipus d'ideologia, pretén convertir-se en plataforma d'intercanvi intel·lectual entre els teòlegs europeus, per analitzar els reptes del cristianisme en l'Europa d'avui", assenyalava el moralista Marciano Vidal.

Més en concret, els objectius de la nova associació teològica són examinar la presència de la teologia i de l'Església en la societat actual, en els problemes bàsics de l'ètica, en el Tercer Món, en l'opció preferencial pels pobres i en l'ecumenisme.

La nova associació té caràcter civil, és a dir, sense reconeixement canònic — "Som una associació civil de teòlegs crítics, però en plena comunió eclesial, ja que pretenem mirar al futur més que al passat", assenyalava el redemptorista Marciano Vidal. Un altre dels teòlegs

espanyols present en la sessió constituent, el pastoralista Casiano Floristán qualifica la nova associació de "progressista i sensatament oberta, però no contestatària ni intraeclesial". També va afirmar, que a Europa totes les associacions teològiques són civils i no per això son anticlericals. "A Espanya, en canvi, l'arquebisbe-coadjutor de Granada, Fernando Sebastián i el sacerdot periodista, Martín Descalzo, s'han compromès a identificar i difondre la idea que qualsevol associació teològica civil fa olor d'antibisbes".

Marciano Vidal i Casiano Floristán coincideixen a assenyalat que a Europa no hi ha tants enfrontaments entre la jerarquia i els teòlegs, fins i tot, crítics. Prova d'això fou la presència del cardenal Lheman, president de la Conferència Episcopal Alemanya, en les sessions constituents de la nova associació de teòlegs. Intentant explicar aquestes diferències entre la jerarquia europea i l'espanyola, Casiano Floristán afirma que "nosaltres vivim una situació més provinciana en tots els sentits i la involució a Espanya és més forta que a Europa. En aquests moments, per exemple, els bisbes examinen amb lupa els teòlegs progressistes i no acaben d'assumir el pluralisme, fet que no succeeix a Europa".

El comitè de direcció de la nova associació teològica està integrat per un president, el teòleg alemany Peter Hünemann, dos vice-presidents, el polonès H. Juros R. Simon, una tresorera, l'austriaca A. Pissarek, degana de la Facultat de Teologia d'Innsbruck, i un secretari, l'alemany D. Mieth. L'espanyol Casiano Floristán forma part del comitè de direcció ampliat, integrat per un representant de cada un dels països europeus.

"Em sembla una iniciativa d'uns teòlegs madurs i responsables que tracten d'afrontar la realitat del segle XX amb la gosadia de la fe i la llibertat de la consciència", va dir el moralista Marciano Vidal.

JOSE MANUEL VIDAL

GERMANOR AMB ELS NOSTRES MISSIONERS

Ja són més de 450 les missioneres i missioners que reben Catalunya Cristiana gràcies a les persones que "apadrinen" la seva subscripció.

Rebre "CATALUNYA CRISTIANA" és com rebre una carta de casa".
Francesca Rovira. JAPÓ

MISSIONERS QUE ESPEREN PADRÍ:

ASSUMPTA PRATSOBREROCA (GNTES. DELS POBRES GÓMEZ CARREÑO, S/N - CASILLA 113 VINA DEL MAR XILE	10.650.- Ptes
R. PURA AMORÓS I SAGARRA ARTURO PRAT, 121 ACONCAGUA SAN FELIPE XILE	10.650.- Ptes
RAMON MESTRE I MESTRE - INST. J.M. MORALES ITURBIDO 10 SANTA ANA CHIAUTEMPAN TLAX MEXICO	10.650.- Ptes
BUYANGO CATHOLIC MISSIONS P.O. BOX 753 MARAGOLI KENYA (EAST AFRICA)	11.400.- Ptes

Butlleta de subscripció

Nom i cognoms .....
 Direcció ..... Tel. ....
 Població ..... D.P. .... Província .....
 subscriu a "CATALUNYA CRISTIANA" el missioner .....
 (nom i cognoms)

L'import el faré efectiu mitjançant:
 taló que adjunto
 domiciliació segons l'adjunta autorització:
 Domiciliació: Banc/Caixa .....
 Sucursal n.º .....
 N.º compte corrent .....
 Població ..... Província .....
 Prego al Banc/Caixa que consideri aquesta butlleta com la meua autorització per aquest pagament.
 Població ..... Data .....
 Signatura: .....

"CATALUNYA CRISTIANA", c/ València, 244, 2on. 08007 Barcelona - Tel.: 215 27 39

Crònica de l'enviada especial de Catalunya Cristiana

"Wroclaw: Els joves opten per la confiança"

Els polonesos són molt hospitalaris i s'han volcat en l'acollida.

Taizé va reunir a la ciutat polonesa de Wroclaw des del 28 de desembre al 2 de gener de 1990, 50.000 joves provinents de l'Est i de l'Oest a través d'un pelegrinatge de confiança sobre la Terra. La situació de canvi dels països de l'Est ha fet possible una trobada impensable anys endarrera. Taizé mitjançant l'oració, aproxima els joves a les fonts de confiança i convida a la solidaritat i reconciliació dels pobles. "Abandonant aquell temps de la desconfiança i fins i tot la sospita, els joves disposen d'allò essencial per crear l'era de la confiança, per construir una era de confiança i reconciliació. Trobaran murs per enderrocar però sobretot aquella «font única» on prendre impuls una i altra vegada". (Carta a Taizé per a l'any 1990).

Wroclaw és una ciutat fosca on els corbs gaudeixen del fred i els edificis es barregen amb els solars abandonats, on no hi ha locals d'esbarjo i les botigues no coneixen els rètols lluminosos ni l'opulència dels nostres aparadors.

Comprar és fer cua. Productes tan assequibles i corrents per a nosaltres com la llet, el pollastre o les taronges, entre d'altres, són un luxe. I malgrat que hi ha rics, la majoria de la població coneix les privacions i les coneixerà encara més, perquè al 1990 els tripliquen els preus sense apujar-les els sous.

A diferència d'altres trobades quasi tota la gent ha estat acollida en famílies. Les cases en general són molt petites però s'hi han allotjat de tres o més persones segons les possibilitats. L'hospitali-

tat dels polonesos és admirable i impressiona perquè s'esforcen per donar-te tot allò que està al seu abast a canvi de fer-te sentir bé.

Les parròquies van acollir de 700 a 1.000 persones, on es feia l'oració del matí i els grups es trobaven per discutir sobre el tema "Com ser portadors de confiança i reconciliació?". Les pregàries comunes van tenir lloc a diverses esglésies del centre i a Halla Ludowa, un pavelló esportiu condicionat com a temple on feien la pregària els joves de l'Estat espanyol. El menjar es repartia en les zones properes als punts d'oració. A les tardes hi havia trobades dirigides pels germans de la Comunitat de Taizé per comentar un text bíblic. L'1 de gener va tenir lloc un encontre per països i s'intercanviaren experiències i balls populars.

Ha estat una trobada excepcional en uns moments molt especials de la història: el fruit de l'intercanvi Est-Oest.

MONTSERRAT CAVALLER

L'esdeveniment més important del 1989: la reforma política a Rússia en els aspectes religiós i econòmic

La Rússia soviètica, des del 1917, a la implantació del comunisme, ha estat el país-símbol de la persecució religiosa. I totes les fraccions polítiques europees que bregaven per establir al seu país un règim polític i econòmic, seguint el model preconitzat per Lenin, Stalin o Trotsky tenien al programa l'amorassament de la religió. Els catòlics catalans en tenim una amarga experiència.

Diferents Sants Pares denunciaren més d'un cop el materialisme del "marxisme" i el virus d'opressió popular que incubava.

De la història de les aparicions de la Verge a uns pastorets, a Fátima, l'any 1917, ens fixarem, avui, en una recomanació mariana insistent, i que a nosaltres, de petits, ens explicaven a Catecisme, ressaltant-la per la seva importància: "Que el poble cristià pregués per la conversió de Rússia". I la promesa que, en el demà, "Rússia seria cristiana i mariana".

La "profecia de Fátima" és en vies de realització, avui, gràcies a aquesta paraula màgica dita "perestroika".

La causa que ha provocat la descomposició del sistema comunista a Rússia, en la qual també inclou, naturalment la "llibertat religiosa", ha estat especialment econòmica. Més que un miracle, és un procés natural de desintegració d'un règim polític-econòmic fracassat, que ara inicia una rectificació i reforma. Els camins de Déu són insondables.

Encara que Gorbatxev, avui, es declarés ortodox, no es podria dir que Rússia fos cristiana. El cristianisme no s'implanta des de l'Estat. La Fe ha d'entrar al cor i a la ment dels homes, voluntàriament i amb convicció.

Rússia, d'ara en endavant, podrà ser "cristiana" com profetitzà la Verge de Fátima. La persecució religiosa a Rússia i els països de l'Est ha finit, gràcies a Déu, després de 70 anys. Joan Pau II podrà ampliar el seu programa de visites mundials a les diverses nacions orientals europees, i seguríssim que serà ben rebut, popularment.

La visita de Gorbatxev al Papa, Cap de tots els cristians del món, el dia 1 de desembre del 1989, és un dels esdeveniments més importants transcendentals d'aquest segle.

Ningú, en iniciar-se el 1989, no creia que aquest any fora anomenat el de l'enderrocament del "comunisme", ni que aquest pogués caure d'una manera tan fulminant, com si tot l'edifici "soviètic" fos construït en decorats de paper, deixant en descobert la impopularitat del sistema, i el descontent que hi havia dintre de la mateixa Rússia, entre els obrers, de molts anys ençà.

Entre les principals causes de la desfeta, cal assenyalar el fracàs de les campanyes econòmiques quinquennals, la duresa de la carcassa administrativa del partit, i la incapacitat de proporcionar al poble un confort equivalent al que gaudeixen els obrers, pagesos i artesans dels països occidentals, sota el règim "capitalista", un mot maleït, per ells, fins avui. El descontent del poble arribava al capdamunt del vas, i Gorbatxev, un polític intel·ligent i hàbil, ha

tingut l'encert de prémer, a temps, el botó verd de la reforma, pacíficament.

Els esportistes, artistes, científics i funcionaris de Rússia i dels països de l'Est, quan visitaven el nostre cantó d'Europa i Amèrica, quedaven enlluernats dels ben proveïts supermercats, de les modes, de la música i del frenesí que existia fora de Rússia. I ho desitjaven pel seu país, en un règim de lliure mercat.

En aquests nostres anys de democràcia, per regla general, els mitjans de comunicació espanyols han dissimulat als ulls dels ciutadans els errors i les injustícies que cometia Rússia, a dintre i a fora de les seves fronteres, i en els membres del Pacte de Varsòvia. Del dogal a les diverses nacionalitats dintre de Rússia, ni la premsa ni la tele no n'havien parlat mai. Exigències polítiques.

També a l'inici de la democràcia espanyola, algunes persones de bona voluntat, però de lamentable desencert polític, s'incorporaren a partits de fonament marxista, i d'història dubtosa, els quals ingenuament pretengueren "batejar". Més fàcil i eficaç hauria estat aixecar una bandera política i sindical pròpia, fonamentada en un cristianisme pur, com el traçat per Guillem Rovirosa, que encara que algú qualificués d'utòpic, donada l'estructura financera mundial, era netament "antimarxista" i ortodoxament "catòlic".

Un error en què caigueren Alfons Comín i altres, camí polític que ens produí sempre molta pena i que mai de la vida haurien trepitjat ni aplaudit, per desencertat i fracassat, persones en veritable sentit social, i cristià com un mossèn Perè Dausà, un Ramon Rucabado i no cal dir un Guillem Rovirosa.

Si Rússia era un país fallit, econòmicament i políticament, de fa desenes d'anys, cal reconèixer, d'altra banda, que el sistema capitalista occidental i americà no és tampoc un "paradís terrenal" com creuen avui molts russos i orientals, i ho fa pensar que s'ho imaginin la frenesia en travessar les fronteres via l'Alemanya occidental, de centenars de famílies amb criatures a coll i limitat equipatge, com si anessin a la "terra promesa". El desengany pot ser dur, perquè en tots els règims per collir patates s'ha de fangar prèviament, els camps. I en aquest nostre cantó, abunden els explotadors.

Incorporada en el cercle del "món capitalista", Rússia i les nacions de l'Est, quan hi arribi plenament la llibertat i el confort, no hi ha cap dubte que també perillaran de contagiar-se dels vicis que són característiques de la nostra actual societat de consum, i que ara ells, desconeixen: relaxació de costums, desfeta de la família, tràfic de drogues...

Una dels avantatges més positives de la "perestroika", a escala mundial, és l'allunyament del perill de la guerra (la principal ànsia en les Profecies de la Verge de Fátima) i la consegüent frenada a la cursa d'armaments que avui desnivellen els pressupostos estatals, de totes les nacions, quantitats que ara es podran destinar als ministeris socials.

FRANCESC A. PICAS

Diada Missionera dels nens

28 gener del 1990

La Diada Missionera del 28 de gener s'inicia amb aquesta responsabilitat que competeix a les famílies, als catequistes, als educadors. De nosaltres, els adults, han d'aprendre que els pobles del Tercer Món més que pobres són pobles empobrits; més que homes sense possibilitats d'actuar els seus drets, homes despullats de la seva llibertat; més que nens mancats d'escoles, medicines, de pa i de vestit, nens marginats i espoliats pels egoïsmes de les nostres poderoses i satisfetes societats del Primer Món. En els fonaments del "Pont de l'amistat" ha de trobar-se la força de la justícia i el vigor de la llibertat. Sense millor justícia i sense millors espais de llibertat no és possible l'amistat. I això, malgrat resulti fort, cal dir-ho i explicar-ho als nens cristians.

El públic disposa d'una oferta variada.

L'establiment del senyor Rosés és un dels pocs que hi ha

“Benaventurat el que creu sense veure-hi”, assegura Jesús a Tomàs al final de l'evangeli de Joan. I malgrat el consell evangèlic, la veritat és que durant la història del cristianisme l'art s'ha barrejat amb la fe perquè poguéssim veure i tocar, en un quadre o talla, allò que creiem. El procés de secularització de la societat ha arribat també a l'art, i per això l'artesanía religiosa no gaudeix ja dels passats esplendors. Malgrat tot això, un petit recorregut per algunes quantes botigues d'artesanía religiosa ens convenç que allò que és formós, si a més a més, es fa amb amor, no solament no desapareixerà mai, sinó que guanya en art amb el pas del temps.

Una campaneta anuncia la teva arribada en obrir la porta de la botiga. Instantàniament, una olor de sagristia t'embolcalla els sentits i et condueix cap a les llargues fileres de prestatgeries, on hi reposen talles, figures i diversos objectes litúrgics. Aquest establiment és un dels pocs que hi ha a Barcelona que s'ocupa de la venda d'art religiós. Ara els seus aparadors es troben totalment colonitzats per motius nadalencs “Per Nadal augmenta la demanda i tot s'ha de vendre durant quinze dies”, explica Lluís Rosés, membre d'una família que regenta des de fa quatre generacions aquesta botiga d'artesanía religiosa.

Els objectes que acompanyen a l'aparador les figures del pessebre son molt diversos: imatges de sants, orfebreria religiosa, objectes per a la litúrgia i ciris treballats a mà. El senyor Rosés considera aquesta tasca “més que un art, una tasca artesanal, purament artesanal, perquè tot és fa a mà i la industrialització no hi ha intervingut”. Ni tan sols els materials emprats pels artesans no han variat gaire: “tenim la talla en fusta com

a cosa molt bona i cara; després hi ha la pasta de guix, més humil i barata. Per als pessebres s'usa la terra cuita o la ceràmica. L'orfebreria i objectes litúrgics es realitzen sobre plata o llautó, els quals després es banyen amb or o plata, depèn del pressupost”. Els seus ulls mostren escepticisme quan afirma que “s'intenta introduir últimament les resines i el metacrilat, però sense gaire èxit”.

D'altres botigues, com les cereries més antigues, uneixen a la venda de les imatges l'artesanial treball manual dels ciris. Al carrer del Bisbe Irurita hi ha la cereria Codina, fundada l'any 1825. L'actual propietari, el Sr. Codina, també va heretar dels seus avantpassats el negoci, convertint-se això en una regla habitual per a aquests locals. Formen part dels establiments comercials més antics de Barcelona, però encara conserven la seva primitiva funció i es resisteixen a desaparèixer. La seva característica principal és l'artesanía amb què es fabrica tot allò que hi ha exposat. En la cereria Codina funciona, a més a més, un interessant i artesanal servei de restauració per a imatges que es realitza íntegrament a mà.

L'art, mirall de la societat

L'art ha estat considerat

secularment com la plasmació o l'expressió dels anhels humans. Per això el fenomen religiós, com a conjunt de tensions internes i ineludibles per a l'home, ha estat motiu constant de la manifestació artística durant la història. Ara ens trobem en un període de crisi oberta de valors, en el qual s'escamoteja, per descurança o comoditat, la part religiosa del sentir humà.

Lògicament, l'art reflecteix aquesta filosofia actual, i ens trobem ja davant uns col·lectius artístics tremendament profans. Per això, l'art religiós cau fàcilment en el descrèdit: “avui la gent és més materialista”, assenyala Lluís Rosés; per la seva part, el senyor Codina afirma que “els bons artistes no es dediquen a això, està molt mal pagat comparativament, ja que calen molts anys d'aprenentatge i dedicació”. Ambdós afirmen que si un artista és bo, “es dedica a produir les seves pròpies exposicions i no a aquest tipus d'artesanía, i està clar, a poc a poc això es va perdent”.

Olot sembla ser la capital de l'artesanía religiosa. Allí, de manera totalment tradicional, es realitza en diversos tallers un altíssim percentatge de les peces que es vendran en els comerços. Els diferents comerciants d'aquest tipus d'artesa-

nia coincideixen quan se'ls demana que donin alguns noms coneguts a nivell de fabricació i realització de figures i talles: la família Castells, Montserrat Mainar i una llarga llista de tallers d'Olot són els més nomenats per la qualitat de les seves manufactures.

Si és cert que la qualitat actual és molt elevada, també ho és la temença de tots —fabricants, venedors i compradors— per una possible falta de continuïtat en la producció. El gremi es pregunta si hi haurà artistes disposats a continuar amb dignitat. El problema pot ser que “ara tothom serveix per a tot i no hi ha un bon aprenentatge de l'ofici”, explica el senyor Rosés. En un futur no gaire llunyà sembla que desapareixerà la figura de l'artesa. Segons sembla només arribarà a aquest àmbit de l'art o bé mitjançant l'herència paterna rebuda i traspassada de generació en generació o bé per una inclinació religiosa pròpia d'una congregació.

Així hi ha diversos casos de convents o comunitats religioses dedicades a la producció d'orfebreria o objectes litúrgics.

La problemàtica en la qual es troba immersida la producció d'objectes d'art religiós ens mostra que, realment, l'art és el mirall de la societat. Una societat que actualment corre a despullar-se de tot ropatge

confessional per córrer més pressa cap a la modernitat.

Un ampli ventall de possibilitats i gustos

Si hi ha alguna cosa innegable, això és la varietat d'ofertes per al públic comprador. En el mateix establiment podem admirar una magnífica talla de fusta, policromada artesanalment i al seu costat trobar-hi senzilles figuretes de guix, del nostre patró o sant predilecte, les quals les podem comprar per un módic preu. Aquestes figures de guix són els objectes més venuts i els seus principals compradors són les classes més humils. Una suposada classificació de vendes d'aquestes figures seria encapçalada per Sant Pancraci —patró del treball, al qual se li té una gran devoció pel flagel·lació de l'atur—, santa Rita —patró dels impossibles— a l' Mare de Déu del Carme.

Per altra banda, els objectes més valuosos tenen pocs compradors, principalment les congregacions religioses i parròquies. Les seves compradores tenen com a finalitat decorar una capella o temple i per això la qualitat del que s'ha adquirit és major. Aquestes despeses són les que més alleugen l'economia de les cases artesanals.

En general, tots els establiments accedeixen a classifica-

elona.

El senyor Codina és el propietari d'una cereria del carrer Bisbe Irurita fundada l'any 1825.

de l'ànima etat

En els dos grups anteriorment esmentats els seus compradors són habituals. Per això, en "La Formiga d'Or", fundada l'any 1885, es venen uns pessebres de gran exquisidesa, refinat material i elevat preu; però també s'exposen figures fetes en plàstic fluorescent amb la matge de la Mare de Déu de Lourdes. Digue'm el que comres i et diré qui ets, tot un plantejament que els propietaris de les botigues d'art religiós semblen tenir plenament assumit.

Un matís popular: la "Fira de Santa Llúcia"

Però l'artesanía religiosa és tradicional, oculta majoritàriament en els seus establiments del casc antic, surt al carrer una vegada a l'any i pren la seva forma més popular: la "Fira de Santa Llúcia". El senyor Panyellas fa 32 anys que té una parada en aquest mercat popular de figures. Com tots els gremis, fa quatre generacions que la seva família es dedica al treball del fang, guix i escaiola. Explica amb orgull com "abans de la nostra guerra —1936— ja ens venien donat el premi en el lot".

Afirma no notar cap devaluació de vendes ni cap canvi imptomàtic, el senyor Panyellas, encara que opina que la

vivència de religió tampoc no és excessivament determinant en la compra de les figuretes del pessebre "perquè tots fan coses d'aquesta classe per Nadal". La "fira" és l'únic punt actual on s'acosten aquest sector de l'artesanat català i el gran públic, la societat com a massa. Durant l'any aquesta es troba allunyada d'aquest tipus de producció artística.

Tendències actuals i perspectives de futur

Si hi ha quelcom que està de moda en la nostra societat això és el disseny. Les formes avantguardistes i provocatives inunden de modernitat sales i exposicions privades, però això no té gaire correspondència amb les tendències artístiques de l'artesanat religiós: **Torna el que és tradicional** —assegura el senyor Codina— **tornem al clàssic després de dos o tres anys en els quals hi va haver una demanda de formes modernes. Si us fixeu, els nens Jesús tornen a ser de pell rosada i cabell ros i arrissat. És el que es ven més**". Lluís Rosés ho confirma i afegeix que "l'orfebreria religiosa i els objectes litúrgics semblen iniciar un retorn cap a les formes més barroques d'estils anteriors. Malgrat això, en ser més cara

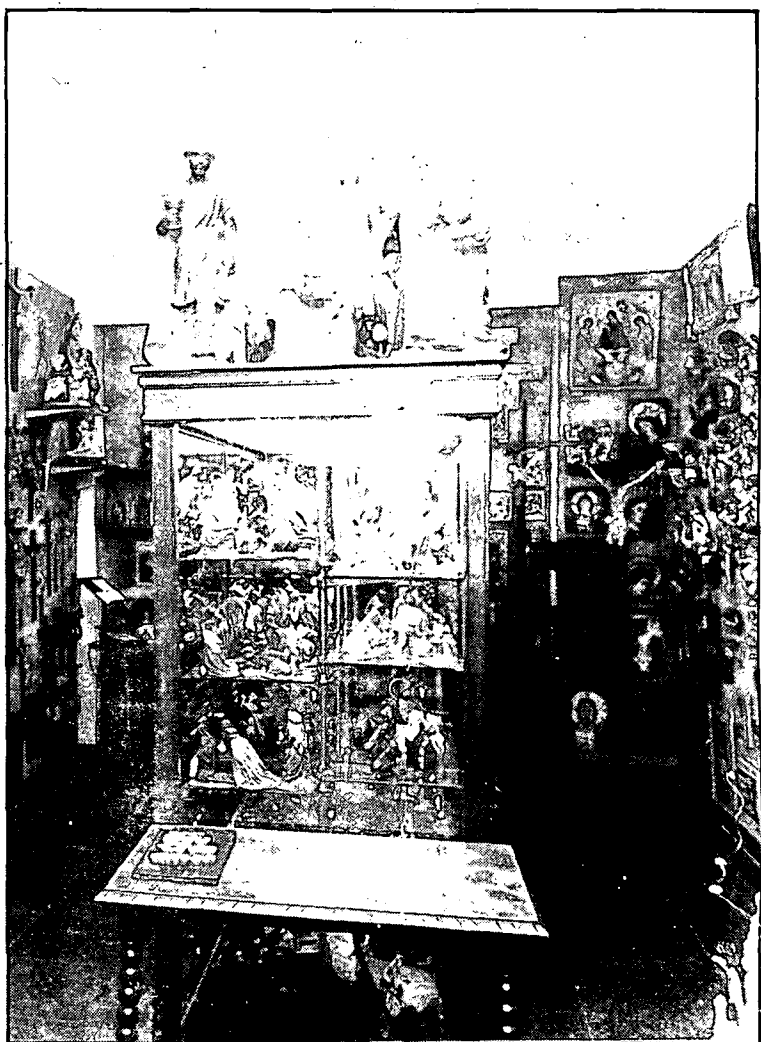
aquesta tendència, moltes congregacions prefereixen una línia més senzilla i econòmica, no solament per motius de simplicitat estètica, sinó també pel pressupost final".

La tendència en vendes és l'estabilització. Una de les dates en què hi ha més vendes és la de la primera setmana de novembre —Tots Sants i Fideles difunts—, "la gent compra imatges i ciris per adornar el ninxols, declara el propietari de la cereria Codina. Lògicament, les vendes també augmenten en la proximitat de la celebració d'un dels sants abans esmentats —Sant Pancraç, Santa Rita, Sant Cristòfol...— Cal destacar per últim les dates nadalenes i la Setmana Santa —amb la seva Quaresma— en el capítol de millor època de vendes.

La facturació d'objectes d'artesanía religiosa va assolir el seu zenit en la dècada dels cinquanta. Llavors es venia amb agilitat milers de figures de sants per devoció pròpia, al mateix temps que va arribar al màxim esplendor a parròquies i ordes de tot tipus. Per a les cereries el negoci es posa difícil amb el pas del temps: les lampadetes elèctriques substitueixen irreversiblement l'ús del ciri o les espelmes, postergat a un ús merament decoratiu. Aquests establiments a poc a poc han anat tancant, encara que la cereria Codina continua mantenint-se més de segle i mig: "No és com abans —assegura Codina— però amb poc personal i les vendes habituals a parròquies, vas tirant", al temps que assenyalava amb esperança "un resorgir de totes aquestes coses".

Fins quan?

Contemplant aquests autèntics trossos d'història que

La facturació d'objectes d'artesanía religiosa va assolir el seu zenit en la dècada dels cinquanta.

són les botigues d'art religiós, la pregunta que ens inquieta és: fins quan? "Sempre hi haurà un petit consum, perquè sempre hi haurà persones amb fe —apunta Rosés—. Malgrat tot, un augment no crec que es produeixi". El senyor Panyellas 32 anys aguantant el gelat vent de desembre en el mercat popular de Santa Llúcia, proclama orgullós que la seva néta de cinc anys "ja em treu algunes figures" i posa en ella les seves esperances per a una sisena generació artesana. ¿Caurà la ta-

lla artesana i religiosa a l'oblit per a les noves generacions? Les perspectives no són encoratjadores, però mentre hi hagi un poble amb ganes de manifestar la seva fe, continuarà havent-hi algú que s'encarregui de transformar aquesta fe en art i algú que s'encarregui de vendre'l en establiments. Establiments que continuaran tenint una campaneta a la porta per anunciar la teva arribada i et regalaran l'olfacte amb olor de sagristia.

DAVID VIDAL

Objectiu obert

L'Abbé Pierre rep un grapat de donatius que li arriben gràcies a la campanya del setmanari "Pèlerin Magazine", en els 40 anys d'Emaús.

En un suburbi de Bucarest els pobres fan cua fora de l'església esperant aconseguir aliments i ajuda.

Els reis d'Espanya reben la benvinguda de l'abat de la Basílica de Guadalupe, Guillermo Schulemburg, on anaren a missa.

Dimecres, 10

Salvar el CAEM (Comecon)

Ahir tingué lloc a Sofia la 45 reunió del CAEM (Consell d'Assistència Econòmica Mútua), conegut popularment com Comecon, i que formen l'URSS, Bulgària, Polònia, Hongria, RDA, Romania, Txecoslovàquia, Vietnam, Cuba i Mongòlia. El seu actual president, el búlgar Andrei Lukanov, denuncià la qualitat mediocre dels productes, la malversació de primeres matèries i l'estancament comercial, i ha proposat una reforma decisiva de tot el sistema de cooperació. Malgrat les divergències i les greus deficiències en tota l'estructura del CAEM, sembla que la decisió final serà de salvar-lo (no dissoldre'l com insinua algun país) i transformar radicalment les seves estructures atenent les exigències de l'economia de mercat.

Diner japonès per a l'Est

El primer ministre japonès Toshiki Kaifu començà ahir una gira europea de 10 dies. La primera visita ha estat a la RFA. Els dos punts del diàleg amb Helmut Kohl han estat: potenciar la cooperació bilateral de cara al mercat únic i el suport econòmic japonès a la democratització dels països de l'Est. Kaifu declarà que el Japó atorgarà un crèdit de 500 milions de dòlars a Polònia i a Hongria respectivament.

Panamà: encerclada l'ambaixada peruana

Des de dilluns passat, les tropes nord-americanes tenen encerclada l'ambaixada peruana a Panamà. Es creu que alts col·laboradors del general Noriega hi són refugiats. Segons Julio Linares, ministre panameny d'Afers Estrangers, alts responsables de l'antic règim van trobar acolliment en el domicili de l'ambaixador peruà, sense que el govern d'aquest país hagi donat cap comunicació oficial.

Dijous, 11

Gorbatxev a Lituània

Mikhaïl Gorbatxev viatja avui a Lituània, la república més independentista i catòlica de l'URSS. Ahir mateix més de 15.000 persones es varen manifestar reclamant la independència. La papereta de Gorbatxev és difícil. Haurà d'intentar arribar a una solució de compromís amb els nacionalistes i amb el mateix PCL que se separà de la plena submissió al PCUS. Vistautas Lansbergis, president del Sajudis (Front Popular Lituà), ha dit que la visita de Gorbatxev a Vilnius és com la d'un cap d'Estat estranger, i que Lituània es troba en el mateix cas que els països de l'Est.

Problemes al Caucas

Van tenir lloc ahir a la regió de Nagorno-Karabakh, de majoria armènia però situada en l'Azerbaidjan. Mig milió d'àzeris es van manifestar a Bakú, capital d'Azerbaidjan, demanant la dimissió dels caps de la República. La tensió s'ha fet patent també en la frontera amb l'Iran. Els àzeris viuen també en les províncies de l'Iran que limiten amb l'Azerbaidjan soviètic.

Pequín: fora la llei marcial

Li Peng, primer ministre xinès, anuncià ahir l'abolició de la llei marcial, decretada fa 235 dies, arran de les manifestacions en pro de la democratització del país. Li Peng justificà la implantació de la llei marcial per la necessitat de salvaguardar l'estabilitat, l'ordre social, la normalitat i fer plenament efectiu l'esclafament de la contrarevolució. Remarcà la supremacia absoluta del PCX, dient que no l'importa allò que passa en els països de l'Est, "nosaltres continuarem progressant en la via del socialisme".

Reunió del CAEM (Comecon) a Sofia

Els deu caps de govern varen reconèixer la difícil situació i el greu desequilibri de les economies dels seus països, i les deficiències de la seva aliança econòmica. Acordaren acostar progressivament les seves economies cap a una integració sobre la base de mercat. Una comissió governamental disposarà de sis mesos per proposar canvis seriosos en l'organització a un consell extraordinari previst per al juny a Budapest.

Divendres, 12

"Llibertat, llibertat, Lituània serà lliure"

Aquest és el crit amb què 300.000 persones reberen Mikhaïl Gorbatxev en els carrers de Vilnius, capital de Lituània, reclamant la independència per a la seva República annexada per la Unió Soviètica el 1940. Trencant el protocol, Gorbatxev parlà amb els ciutadans dient-los que encara que la independència semblava la millor solució a la llarga no resultaria i que era millor pensar en una federació soviètica adequada a cada nació que la integri.

Iran i Iraq: mediació de l'URSS

Sembla que els dos països acollirien favorablement la proposta soviètica per desbloquejar les negociacions de pau; així ho manifestaren els respectius portaveus dels ministeris d'Afers Estrangers. L'actuació soviètica marcaria una nova etapa en les negociacions bilaterals bloquejades des de l'agost del 1988.

Comença la perestroïka albanesa?

Segons fonts iugoslaves, el fort moviment contestatari podria haver-se engegat contra l'últim règim stalinista europeu. En diversos indrets (Shkodër, Tirana) hi ha hagut desordres socials. L'ambaixada albanesa a Roma ho ha desmentit categòricament.

RDA: Modrow demana la col·laboració de l'oposició

Li ha ofert la participació en el govern; persones competents podrien incorporar-s'hi a la proposta de l'oposició. L'oposició demana la total abolició de l'antiga policia política (la Stasi), i la igualtat d'oportunitats entre el partit comunista i l'oposició de cara a les properes eleccions. Tampoc la qüestió econòmica no acaba d'endegar-se positivament.

Dissabte, 13

Lituània vol ser independent

En un encontre amb els intel·lectuals lituans, dijous a la nit, Gorbatxev va admetre que l'URSS podria estudiar el mecanisme legal que permetés el desenvolupament de l'article 72 de la Constitució que contempla la possibilitat que les repúbliques puguin abandonar la Unió. El portaveu del moviment independentista Sajudis ha manifestat que no necessiten de cap llei per sortir de la Unió ja que Lituània mai no s'hi ha incorporat lliurement.

Romania: El PC il·legal

El poble romanès ha reaccionat enèrgicament contra un fenomen que s'ha produït durant les últimes setmanes: molts membres de la vella nomenclatura comunista han anat recuperant els seus llocs. El poble ha temut que FSN es convertís en un nou poder totalitari. Ion Iliescu, anuncià anit que el PC havia estat declarat il·legal. La gent vol un canvi real i una autèntica reforma de tot l'aparell administratiu de l'Estat.

RDA: no a una nova policia secreta, abans de maig

La pressió popular, l'oposició extraparlamentària i l'amenaça dels aliats polítics del SED, ha portat a Hans Modrow a renunciar al propòsit de crear una nova policia secreta per substituir la temuda Stasi, a la qual s'acusa de continuar en part les seves activitats.

Panamà: el cap dels Batallons de la Dignitat, es lliura

Amb la mediació d'un pare franciscà, Benjamín Colamarco, cap dels Batallons de la Dignitat (forces civils armades), s'ha lliurat a les tropes nord-americanes. Colamarco era una de les persones més buscades.

Diumenge, 14

Lituània: Gorbatsxev no convenç els independentistes

Ahir acabà la visita de Mikhaïl Gorbatsxev a la república bàltica. La seva crida a mantenir-se dins l'URSS i a una nova federació de les quinze repúbliques soviètiques no ha trobat l'acolliment desitjat. El diàleg, tanmateix no s'ha trencat.

Guerra civil al Caucas?

El conflicte entre les repúbliques soviètiques d'Armènia i l'Azerbaidjan s'ha agreujat perillosament. Sembla que hi ha hagut un nombre elevat de morts i ferits, quan brigades d'àzeris fortament armades atacaren la localitat de Manasid. Mentrestant, a Geòrgia, creix un fort moviment independentista.

Timisoara: l'exèrcit pren el poder

La pressió popular ha obligat a dimitir el Consell Departamental del Front de Salvació Nacional. Milers de persones es manifestaren contra la presència al govern local de persones comunistes compromeses amb l'antic règim. L'exèrcit s'ha fet amb el poder i possiblement s'encarregarà d'organitzar unes eleccions locals per elegir un nou Consell local. Sembla que també en altres localitats el poble s'ha manifestat contra la supervivència de les estructures político-administratives de l'antic règim.

Romania: la difícil transició

El govern romanès ha de fer front a una autèntica crisi: el poble no acaba de fiar-se del sobtat anti-comunisme de molts elements de l'antic règim que ocupen encara llocs de poder; l'apressada declaració d'il·legalitat del PC, l'anunciat referèndum per reinstaurar la pena de mort; l'ajornament o no de les eleccions d'abril al mes de juny o, fins i tot al setembre; la ràpida formació de futurs partits polítics, etc. fan que la situació política romanesa sigui encara poc definida, equilibrada i estable.

L'ONU: el conflicte cambodjà

Demà es reunirà a París el Consell de Seguretat de les Nacions Unides per estudiar la situació cambodjana. El Consell el formen: EUA, l'URSS, el Regne Unit, França i la Xina. Els combats entre la guerrilla dels khmers rojos i les tropes governamentals s'han intensificat molt.

Dilluns, 15

Saragossa: "Flying", una cambra de gas

Poc abans de les tres de la matinada d'ahir, es

declarà un incendi en la discoteca Flying, del barri antic de Saragossa. Sembla que l'incendi fou per culpa d'un curtcircuit. Malgrat que els bombers només tardaren 20 minuts a apagar el foc, 43 persones perderen la vida a causa de la inhalació de l'àcid cianhídric, provocat per la combustió d'elements plàstics. Segons els experts és un gas altament tòxic i d'efectes fulminants.

Azerbaidjan: guerra civil

A Bakú, capital de l'Azerbaidjan, dissabte a la nit, durant una manifestació de nacionalistes àzeris, almenys 25 persones de la comunitat armènia resultaren mortes. Armènia ha reaccionat decretant una mobilització general contra la comunitat àzeri d'Azerbaidjan. De fet la lluita s'ha estès a altres indrets i ciutats. L'agència TASS qualificava la situació "d'excepcional", i un cap del partit deia que "el perill d'una guerra civil és totalment real".

El Salvador: militars jutjats per l'assassinat dels jesuïtes

Dissabte, el president Alfredo Cristiani, en una intervenció a la televisió, acompanyat per als responsables de l'exèrcit, anuncià que nou militars salvadorencs, han estat acusats de l'assassinat dels sis jesuïtes, morts fa ja quasi dos mesos a la seva residència de San Salvador. Entre ells hi ha el coronel Guillermo Alfredo Benavides, director de l'escola militar Gerardo Barrios.

Dimarts, 16

S'agreuja la situació en el Caucas

La violència entre armenis i àzeris s'intensifica. Des de dissabte, a Bakú, 34 persones, la majoria armenis han perdut la vida. Ahir al matí, el Presidium del Soviet Suprem havia declarat l'estat d'emergència a la regió de Nagorno-Karabakh i a les zones limítrofes. El Kremlin anuncià anit l'enviament d'unitats de l'exèrcit, de l'Armada i d'efectius del KGB, segons consta en un decret signat per Gorbatsxov. Moscou ha reconegut que la situació continua fora de control. L'ambient és d'autèntica guerra civil: persones civils formen grups paramilitars, cadenes humanes de dones i criatures bloquegen els moviments de les tropes i grups armats controlen la situació en viles i pobles.

Ara Mongòlia

La fam i set de llibertat i democràcia ha arribat també a la República Popular de Mongòlia, el segon estat comunista més antic del món després de l'URSS. La formació opositora Unió Democràtica Mongol va encapçalar una gran manifestació (60.000 persones segons els organitzadors) a la capital Ulaanbaatar. La concentració comptava amb el permís oficial. Entre les reivindicacions hi havia: fora la burocràcia, fora el sistema polític heretat de l'estalinisme, fora el paper hegemònic del PC.

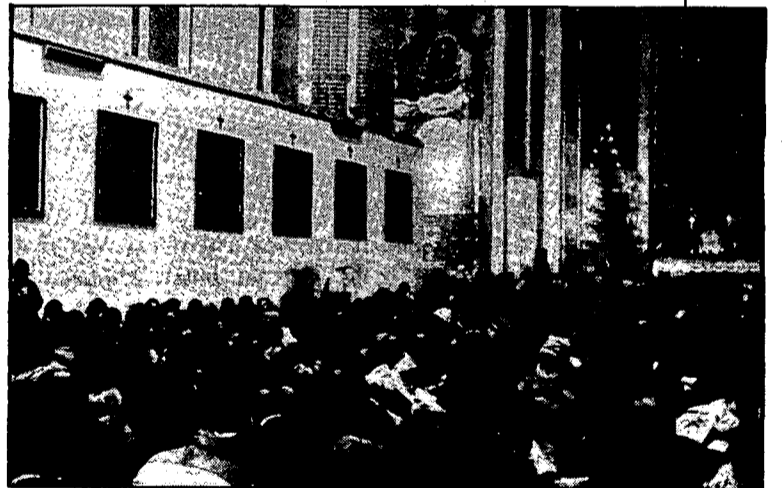
RDA: assalt a la seu de l'Stasi (ex-policia secreta)

El moviment opositor Nou Fòrum havia convocat una manifestació. De sobte milers de manifestants assaltaren el gran edifici de l'Stasi, saquejant les oficines, dipòsits d'aliments i tirant per les finestres mobles i atuellers. Els manifestants no varen fer cas de la crida a la calma dels dirigents del Nou Fòrum. Abans de l'assalt, un "comitè de ciutadans", format per persones del món judicial, de la policia popular i de les formacions opositores, havia pres possessió de la seu de l'Stasi per controlar-ne els arxius i la documentació.

Objectiu obert

El president panameny Guillermo Endara saluda l'arquebisbe McGrath després d'assistir a una missa per a la reconciliació i reconstrucció de Panamà.

Per primera vegada, 700 nois i noies de l'URSS, la majoria dels quals no havien sortit mai del seu país, participaren en l'encontre de Taizé a Wrocław.

"La democràcia és un do de Déu", digué el Germà Roger al cardenal Gulbinowicz, arquebisbe de Wrocław en donar-li l'abraçada fraternal.

CALENDARI

HOMES I INSTITUCIONS

Diumenge, 21 de gener. III del temps ordinari. Sts. Fructuós, bisbe; Auguri i Eulogi, màrtirs i Sta. Agnès, verge màrtir. El sol surt a les 7,12 i es pon a les 16,54 —Hora solar—. Festa major a Balenyà, St. Fruitós de Bages i Vall de la Santa Creu.
Dilluns, 22 de gener. Sts. Vicenç diaca màrtir; Anastasi, monjo i Victor, màrtir. Festa major a Ager, Besalú, Castellbisbal, Espinelves, Esterri d'Àneu, gualba, Llançà, Mollet, St. vicenç dels Horts, Tossa i molts altres pobles.
Dimarts, 23 de gener. St. Ildelfons, arquebisbe. Sta. Emerenciana, verge màrtir i beat Francesc Gil.
Dimecres, 24 de gener. Sts. Francesc de Sales, bisbe doctor; Tirs, màrtir i Felicià, bisbe. Fira a Corbera i Sort.
Dijous, 25 de gener. La Conversió de sant Pau, Sta. Elvira, verge i màrtir.
Divendres, 26 de gener. Sts. Timoteu i Titus, bisbes. Stes. Batilde, reina i Paula, vídua. Fira a Oliana.
Dissabte, 27 de gener. Sta. Àngela de Merici, fundadora. Sts. Mer, abat i Vitalià, papa. Festa major a Mataró.

L'ESGLÉSIA CELEBRA

21 de gener. Diumenge III de durant l'any. Lectures: Primera, Is 8,23b-9,4; Salm 26; segona 1C,1,10-13,17; tercera Mt 4,12-23.
22 de gener. Dilluns de la III set. de durant l'any. Lectures: Primera 2S 5,1-7,10; Salm 88; segona Mc 3,22-30.
23 de gener. Dimarts de la III set. de durant l'any. Lectures: Primera 2S 6,12b-15,17-19; Salm 23; segona Mc 3,31-35.
24 de gener. Dimecres de la III set. de durant l'any. Lectures: Primera 2S 7,4-17; Salm 88; segona Mc 4,1-20.
25 de gener. Dijous. La Conversió de Sant Pau. Lectures: Primera Fets 22,3-16; Salm 116; segona Mc 16,15-18.
26 de gener. Divendres. Sant Timoteu i sant Titus, bisbes. Lectures: Primera 2 Tm 1,1-8; Salm 95; segona Mc 4,26-34.
27 de gener. Dissabte de la III set. de durant l'any. Lectures: Primera 2S 12,1-7a,10-17; Salm 50; segona Marc 4,35-41.

Litúrgia de les Hores

Diumenge, III de durant l'any. Propi del temps.
Dilluns. St. Vicenç, diaca i màrtir. Memòria obligatòria.
Dimarts. De fèria.
Dimecres. St. Francesc de Sales, bisbe i doctor de l'Església. Memòria obligatòria.
Dijous. La Conversió de sant Pau, apòstol. Festa.
Divendres. St. Timoteu i St. Titus, bisbes. Memòria obligat.
Dissabte. De fèria. Vespres I de demà.

D'ACÍ I D'ALLÀ

L'enamoramant

La sola presència de la persona de la qual un o una s'ha enamorat, desencadena l'embadaliment o l'èxtasi en l'enamorat o en l'enamorada. De totes les persones que un té al davant, la que menys veu l'enamorat o l'enamorada és aquella de la qual se senten enamorats. No són ni capaços de recordar-ne el rostre: Sobretot, això ho sap la dona, i, per aquesta raó, ella se serveix de l'estratagema dels tocs de maquillatge per tal d'oferir un bonic rostre que no es fixi en la memòria de l'enamorat. S'estima per un motiu real, però un s'enamora, més aviat, per fascinació o miratge. Per això, la dita és: estic boig d'aquella, estic boja d'aquella.

PERE CAMPAS BONAY
 Monestir de L'Estany

Antoni Batllori i Jofré

Es diu haviat que s'ha fet més de mig milió de dibuixos en 62 anys. Mig milió llarg, perquè Antoni Batllori és una persona capaç i meticulosa que tot s'ho apunta i que sap el que es porta.

De petit, quan tenia 12 anys, amb l'apunt d'un ex-vot de Santa Bàrbara fet al cuiner del col·legi de Maristes on estudiava, va guanyar les primeres cinc pessetes. Encara, avui, guarda el duro pel record.

Als 13 anys, llegint les obres d'en Folch i Torres, en la col·lecció "Els homes d'En Patufet", va il·lustrar el conte titulat "Ànimes blanques" i en assabentar-se'n en Folch i Torres va fer-li una recomanació per en Junceda que, d'antuvi, li encarregà unes historietes pel setmanari "En Patufet".

D'aquí arrenca una vocació artística que, tant en dibuix tècnic i arquitectònic, com en vinyetes, il·lustracions i còmics, és d'una trajectòria fidel i exemplar al nostre país. Ha col·laborat en multitud d'obres: "En Patufet", "Fulls culturals", "La Bíblia dels infants", el "Quixot", "L'Atlàntida", "Els fets dels Apòstols", "Els Evangelis", i també en centenars de contes infantils, novel·les i llibres. Com a obra extraordinària, cal destacar la "Història d'Arquitectura" original de Joan Bassegoda, on el nostre dibuixant té unes il·lustracions a la ploma d'òptima sensibilitat.

Antoni Batllori, deixeble i amic com fou del mestre Joan Garcia Junceda, ha emprat el seu mateix estil, amb tota la meticulositat i introspecció que demana la peça dibuixada. Home cristià, persona arrelada en la fe, el seu caràcter és d'una jovial vitalitat, d'un humor contagiós, d'una fina ironia. És molt agradós sentir-lo parlar i escoltar les seves puntualitzacions.

Difícil de saber quin dibuix li és preferit, perquè —diu— que en tots hi ha posat l'ànima. Aprofundint el tema, potser estima sobretot les vinyetes preses al natural, de temes camperols, motius pairals i tradicions catalanes, de les quals està verament orgullós.

La seva habitació-despatx, on dibuixa, és tota una estança de museu. Té col·lecció de talles, llibres antics, majòliques, miniatures, armes, quadres, caps de bestiar dissecats, àmfors, estris varis i alguns objectes donats per en Junceda.

Antoni Batllori —esperit inquiet i cultivat— ha viatjat per diversos països d'Europa, especialment Itàlia —Roma— havent aconseguit del natural nombrosos i excel·lents dibuixos. Ha conegut artistes com Opisso, Cornet, Apel·les Mestres, Benejam, Castanys, etc.

En mostrar-me la col·lecció particular de dibuixos, la majoria fets a la ploma, hom pot veure que Batllori i Jofré és un eminent dibuixant. La seva obra té la perspectiva i la densitat d'un realisme vital, comunicatiu. El seu dibuix és nítid de línia, minucios en el detall, pulcre en la presentació. S'ha dit que Batllori i Jofré dibuixa en català i que el seu pensament i la seva mà expressen els motius més entranyables de la nostra terra.

Ell opina que només ha dibuixat per guanyar-se la vida i la feina li ha portat feina i que pensa dibuixar mentre tingui paper. Així d'espontani i planer és aquest il·lustre artista barceloní: "De vegades no sé què dibuixar en concret, m'hi poso, i resulta ser un èxit. Penso que Déu hi posa el clixé i jo només sóc la màquina que imprimeix l'obra".

Jovial, extrovertit, animós, les paraules de Batllori i Jofré tenen sempre un tast d'enginy i bonhomia. No m'estranya gens que un seu amic li hagi ofrenat una petita majòlica, que sempre té davant la seva taula de treball, amb la inscripció "Déu en el cor i bon humor".

PERE VIVES I SARRI

ADULTS EN LA FE

Litúrgia i santedat

JOAN GUTERAS I VILANOVA

descobrir totes les riqueses que hi ha en la nova litúrgia.

Més enllà

L'expressió que la Litúrgia de l'Església ultrapassa la reforma litúrgica té moltes conseqüències. Hi ha ja, en l'Església, una nova generació. Aquesta generació, nascuda, és clar, després del Concili, no coneix els llibres anteriors a la reforma. És un fet que els qui vam viure el Concili hem de reconèixer. Hi ha el perill de creure que el temps no ha passat. Una creença com aquesta seria símptoma de decrepitud i tancament.

Això imposa una manera diversa de parlar i d'actuar. Recordo allò d'uns alumnes joves al seu professor de teologia. "Vostè parla de crisi de la penitència, però nosaltres sempre ho hem vist així". Era normal que, en el temps de la publicació del Document, es parlés de canvis. Ara hem de parlar d'un aprofundiment cada cop més intens en la Litúrgia de l'Església, celebrada segons els llibres vigents i viscuda, sobretot, com un fet d'ordre espiritual. Ho remarco: cal que la Litúrgia de l'Església sigui fontana d'espiritualitat, de vida cristiana intensa. Com podria no ser-ho la celebració-actualització dels misteris del Crist en els sagraments?

Reprenem la carta del papa Joan Pau II en el vint-i-cinquè aniversari de la Constitució Conciliar sobre la Litúrgia. Aquestes consideracions volen ser una ajuda per als grups que preparen el III Congrés Litúrgic de Montserrat que se celebrarà a les darreries de juny de l'any 1990.

Anem a glossar el cinquè capítol, on es tracta el futur de la renovació. Una cosa és clara: que la vida cristiana fa camí endavant, que mai no s'estanca. En efecte, renovació i santedat són realitats intrínsecament unides. L'evangeli de Jesús s'inicia amb una crida a la conversió. I l'Església manté actualitzat aquest clam que l'esperona.

Renovació-santedat-vida litúrgica

La lletra apostòlica recorda com el document sobre la litúrgia procedeix de la veu unànime del col·legi episcopal. Aquest s'aplegà al voltant del successor de Pere i amb l'assistència de l'Esperit. Ja es veu, doncs, quina és la seriositat d'aquesta Constitució. Un document basilar per a la vida eclesial.

Aquest document manté el seu vigor. Continua sostenint l'Església en el camí de la renovació i de la santedat bo i fomentant la seva genuïna vida litúrgica. Es dedueix que la litúrgia és alè de la vida cristiana. Recordem com la dita Constitució indica, en el seu co-

mençament, que la reforma litúrgica apunta a la renovació interior de l'Església. No resta pas a un nivell de formes exteriors, també importants, sinó que mira l'obertura dels cors creients a Déu. És allò de la Constitució sobre l'Església: som tots cridats a la santedat en l'Església.

El futur

La Constitució de Litúrgia es publicà el 1963. Però continua essent la brúixola que orienta el futur. És que hi ha una necessitat imperiosa: que la reforma litúrgica sigui cada vegada més compresa i més realitzada.

Se citen, en el número 14, uns mots del Papa en la carta Dominicae Cenae, del 24 de febrer de 1980: És, doncs, molt convenient i necessari que es continuï practicant una nova i INTENSA EDUCACIÓ, a fi de

El problema de sempre

"A GALILEA DELS PAGANS, EL POBLE HA VIST UNA GRAN LLUM"

Aquest text ens és familiar: el llegim a la nit de Nadal, una mica més llarg, fins al moment en què parla del "noi que ha nascut". Però avui el llegim sense aquesta referència, perquè el que interessa és anticipar el context de la profecia que l'evangeli ens diu aconpleta en la predicació de Jesús, començant per Galilea. Dues coses val la pena destacar, en aquest sentit: Galilea és territori "dels pagans", és a dir, frontera entre Israel i les "nacions"; terra de pas i de diàleg, recordatori que Israel no està sol...; la segona, la imatge de la llum: passar de caminar a les fosques, fent desviacions i amb perill a caminar a plena llum, és realment "salvador", i, per això, omple d'alegria. Les dues coses s'acompleixen amb la predicació de Jesús.

Lectura del llibre del profeta Isaïes (8:23b-9:3)

En temps passat, el Senyor humilià el país de Zabuló i de Neftalí, però a la fi dels temps enaltirà el camí del Mar, l'altra banda del Jordà, Galilea dels pagans. El poble que avançava a les fosques ha vist una gran llum, una llum resplendeix per als qui vivien al país tenebrós. Els heu omplert de goig, d'una alegria immensa; s'alegren davant vostre com la gent a la sega, com fan festa els vencedors quan reparteixen el botí. Heu trossejat el jou que li pesava, la barra que duia a l'espatlla i l'agulló del qui l'arriava; tot ho heu trossejat com al dia de Madian.

"EL SENYOR M'IL·LUMINA I EM SALVA"

Cantem aquest salm com a destinataris de la llum de Crist, que ens salva amb la seva Paraula i el seu misteri pasqual. El text del salm és equívoc quan diu "fruiré en aquesta vida". La interpretació clàssica que n'ha fet la Vulgata es podria traduir més aviat per "la terra dels vivents", o el "país de la vida". La vida que nosaltres rebem del Senyor no es limita pas a "aquesta", sinó que engloba aquesta i la futura. Per això diem que estem "salvats en esperança" (Rom 8:24).

Salm 26: 1,4,13-14 (R.:1a)

El Senyor m'il·lumina i em salva,
¿qui em pot fer por?
El Senyor és el mur que protegeix la meua vida,
¿qui em pot esfereir?

R.: El Senyor m'il·lumina i em salva.

Una cosa he demanat al Senyor,
i la desitjo amb tota l'ànima:
poder viure a la casa del Senyor
i vetllar pel seu temple. R.

N'estic cert, fruiré en aquesta vida
de la bondat que em té el Senyor.
Espera en el Senyor!
Sigues valent! Que el teu cor no defalleixi.
Espera en el Senyor! R.

"POSEU-VOS D'ACORD I QUE NO HI HAGI DIVISIONS ENTRE VOSALTRES"

Continuant la lectura del començament d'aquesta carta, el text d'avui és, sens dubte, el més adequat, perquè ens adonem, d'una banda, que els primers cristians tenien ja les dificultats que nosaltres tenim —també eren persones humanes!—, i d'altra, que l'octavari de pregària per la unitat dels cristians és ben justificat. No és pas la divisió el que correspon a la realitat d'un sol baptisme!

Lectura de la primera carta de sant Pau als cristians de Corint (1:10-13,17)

Germans, pel nom de Jesucrist, el nostre Senyor, us demano que aneu d'acord i que no hi hagi divisions entre vosaltres; estigueu ben units en una sola manera de pensar i en un sol parer. Perquè alguns de la casa de Cloa m'han parlat de les desavinences que hi ha entre vosaltres. Vull dir que cadascú de vosaltres afirma: "Jo sóc partidari de Pau", "doncs jo, d'Apol·ló", "jo, de Queses", "jo, de Crist". ¿Com és això? ¿El Crist està dividit? ¿Es que Pau ha estat crucificat per vosaltres o heu estat batejats en el nom de Pau? Crist no m'ha enviat a batejar, sinó a anunciar l'evangeli, i a fer-ho sense recórrer a un llenguatge de savis, perquè la creu de Crist no perdi el seu valor.

Tomar als orígens amb realisme és una forma d'anar al fons de les qüestions. És molt senzill el perquè: els problemes fonamentals no són només el fruit del temps, sinó el fruit de les persones mateixes; i les persones tenim sempre pràcticament els mateixos problemes.

Això és molt clar quan llegim la segona lectura d'aquest diumenge a partir del context de la setmana de pregària per la unitat dels cristians. ¿No sembla, tal vegada, que estigui parlant de l'Església que cada dia experimentem?

• CORINT

L'Església de Déu que era a Corint no vivia pas una vida comunitària pacífica i harmònica. Tota la primera carta revela una colla de focus d'agitació, entre els quals el primer assenyalat són les desavinences dels partidaris d'un i de l'altre. Pau, Apol·lo, Queses, Crist... eren invocats, segons sembla, com a punts de partida per opcions diverses de vida cristiana. És difícil endevinar les conseqüències concretes que això comportava, però en qualsevol cas eren suficients perquè pogués donar la impressió que s'estaven construint "esglésies" diverses.

La reacció de Pau és forta i clarificadora en ordre a posar al seu lloc la relació entre els membres destacats de la comunitat i el Crist: només Aquest, en efecte, és el centre, a causa del misteri de la seva Pasqua: "¿Es que Pau ha estat crucificat per vosaltres (s'entén: com ho ha estat el Crist)...?" I la unitat de la comunitat amb Crist té una base sacramental: "...¿o heu estat batejats en el nom de Pau (s'entén: com ho heu estat, de fet, en el nom de Crist)?"

Per captar bé el sentit d'aquesta argumentació cal entrar en el significat de la fórmula "batejar en el nom", idèntica a "batejar per incorporar a la persona". Aleshores és clar: els cristians, pel baptisme, som incorporats a la persona de Crist, en el seu misteri de mort i glorificació. El baptisme, en efecte, és la inserció real i misteriosa de nosaltres en la Pasqua del Senyor. La persona de Crist ens unifica.

Proclamant així l'element constitutiu de la comunitat eclesial, Pau feia veure la falta de lògica cristiana en què incorrien els corintis, amb les seves desavinences. Valoraven més els homes que Crist, estaven més atents a les qualitats i a les preferències que no pas al Do que els unificava internament. En una paraula: els mancava sentit sacramental.

• ECUMENISME

És un fet que els cristians continuem a presentar-nos dividits enmig del món. Potser, gràcies a Déu, sense l'agressivitat que en altres temps era habitual. Però, tanmateix, continuem mostrant una imatge de separacions.

El procés del moviment ecumènic, especialment a

partir del Concili Vaticà II, ha aconseguit no poques victòries. Però potser la més important ha consistit a repetir el que Pau deia a Corint: ¿No us adoneu que tots esteu batejats, i que, en conseqüència, tots esteu incorporats a Jesucrist pel do de la seva salvació i del seu Esperit? ¿Per què, doncs, no us convertiu a Crist, superant allò que us divideix en matèria de tradicions humanes?, de recels envers les persones, de preferències per diverses personalitats...?

En aquest sentit, el viatge de Joan Pau II, l'any passat (1 al 10 de juny 1989) als països escandinaus, ha estat un fet exemplar. Potser en alguna crònica periodística s'han destacat fets anecdòtics, quan en realitat el conjunt ha representat un esdeveniment de la més alta importància ecumènica i eclesial.

"Jo he vingut a Noruega primer de tot per visitar els meus germans i germanes catòlics —digué el Papa—, per tal de sostenir-los i enfortir-los en la fe: ¿no és, tal vegada, perquè fes això, que Jesús ha pregat per Pere? (Cf. Lluc 22.32). Per això he vingut també amb esperit de respecte fraterno i d'amor a saludar tots els cristians que, per la fe i pel baptisme, han nascut a una vida nova. Jo vinc aquí com un germà en Crist, en l'esperança que la meua visita esdevingui un signe concret de l'amor infinit de Déu per a tots els pobles."

I a la catedral d'Uppsala, digué: "Malgrat totes les dissensions i divisions a través dels segles, la fe en el nostre únic Senyor i Salvador i la nostra incorporació a Ell pel baptisme, assegura una certa comunió encara que imperfecta. El baptisme que és el lligam sacramental que uneix tots els qui són nascuts a la vida nova, és al mateix temps un punt de partida dinàmic. Tots els qui hem estat batejats, tenim el deure d'esforçar-nos per atènyer la plenitud de la vida en Crist que s'expressa per la professió de fe completa, per la unitat i fraternitat sacramentals de l'Església, tal com Crist l'ha volguda."

Aquestes afirmacions, com les del decret sobre l'ecumenisme del Concili Vaticà II, són un element de reflexió i d'invitació urgent a la pregària.

• CADA DIA

Són, també, juntament amb les paraules de Pau als corintis, la resposta a aquestes dificultats i divisions que formen part de la nostra experiència massa quotidiana. Normalment es tracta de divisions domèstiques en la comunitat; però que algunes vegades pertorben realment la caritat i la comunió.

Quan hom s'adona vers on pot portar una exasperació de les diversitats secundàries quan es converteixen en fonamentals, cal que sigui prudent i conscient. Estem més temptats del que sembla a caure en aquest perill. Diversitats en els moviments, diversitats en les línies d'acció pastoral, diversitats en la valoració de les persones... No ens cal pas fer tots exactament el mateix. Però seria greu oblidar que només Crist ha estat crucificat per nosaltres, i que només d'Ell ens ve la vida veritable.

"ANÀ A VIURE A CAFAR-NAÛM, PERQUÈ S'HAVIA DE COMPLIR ALLÒ QUE ANUNCIAVA ISAÏES"

El text inclou dues narracions: el començament de la predicació de Jesús a Galilea, i la vocació dels primers deixebles. Dels dos, és més important el primer; la vocació dels deixebles pren més relleu, en canvi, en el cicle B, en la lectura de l'evangeli de Marc.

Com en altres moments, Mateu presenta la predicació de Jesús com l'acompliment de les profecies. El que vol subratllar aquí és la universalitat de l'evangeli, tema important per a la comunitat judeo-cristiana a la qual s'adreça l'evangelista. D'altra banda, així com el començament de l'evangelització es fa a Galilea, també des d'una muntanya de Galilea enviarà el Ressuscitat als deixebles a reunir l'Església d'entre tots els pobles (vegeu Mat. 28,16-20). Galilea és, doncs, anunci de la universalitat.

Lectura de l'evangeli segons sant Mateu (4:12-23)

Quan Jesús senti a dir que Joan havia estat empre-

sonat, se'n tornà a Galilea, però no anà a viure a Natza-ret, sinó a Cafar-Naüm, vora el llac, a la regió de Zabuló i de Neftalí, perquè s'havia de complir allò que anunciava el profeta Isaïes: "País de Zabuló i de Neftalí, camí del mar, l'altra banda del Jordà, Galilea dels pagans: El poble que vivia a les fosques ha vist una gran llum, una llum resplendeix per als qui vivien al país tenebrós". Des d'aquell temps Jesús començà a predicar així: "Convertiu-vos, que el Regne del cel és a prop".

[Tot vorejant el llac de Galilea, veié dos germans, Simó, l'anomenat Pere; i Andreu. Estaven tirant el filat a l'aigua, perquè eren pescadors, i els digué: "Veniu amb mi, i us faré pescadors d'homes". Immediatament abandonaren les xarxes i se n'anaren amb ell. Més enllà veié altres dos germans, Jaume i Joan, fills de Zebedeu. Eren a la barca amb el seu pare, repassant les xarxes, i Jesús els cridà. Ells abandonaren immediatament la barca i el pare, i se n'anaren amb ell. I anava per tot Galilea, ensenyant a les sinagogues, predicant la Bona Nova del Regne i guarint entre la gent tota malaltia.]

El temps de Jesús

Quan Jesús sentí a dir que Joan havia estat empresonat, se'n tornà a Galilea... (v. 12). L'evangelista comença la seva catequesi sobre el ministeri públic de Jesús —de fet es tracta de presentar-nos la seva actuació-revelació com a Messies— amb el tríptic messiànic integrat per aquestes perícopes: Predicació de Joan Baptista (3:1-12), Baptisme de Jesús (3:13-17) i les Temptacions de Jesús al desert (4:1-11). Aquests textos són com un pròleg del relat que seguirà sobre la inauguració de l'activitat messiànica de Jesús, que és el fragment proclamat avui en la lectura evangèlica de la missa.

A simple vista sembla que Mateu ens proporcioni una dada de cronologia històrica que indiqui el moment precís de l'inici de l'actuació del Messies: Llavors de l'empresonament de Joan. La dada és certa. Però l'evangelista la presenta amb una càrrega de sentit doctrinal. Cal fer-ne una lectura en clau de cronologia teològica: acabat el "temps" del Precursor, apareix i empena tota l'escena el Messies anunciat. Les coses no es produeixen al ritme arbitrari de l'atzar. Hi ha una Providència —el voler salvador de Déu— que té en definitiva a les mans els fils de la història. La qual cosa no té res a veure amb el determinisme. Quan arribà la plenitud dels temps (Ga 4:4), el Messies creix i Joan minva (Cf Jo 3:29b). En el text grec de Mateu llegim: **Quan Jesús sentí a dir que Joan havia estat "lliurat" —"paredoze"—, es retirà a Galilea... i començà a predicar així: Convertiu-vos, que el regne de Déu és a prop** (v. 12-17). La torxa encesa per Joan i intentada ofegar per Herodes, és presa ara pel qui, essent la Llum, ha vingut al món per il·luminar tothom (Cf Jo 1:4ss). Jesús fa servir les mateixes paraules de Joan per proclamar la Bona Nova de la salvació **El Regne dels cels** —hebraisme que vol dir: el regnat del qui és al cel— **és a prop** (v. 17b, vegeu 3:2). I

Jesús es mostra com a Messies

(Mt 4:12-23)

ho és tant, de prop, que ja és ací (Cf. Mt 12:28). En la persona de Jesús, el qui és al cel —Déu— ja regna sobre el món. Jesús és el prototipus de l'home nou. Més encara, el realitzador en plenitud de l'home nou: El-Déu-amb-nosaltres. Ha començat, doncs, el "temps" de Jesús. Som al Nou Testament, a la nova economia de la salvació.

Un Messies paradoxal

Jesús inicia la seva actuació retirant-se a Galilea. Deixa enrere els grups dels sectes, no instal·la el centre del seu apostolat a Jerusalem, sinó que va als israelites més amenaçats pel paganisme ambient, a la **Galilea dels pagans**. Ell, que és la Llum, va a il·luminar als qui viuen a les fosques en el país tenebrós. És una anticipació en obra del que després serà la paràbola del Bon Pastor (Cf. Mt 18:12ss; 9:36; Jo 10:11-16). Així Mateu entén que s'acompleix la profecia: **País de Zabuló i de Neftalí, camí del mar, l'altra banda del Jordà, Galilea dels pagans: El poble que vivia a les fosques ha vist una gran llum; una llum resplendeix per als qui vivien al país tenebrós** (vv. 15-16). Jesús comença l'anunci de la Bona Nova de la salvació per aquestes regions frontereres, que Síria s'havia anexionat el 734 a.C. i que patien una forta pressió paganitzadora. Aquesta gent conservava certament el

nom d'israelites i així se sentien, però respiraven tots els aires que els venien de fora. Eren realment un poble que vivia a les fosques sobre un país tenebrós. L'Evangelista comença a ressonar enmig d'un marc humil i es dirigeix als pobres i als petits, als menystinguts pels qui es creien perfectes. Per altra part, Jesús no es limita a predicar una doctrina, sinó que l'anunci de l'Evangelista va acompanyat de les obres que feia a favor dels malalts: **I anava per tot Galilea, ensenyant a les sinagogues, predicant la Bona Nova del regne i guarint entre la gent tota malaltia** (v. 23). Així es mostrava coherent amb l'exigència del Regne, que no sols demanava adhesió a una doctrina, sinó la conversió del cor. El crit de "convertiu-vos", que ja havia iniciat Joan, ara ressona amb tota la urgència de cosa imminent en boca del Messies. El regnat de Déu sobre el món i la humanitat entera s'havia de demostrar —de visualitzar— a través de les obres inspirades i mogudes per aquella convicció profunda que dimana de l'autèntica fe. Vet aquí la "pastoral" de Jesús, i que Mateu diu a la seva comunitat que ha de ser també la pastoral de l'Església: **el ministeri de la paraula: ensenyava a les sinagogues, predicant la Bona Nova del Regne; i el ministeri de la caritat que anivella desigualtats i obre el cor a l'esperança: guarint entre la gent tota malaltia** (v. 23). El Messies autèntic no portarà el seu poble a la

victòria militar contra els adversaris d'Israel. L'autèntica actuació messiànica anirà pels viarans de la veritat; de l'amor als necessitats, en definitiva de l'alliberament del pecat i de la mort.

El seguiment de Jesús

Sant Mateu ens ofereix també en aquesta narració dels inicis apostòlics de Jesús dos relats de crida al seguiment del Mestre. També ací apareix la "novetat" de l'actuació de Jesús. Contràriament al que era habitual en els ambients rabínic, no serà el deixeble que escollirà el mestre, atret per la seva doctrina o per la fama de la seva saviesa o de l'exemple de la seva virtut. En el Regne és el Messies el qui crida i crida a qui vol. El seguiment de Jesús també és un do, una gràcia. El mèrit és del Mestre, no del deixeble. Així ens ho fa veure l'evangelista en el relat de la vocació dels germans Pere i Andreu, i Jaume i Joan. Són cridats a seguir Jesús. I la crida té tons de radicalitat: **Els abandonaren "immediatament" la barca i el pare, i se n'anaren amb ell** (vv. 18-22). Es tracta del primer exemple concret de la traducció en obres del "convertiu-vos".

L'altra narració de crida-seguiment que l'evangelista ens ofereix, és la que fa referència al poble en general. Si la primera crida busca col·laboradors, en aquesta cerca que el poble descobreixi i accepti la realitat alliberadora del regnat de Déu en el món. El text que llegim a la missa d'avui acaba amb el v. 23. Al final, però d'aquest "sumari" —a la manera de "flash" de l'activitat messiànica— l'evangelista ens diu: **l'el segueiren grans multituds de la Galilea, de la Decàpolis, de Jerusalem, de la Judea i de dellà del Jordà** (v. 25). A les multituds, Jesús no els comina de paraula a seguir-lo, sinó amb la força de la Bona Nova que allibera per la predicació i l'amor posat en obra. Tota una lliçó d'autèntica pastoral.

CULTURA CIENTIFICA

Ciències físiques i filosofia de la naturalesa

14. Galileu posa les bases d'una nova mecànica

Seguint el fil cronològic de la nostra història hem de tornar a la mecànica. És en aquesta part de la física on es fan les grans precisions a l'inici de l'edat moderna. Ja ens vam avançar explicant-ne la primera llei bàsica establerta per Galileu: el principi de la inèrcia. Toca ara parlar de les altres contribucions a la mecànica d'aquest "fundador de la ciència moderna", com molts l'han anomenat.

Els predecessors

Sense voler treure res dels mèrits del gran científic italià, hem de dir que certes "innovacions" seves ja es troben, almenys germinalment, en alguns autors anteriors. No podem passar per alt els dos següents:

Jean Buridan (1300-85): era un professor de filosofia de la universitat de París. Va dir que Aristòtil s'havia equivocat afirmant que tot moviment exigia una força impulsora, ja que, un cop posat en moviment un objecte, no necessita ja cap més influència per continuar avançant. Les esferes celestes, per exemple, deia, no necessiten dels àngels per anar girant (com deien alguns); Déu els donà el moviment i continuaran la seva marxa sense que ningú les empenyi més. Així Buridan ja enuncia, almenys en germen, el primer principi de la mecànica. D'aquella

cèlebre dita atribuïda a Buridan que un ase col·locat entre dos munts de palla iguals es moriria de fam perquè no sabia quin triar, hem de dir que és dubtós que ell en sigui l'autor, ja que en cap dels seus escrits es troba aquest conte del "ruc de Buridan".

Simon Stevin (1548-1620): era un matemàtic dels Països Baixos que també es dedicà a la física i mereix ser citat en la nostra història. Va inventar un sistema de rescloses en els dics que milloraven la defensa del seu país contra el mar. De les seves troballes físiques cal mencionar: el principi que dos cossos diferents triguen igual per arribar a terra si es deixen caure al mateix temps, publicat el 1586, abans que ho afirmés Galileu; el principi hidrostàtic que la pressió d'un líquid sobre una superfície depèn de l'altura del líquid en un recipient i no de la forma o dimensions d'aquest; i la proposició que l'impuls degut a la força de la gravetat sobre una bola col·locada en un pla inclinat és proporcional al sinus de l'angle que faci el pla amb l'horitzontal. (Ho demostrà posant, idealment, una cadena sense fi, feta de boles articulades com un rosari, al voltant de dos plans inclinats, fent triangle amb un d'horitzontal, i fent notar que la gravetat no faria moure la cadena, perquè si ho fes es produiria un moviment

FRANCESC NICOLAU
Professor de la Facultat Eclesiàstica de Filosofia de Catalunya

continu, el qual és impossible; per tant, si hi ha equilibri, l'impuls gravitatori total ha de ser igual en els dos plans i com que el nombre de boles sobre cada un és proporcional a la longitud del pla, la qual és inversament proporcional al sinus de l'angle d'inclinació, resulta que cada bola, que rep un impuls gravitacional també inversament proporcional al nombre de boles de cada pla, el rebrà directament proporcional a aquell sinus).

Galileo Galilei (1564-1642)

No cal que expliquem la ja prou coneguda vida d'aquest savi italià, més conegut entre nosaltres pel seu nom de pila catalanitzat Galileu, que no pas pel seu cognom Galilei. Son pare volia que estudiés medicina, però ell, després d'assistir a una conferència de geometria, li demanà per favor que li deixés cursar matemàtiques. Tenia disset anys quan veient el balanceig d'un llum de la catedral de Pisa se li ocorregué investigar sobre el moviment del pèndol; a casa, fent oscil·lar dos pèndols iguals,

descobrí que el temps de cada oscil·lació d'un pèndol és independent de l'amplitud d'aquesta oscil·lació. Als vint-i-dos anys publicava un llibre explicant com es podria construir una balança hidrostàtica per a mesurar densitats de sòlids i líquids. Poc després de la troballa de Stevin comprovà també ell que en el buit tots els cossos cauen a la mateixa velocitat; per a mesurar més còmodament el temps de caiguda féu relliscar boles per plans inclinats i mesurà el temps comptant les pròpies pulsacions o bé obrint una aixeta i mesurant després l'aigua que n'havia sortit. El mètode del pla inclinat li féu descobrir que la velocitat de caiguda (o de relliscament) augmenta d'una manera constant amb el temps. Aquest valor constant és l'acceleració. Cal advertir aquí que, segons sembla, Leonardo Da Vinci ja havia descobert això però no ho havia publicat. Ara bé, raonà Galileu, si la força de la gravetat fa augmentar la velocitat de caiguda vol dir que una força fa variar el moviment, el qual serà uniforme i rectilini mentre no hi intervingui cap força. Això el portà a la formulació del principi de la inèrcia, com ja vam explicar (i que Buridan en part, havia anticipat). A més demostrà que combinant el moviment d'una bala amb la for-

ça de la gravetat en resultava un canvi continu del moviment rectilini i el projectil havia de descriure una paràbola; amb això inaugurava la balística. També va tractar de la resistència de materials, fent notar que si un cos es fa més gran el volum augmenta com el cub de les seves dimensions lineals, però la resistència només com el quadrat.

Aquestes foren les seves principals contribucions a la mecànica, deixant a part les que féu en astronomia, on originà una revolució encara més forta que la que causà en la física pura. No és descurat dir que Galileu posà les bases d'una nova mecànica; "nova" perquè, al contrari del que hom feia al seu temps que era afirmar les coses per l'autoritat dels autors anteriors, ell no afirmava res que no ho hagués pogut deduir de l'observació raonada. Aquest mètode experimental-racional donà una nova orientació a les recerques científiques; orientació que caracteritzarà ara la manera de fer de totes les ciències de la natura i no només de la mecànica, i en determinarà el progrés. Calia, però, també una sistematització racional de les lleis físiques. Havia de fer això, i d'una manera genial, l'anglès Isaac Newton, de qui parlarem la setmana que ve.

Allò que Déu veu és el seu poder exercint-se des de la creació fins a la intel·ligència dels éssers de les seves

Vida Creixent

Moviment cristià de gent gran

"Si falta el sentit del valor de la persona humana, ACREIX i augmenta el desinterès pels altres i per la terra"

(Joan Pau II, en el "Missatge en la Jornada Mundial de la Pau", 1990)

UN ENCONTRE...

I. Simeó

Simeó era un home just i pietós, possiblement sacerdot levític. L'Esperit era amb ell, fins a l'extrem d'haver-li revelat que no moriria sense abans haver vist l'Ungit del Senyor, el Messies...

Simeó, aquell matí es deixà aconduir per l'Esperit vers el Temple. Hi anava sovint, potser cada dia, però aquell dia era diferent... i en veritat fou un dia important...: coincidí amb una parella de joves esposos que duïen el seu infant primogènit nou nat a presentar-lo al Senyor d'acord amb la llei de Moisés.

Simeó reconegué en l'infant, l'Esperat...

Simeó prengué en braços l'infant i lloà Déu...

Simeó beneí aquella família semblant a qualsevol altra...

Simeó, dirigint-se a la mare, profetitzà parlant-li del seu fill:

• L'infant seria causa d'ensopec per a molts, però també de creixement...

• L'infant seria senyal de contradicció...

• La mare participaria així, anticipadament i ben de prop, en el destí dolorós del seu fill i del seu poble, amb el qual ell s'identificava. —Maria seria també la primera de tots els mortals a experimentar el goig del camí pasqual, sense que això li estalviés haver de compartir els dolors de la Redempció—.

II. Anna

A la mateixa hora Anna, una dona vídua de 84 anys que no s'apartava del Temple i que participava del culte nit i dia amb dejunis i pregàries, coincidí amb aquell grup singular...

Anna, l'única que és anomenada profetessa en el Nou Testament, era del llinatge d'Aser, nascut de Lia, esposa de Jacob, i que en néixer va fer exclamar a la seva mare: **Sóc benaurada perquè totes les dones em diran benaurada...** Avui, la benaurada era Anna i no s'estava de manifestar-ho... En aquell grup, la mare de l'infant també havia fet seva, i amb fonament, la joia de Lia...

L'encontre de Simeó i Anna amb Josep, Maria i Jesús fou un esplet d'amistat. Déu fou lloat i brollà dels llavis de tothom la fe esperançada —pregària i reflexió—. Dels fruits de l'encontre se'n gaudiren molts —apostolat—...

Foren, potser, aquestes les arrels de Vida Creixent?...

LLUIS ANTONI

Trobada internacional a Panamà

Representants de 92 països pertanyents a quatre continents, es van reunir per l'octubre a la Capital de Panamà per celebrar el II Congrés internacional de "La Vie Montante" ("Vida Creixent" a casa nostra).

Tots els que hi hem pogut assistir hem coincidit en que ha estat un esdeveniment molt reeixit, i ens ha permès comprovar com aquest moviment eclesial de Gent Gran s'està implantant ràpidament arreu del món: Japó, diversos països europeus i pràcticament tot Amèrica; la del Nord, la Central i la del Sud, a més de quatre països africans. Els representants de tots aquests estats i nacions han estat presents en aquesta Trobada en la qual tots els seus actes han estat presidits per diversos bisbes i el Nunci del Sant Pare, Joan Pau II.

Les ponències que hi foren presentades van ocupar la part central de totes les sessions, a les quals seguien els diversos Tallers corresponents i on els diferents grups treballaren molt intensament la informació donada pels representants de cada país.

Ha constituït una bona ocasió per a demostrar com, a nivell, el paper de la gent gran dins l'Església i la societat és ben rellevant; i que "Vida Creixent" té una tasca molt important a fer en totes les ciutats, viles i pobles de Catalunya.

A continuació, donem un resum de la **Declaració final** amb que va cloure's aquesta important reunió de Panamà:

• Els cent delegats de 32 països, representants de quatre continents, amb motiu del 2on. Encontre Internacional d'aquest moviment cristià de Gent Gran, declarem que l'edat que tenim no és més que un dels períodes de la

nostra vida i no és, de cap manera, una malaltia.

• No ens considerem un grup a part i separat de la comunitat. Sentim les mateixes dificultats de tot ésser humà i compartim totes les seves mancances i marginacions que són producte de la violació dels drets de tota persona que, en definitiva, és fill de Déu en mèrits de Jesucrist.

• Enmig d'aquestes situacions, Déu ha escollit viure permanentment amb el seu poble i ens ha enviat el seu Fill que morí i ressuscità per nosaltres i comunicar-nos així la seva vida, que és vida en abundor i per sempre. Units a Ell, volem lluitar per un món on regni la justícia, la fraternitat, la llibertat i la pau. El nostre moviment ens ajuda a fer-ho.

• Compartim i fem nostra la vida de tots els jubilats i persones d'e-

dat, conscients que som capaços d'assumir aquests compromisos, amb el suport de la nostra fe en Déu. Així, doncs, amb totes les esglésies cristianes i amb tots els creients i amb tots els homes serem capaços de realitzar-ho.

• Com a membres actius de la comunitat cristiana, oferim a l'Església la nostra confiança i total col·laboració per elaborar i dur a terme, co-responsablement, la pastoral de les persones grans i els jubilats. Aquesta col·laboració serà feta respectant l'organització continental i l'establerta en cada església local.

• Havent rebut amb goig tots els missatges de la Santa Seu, manifestem el nostre particular agraïment a la Secció de Pastoral Familiar del CELAM, que ha donat un actiu suport a la realització d'aquesta Trobada internacional.

Festa de la Candelera, 1990

Diada anyal de "Vida Creixent" i Trobada de Gent gran amb el Cardenal-Arquebisbe, Dr. Jubany

- Divendres, 2 de febrer, a les 5 de la tarda.
- A la parròquia de Sant Agustí. (C/ de l'Hospital).

— Per donar testimoni que **ES POSSIBLE VIURE LA VELLESA:**

- Amb joia i serenitat
- Amb fe i esperança
- Amb solidaritat i germanor

Som cridats a participar-hi: tots els membres dels nostres grups i tota la gent gran de la diòcesi de Barcelona.

QUE NO HI FALTI NINGÚ!

Homenatge al pare Graciano i a Josep Olomí

Tot mirant de no caure en llagoteries que no s'escauen, no podem deixar inèdit l'homenatge, íntim, comunitari, que es mereixen aquests dos pioners del nostre moviment a Catalunya.

El P. Graciano San Martín, C.S.V., ha complert 80 anys d'edat i 60 de professió religiosa, amb plena capacitat encara d'entusiasme i de treball apostòlics que el portaren, entre d'altres, a ser un dels primers iniciadors de "Vida Creixent" a casa nostra.

Amb agraïment i els millors desigs, ens unim amb tota cordialitat a la celebració que n'han fet a la parròquia de la Mare de Déu dels Desemparats i la Comunitat cristiana de la Tor-rassa a les quals serveix afanosament.

L'enhorabona, i per molts anys!

En Josep Olomí, l'altre iniciador del nostre moviment, en terres del Segrià, s'ha vist obli-

gat a frenar la seva impetuosa tasca apostòlica per motius de salut. L'escrit amb què ens ho feia saber és tot un testimoni de fe i de confiança, que avala i confirma tots els seus afanys i optimismes. "El setge ha començat —ens escriu— l'enemic és fort i no cau així com així"... "Jo estimo la vida com una cosa molt preuada que Déu ens dóna, i val la pena dedicar-hi tot l'esforç necessari"... "no sóc pas un valent... però l'ajuda de Maria em sostindrà ja que sense ella no em sentiria tan segur"...

Per tot això, doncs, el nostre homenatge a aquests dos lluitadors és també una acció de gràcies a Déu, que ens ajuda a mantenir la fe i la confiança, sigui quina sigui la seva cara i la seva creu.

Inaugurat a Sabadell un monument a Zamenhof, pare de l'esperanto

L'alcalde de Sabadell, Antoni Farrés, ha inaugurat recentment a l'Avinguda del doctor Zamenhof d'aquesta ciutat un monument dedicat al doctor Lejzer Ludwik Zamenhof, iniciador de la llengua internacional esperanto.

Al Dr. L.L. Zamenhof se l'ha anomenat creador de l'esperanto; inventor de la Llengua Internacional; Mestre i pare de la criatura. Però la veritat és que ell va preferir sempre ser considerat tan sols "iniciador" d'aquella llengua que, com ell sabia molt bé, no solament no n'hi ha prou amb anomenar-la "internacional", sinó que cal aconseguir que ho sigui, i demostrar-ho, que tampoc no és cosa que es faci en quatre dies.

Jaume Miravittles, comentant l'obra del poeta provençal Frederic Mistral, va dir: "Parlar una llengua determinada no és obra d'un escriptor, d'un poeta o d'un músic. És 'fa' una llengua com es 'fa' una religió. És triga per això molts anys i

participen en la seva elaboració milions d'homes, dones i infants.

Una llengua és l'ànima d'una col·lectivitat i una aportació, sempre positiva, al patrimoni de la cultura universal. Per aquest motiu els que parlen la mateixa llengua la respecten i la protegeixen, perquè és la seva obra col·lectiva i constitueix un gran moment humà. Són protegides com ho són les catedrals i els altres grans monuments que han aixecat els homes en el curs de la història de la Humanitat".

Honors atorgats a l'autor i la seva obra

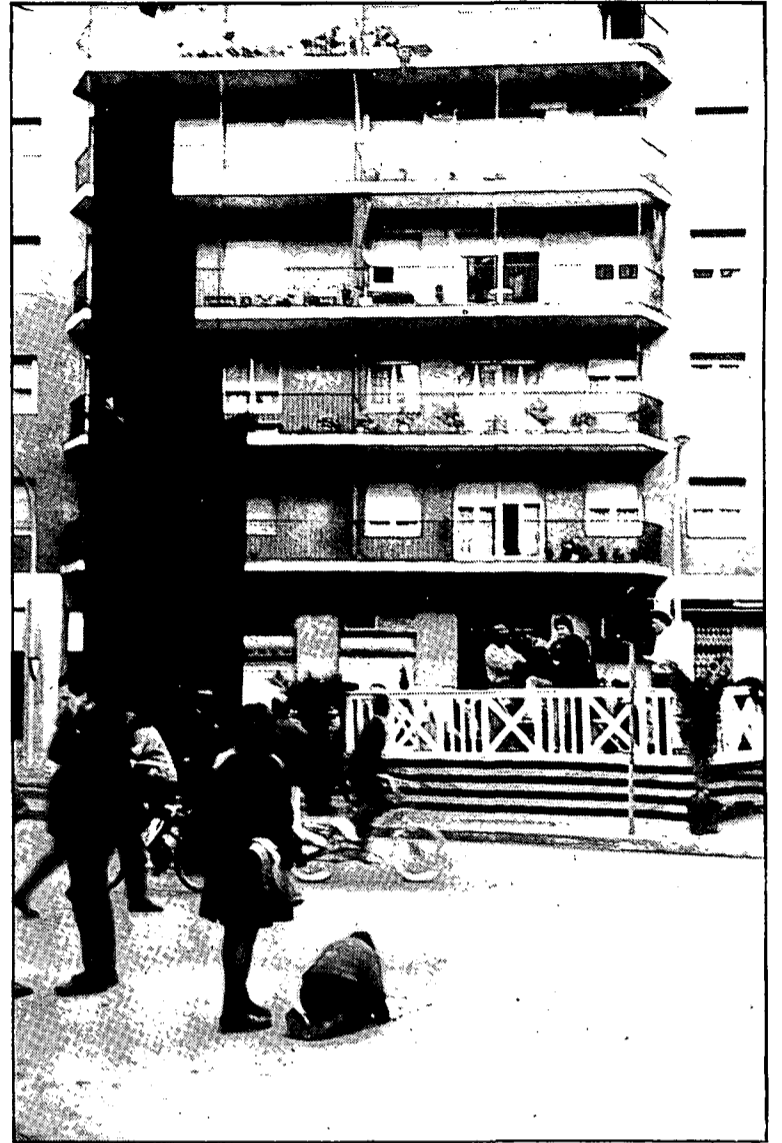
Amb motiu de la celebració a Barcelona del 5è. Congrés

Universal d'Esperanto, el setembre del 1909, Sa Majestat Alfons XII va nomenar el Dr. Lejzer Ludwik Zamenhof, Gran Comanador de l'Orde d'Isabel la Catòlica, amb el Gran Collar i la Insignia corresponents a aquest Orde.

Aquests atributs li foren lliurats oficialment al Dr. Zamenhof a Anvers el 1911, durant la celebració del 7è. Congrés Universal d'Esperanto. El lliurament el féu, en nom de Sa Majestat i del Govern espanyol, l'aleshores capità d'artilleria (que arribà a General) D. José Perogordo Camacho.

Només els grans homes, fins i tot en la seva humana senzillesa, els és donat a conèixer en vida aquests honors.

Una altra dada històrica i important, per la seva universalitat, fou el ser nomenat per la UNESCO Gran Benefactor de la Humanitat, en Resolució de la 55a. conferència del 15 de febrer de 1960.

Zamenhof és el creador de l'esperanto. Aquí veiem el monument que se li ha dedicat a Sabadell.

AMB LA TEVA AJUDA, CATALUNYA CRISTIANA

ARRIBARÀ MÉS ENLLÀ

CATALUNYA CRISTIANA va néixer fa més de 10 anys. Són més de 500 setmanes informant puntualment els homes i dones del nostre País sobretot el que fa referència a la religió i la cultura catòliques.

Gràcies als subscriptors, CATALUNYA CRISTIANA ha crescut i, molt probablement, ha ajudat a créixer els qui el coneixen. Però queda encara molt camp per córrer. Cal anar molt més enllà.

Cal que CATALUNYA CRISTIANA esdevingui el vehicle de comunicació entre tots els creients dels nostres pobles i les nostres ciutats. Cal anar més enllà dels encerts professionals que s'hagin pogut assolir en aquests 10 anys. Tu hi pots ajudar amb el teu estímul. Fins i tot amb el teu suport econòmic més enllà de l'import de la subscripció.

Al mateix temps, cal que CATALUNYA CRISTIANA arribi cada dia a més famílies.

Ajuda'ns també a aconseguir-ho d'una manera molt senzilla. Probablement, coneixes més d'una persona a qui podria interessar aquest setmanari. Si ens fas arribar els seus noms i adreces, **els hi enviarem**

gratuitament CATALUNYA CRISTIANA durant un mes. És la millor manera de què la coneguin realment i, més tard, decideixin si els interessa subscriure-s'hi.

Per tal que CATALUNYA CRISTIANA arribi molt més enllà, només ens cal la teva ajuda.

Voldria que aquestes persones rebessin CATALUNYA CRISTIANA gratis durant un mes.

Nom / Cognoms: _____

Adreça. Carrer: _____

Núm.: _____ Població: _____

Codi postal: _____ Província: _____

Nom / Cognoms: _____

Adreça. Carrer: _____

Núm.: _____ Població: _____

Codi postal: _____ Província: _____

Per tal que CATALUNYA CRISTIANA arribi més enllà, retalla, omple i fes arribar aquest cupó a:
FUNDACIÓ CATALUNYA CRISTIANA. València, 244 - 2on. 08007 BARCELONA.

Nom / Cognoms: _____

Adreça. Carrer: _____

Núm.: _____ Població: _____

Codi postal: _____ Província: _____

T'agraïrem ens donessis també les teves dades:

Nom / Cognoms: _____

Adreça. Carrer: _____

Núm.: _____ Població: _____

Codi postal: _____ Província: _____

La JARC, Moviment de Joves Cristians de Comarques, està desenvolupant una important tasca de conscienciar els joves del món rural català. Aquest moviment, sorgit al si d'Acció Catòlica el 1934, es va refundar ara fa set anys. Des de llavors s'ha anat implantant amb força en diversos bisbats catalans com una alternativa engrescadora per superar el desarrelament, el desencís i l'abandó que es produeix en aquest status social. En aquest sentit, a la diòcesi de Lleida fa tres anys que es va començar a treballar i avui s'ha convertit en una opció interessant per a centenars de joves que creuen que mitjançant la militància cristiana poden transformar el seu entorn.

A través d'aquesta entrevista Joan Suñol, delegat diocesà de la JARC del bisbat de Lleida, ens apropa a l'esperit i les activitats d'aquesta alternativa per als joves de comarques.

Joventut Agrícola i Rural Cristiana

La Jarc es consolida a les comarques lleidatanes

Des de fa tres anys a algunes comarques lleidatanes sembla consolidar-se el moviment cristià de la JARC (Joventut Agrícola i Rural Cristiana), després de diversos intents que no van acabar de reeixir en els anys 60 i principis dels 80. La JARC, també coneguda com a Moviment de Joves Cristians de Comarques, és un moviment especialitzat per als joves del medi rural agrícola, que s'autodefineix com a educador, evangelitzador, eclesial i revisable.

Els orígens de la JARC cal trobar-los en el si de la Federació de Joves Cristians de Catalunya (FJC), institució precursora a casa nostra de totes les especialitzacions d'Acció Catòlica. L'any 1934 es va constituir la subfederació agrícola prenent el nom de JAC (Joventut Agrícola Cristiana). Aquest moviment després d'una forta embranzida va haver de superar un període marcat per la guerra i els canvis polítics de la dictadura franquista. Malgrat tot, durant els 50 i els 60 tingué un notable dinamisme. L'any 1975 el moviment s'endinsà en una profunda crisi fins a la pràctica extinció dels grups, de la qual no sortiria fins al març de 1982 quan es constituïa el Moviment de Joves Cristians de Comarques, tot i que conservava les sigles anteriors de la JARC.

relacions pròpies de la vida rural. Aquests joves, a més, són els protagonistes del moviment que té com a principal objectiu una certa transformació del seu entorn a partir de la militància cristiana".

El plantejament de la JARC és que en els pobles es formin espontàniament grups de joves que seguint el mètode de la revisió de vida, observin la vida del seu entorn, siguin conscients del que es pot canviar i posteriorment actuïn individualment o en grup.

Segons Suñol "la revisió de vida és una metodologia encarada a habitar-se a analitzar el que passa allà on som i actuem amb la finalitat de transformar-ho. Nosaltres som part d'aquesta realitat i, per tant, també hem de ser transformats".

Aquest mètode se sustenta sobre tres premises bàsiques que són: "Veure", un fet, una situació o una acció concreta, personal o col·lectiva; "Jutjar" què es pensa del fet i de les seves conseqüències, què pensen i fan altres persones, grups, organitzacions... comprar-ho amb el que s'aspira a viure, etc... i a partir d'aquí plantejar-se quines coses poden canviar; i "Actuar" prenent un compromís concret, ja sigui individualment o en grup, que serà revisat.

Transformar l'entorn

Joan Suñol comenta la gran necessitat que als nois dels pobles se'ls facilitin oportunitats en el seu procés educatiu i remarca que "la proposta de la JARC va en aquest sentit ja que les seves característiques són: dirigir-se als joves que viuen als pobles amb tot el sistema de

Un projecte per als joves de Lleida

El projecte de la JARC a la diòcesi de Lleida, que ara fa tres anys es va posar en marxa, va partir per omplir un buit existent entre els joves cristians del món rural. La iniciativa va sorgir entre diversos sacerdots: Xavier Batista (Torres de Segre i Sudanel), Fra Da-

Joan Suñol, delegat de la Jarc a Lleida.

Cal donar oportunitats als joves en el seu procés educatiu.

niel Gros (les Borges Blanques), Ramon Prat (delegat de joves de Lleida), Joaquim Mesalles i Joan Suñol (Juneda), que veien com els joves, després de les tradicionals catequesis de confirmació que s'organitzen a les parròquies dels pobles, no tenien cap mena d'alternativa cristiana on ells poguessin sentir-se protagonistes i conseqüentment es dispersaven. Suñol comenta "els nois i noies en arribar a l'edat dels 14-15 anys comencen a sortir regularment dels pobles per acudir a l'Institut, a les discoteques d'àrees més urbanes per matar l'avorrimient del poble. Aquests fets i d'altres els fan sentir-se més grans i afirmar i recollir aquest ambient que no aporta gaires valors. Aquest moment observàvem que era coincident a l'etapa de la confirmació i, per tant, era una bona ocasió per a presentar-los una alternativa diferent. Aleshores es va crear i consolidar una estructura pròpia que incloïa la formació d'iniciadors. Paral·lelament es va constituir

un equip de consiliaris per fer costat i animar els grups de joves que es formesin als pobles.

El projecte en si està obert a tots aquells joves de 15 fins als 25 anys que vulguin participar activament. A grans trets consisteix en un procés de preiniciació (on s'ajuda a descobrir la realitat del seu poble i la necessitat d'actuar-hi), d'iniciació (a la revisió de vida i a la cohesió del grup) i finalment, d'entrada a la militància.

Una resposta sorprenent

Suñol expressa que "fins ara tot ha anat molt ràpid i que s'ha acomplert la fase de posar en contacte els joves dels pobles amb la grata sorpresa que a la trobada convocada el propassat mes d'abril a Alfarràs, hi van assistir més de 700 joves que prèviament havien participat en la catequesi de confirmació d'una vintena de pobles a partir d'un material facilitat pel moviment".

Una de les accions més importants coordinada per aquest moviment a les comarques ca-

talanes és la campanya d'acció col·lectiva, amb incidència social, que han anomenat "No badis! entre nosaltres hi ha pobresa, mancances i desequilibris" la qual amb una durada bianual tracta d'incidir en el medi amb una acció que transformi realitats i persones.

La JARC a Lleida té la seva seu al Casal de Joves de Lleida, plaça Sant Antoni Mª Claret, 6, i actualment manté una implantació estable als pobles lleidatans de les Borges Blanques, Juneda, Castellans del Bages, Puigverd, Torres de Segre, Sudanel, Bell-lloc, Torregrossa i Puiggrós.

Suñol destaca que el camí recorregut en aquests tres anys a Lleida ha estat important ja que en aquest moment tot el bisbat sap que hi ha un projecte de pastoral rural, un equip de persones que hi treballa i una estructura organitzada a nivell de joves. I finalment, amb satisfacció i optimisme afirma que "el futur de la JARC a Lleida és molt esperançador i amb perspectives de fer molta feina".

CARLES TARGA

Diàleg d'un condemnat a mort (1)

Des de fa una vintena d'anys comptem amb una biografia de primer ordre sobre sant Tomàs Moro escrita originalment en llengua castellana per Andrés Vázquez de Prada: *Sir Tomàs Moro*. Les cinc edicions que s'han fet d'aquesta obra palesen l'interès que desperta entre nosaltres la figura del Lord Canceller d'Anglaterra. Un interès que va ajudar a despertar la guardonada pel·lícula de Fred Zinneman *Un hombre para la eternidad*, admirada tant pels catòlics com pels anglicans i fins pels agnòstics i ateus de tot el món.

L'interès per la persona de Tomàs Moro a casa nostra contrasta, no obstant, amb el desconeixement que hi ha hagut i hi ha encara per les obres del gran humanista anglès de la Renaixença que, amb Erasme i el nostre Lluís Vives, formen la cimera del pensament europeu del segle XVI. Efectivament, a Espanya només s'havia publicat la *Utopia*, l'obra més coneguda, i de la qual se n'han fet una dotzena d'edicions no gaire ben preparades per cert.

Però afortunadament l'Editorial Rialp de Madrid, amb l'assessorament de diverses personalitats de la cultura mundial, agermanades per l'atracció de la figura de Moro, ha iniciat fa pocs anys una

"colecció Tomàs Moro", dins la qual han tingut ja tres edicions dues obres que l'autor va escriure quan era condemnat a mort a la Torre de Londres: *La agonía de Cristo*, una meditació extensa sobre l'oració de Jesús a Getsemaní, i *Cartas desde la Torre*.

Dintre de la colecció esmentada ha aparegut recentment una altra obra, *Diálogo de la fortaleza contra la tribulación*, que fou la darrera que Tomàs Moro va escriure quan esperava el seu martiri. Ha traduït i preparat aquesta edició, enriquida amb una introducció que ella sola justificaria la compra i la lectura d'aquest llibre, Alvaro de Silva, un intel·lectual espanyol que porta vint anys als Estats Units i que ha treballat amb els professors universitaris que enllesteixen l'edició crítica de les obres completes de Tomàs Moro a la Yale University Press.

El *Diálogo* ha estat aclamat com "la més noble de les obres de Moro" (C.S. Lewis) i com "l'obra única on es conjumina el pensament de Sócrates amb el de Sant Pau" (A. Prevost). En ella s'hi reflecteix la integritat de vida cristiana de Moro, la seva cultura humanística i la victòria que estava a punt d'atènyer en front del tirà Enric VIII, a pesar que aquell no

considerava ni capaç ni digne de la palma del martiri.

La lluita entre la fortalesa i les tribulacions —lluita que es fa definitiva davant el perill suprem contra l'existència— queda reflectida en un suposat diàleg entre dos personatges, Antoni i Vicenç, a la ciutat de Buda, Hongria, l'any 1527, quan l'amenaça del turc tenia esfereïda la població d'aquella ciutat i de bona part dels països de l'occident cristià. El perill del turc era un pretext de Tomàs Moro per remoure i preparar l'actitud dels anglesos a fi de resistir la persecució que s'apropava contra la unitat de l'Església i de la fe catòlica a Anglaterra.

Tomàs Moro és un home sempre actual —A man for all seasons— que va morir víctima de la

llibertat de les consciències i que bé es pot posar com a exemple de la unitat de vida —conseqüència en la fe— que l'Església, a través de *Christifideles laici*, demana avui dia a tots els laics cristians, especialment als polítics, que han de servir el poble sense traïr la seva consciència cristiana. Farien bé aquests de triar-se sant Tomàs Moro com a patró, i de conèixer, bé la vida d'aquest agregi polític anglès a fi de treure'n una lliçó per a la seva pròpia.

IGNASI SEGARRA, *pure*.

(1) Tomàs Moro, "*Diálogo de la fortaleza contra la tribulación*", Ediciones Rialp, S.A., Madrid 1989, 343 pàgines.

LA SARDANA I LA DANSA

Cap d'any al Cap de Creus

La primera ballada de sardanes del 1990 s'ha celebrat a Cadaqués, al Cap de Creus, a les set del matí del dia 1 de gener, amb la cobla Foment de la Sardana. La ballada, molt original, tenia un sentit reivindicatiu responent a una campanya segons la qual el Cap de Creus és un dels punts menys bonics de Catalunya. L'alcalde de Cadaqués, que és el municipi on pertany el Cap de Creus, va llançar la idea de fer aquesta ballada, que es va realitzar amb l'assistència de més de 2.000 persones, vingudes de Cadaqués i pobles de la rodalia. La petita carretera que arriba a la placeta del Cap es va veure col·lapsada pels molts cotxes que hi van assistir, i moltes persones van haver de fer l'últim tram caminant. La festa volia ser obertament amistosa i així es van manifestar els protagonistes, que van acompanyar la ballada amb vi bo, bunyols, xocolata calenta i cafè.

Retrobament de Sardanistes Veterans a Lleida— Aquesta festa que aquest any arribarà a la seva quinzena edició, constitueix una de les fites importants en el sardanisme, precisament perquè ha passat de ser una reunió entre un grup de sardanistes, a una convocatòria general vàlida per a tothom. Hi ha

un canvi d'una sola paraula en la seva nomenclatura que sintetitza la seva importància, quan la trobada era de Sardanistes Veterans de Lleida i ara és una trobada de Sardanistes Veterans a Lleida. L'edició d'aquest any que, com ja és sabut, té una celebració itinerant, es farà els dies 4 i 5 de març, a la localitat d'Alcarràs.

Cobles.— La cobla Reus comunica que tota la correspondència que se li hagi d'enviar, cal trametre-la a nom de Miquel Carbonell i Montserrat, al carrer Barceloneta, 13, primer pis, a Reus, codi postal 43201.

També es comunica que Alfons Sabaté és el nou Representant de la cobla-orquestra Marina, que viu al carrer Barri Canigó, 29, de Caldes de Malavella, codi postal 17455, telèfon (972) 47 02 08.

Premi SGAE.— El premi anual per sardanes que cada any convoca la Societat General d'Autors d'Espanya, ha correspost en el 1989 al compositor Tomàs Gil i Membrado, per la seva sardana "La font de la vena".

JOSEP VENTURA

COSTUMS I TRADICIONS

Un sant patró força oblidat

ESTEVE BUSQUEST I MOLAS

Després d'una mesada de "vacances clíniques", retorno al meu racó de "Catalunya Cristiana" per xerrar amb els amics lectors, sobre el com va i el com ve de costums i tradicions. I ho faig pensant que el 20 d'aquest mes es troba, mig perdut en el calendari, un sant massa oblidat pels barcelonins; sant Sebastià.

Quan a mitjan segle XV la pesta o glàbola causava estralls a la ciutat comtal —hi hagué anys de quatre a set-cents morts— hom recorregué al sant. Es deia que la malura havia minvant oficialment perquè els escrivans s'havien cansat de comptabilitzar els morts i d'escriure cròniques sobre un tema tan macabre.

Tanmateix la veritat era, com apuntava abans, que sant Sebastià, tingut com a advocat contra les febres i pestilències havia atès els precés dels barcelonins i d'altres poblacions veïnes o llunyanes i se n'havia endut els mals aires.

Agraït, el Consell de Cent va nomenar-lo patró de la Ciutat. Era el 1456, quan ja no hi hagué cap cas mortal. I la ciutat, que tan generosa se sentia quan atorgava aitals nomenaments, ben aviat els oblidava. Ara mateix, qui sap exactament quants patrons i copatrons té?

Amb tot, encara el 1506, el Consell renovà la devoció i fins se li erigí una església a la plaça del VÍ, oberta al culte el 1512 i tancada el 1835 per mort de l'exclaustració dels religiosos caracciols encarregats del temple. La plaça mateixa —avui d'Antoni López— va prendre el nom del sant i cada

any, d'ençà del 1538, se celebrava una processó seguida d'ofici amb música i sermó, per acompanyar les relíquies del sant i les de sant Fabià des de la catedral al seu temple, més tard al de sant Miquel, que era capella municipal i en derruir-se aquest el 1868, les festes passaren a sant Just i Pastor fins a la seva total supressió.

Les relíquies foren guardades en un reliquiari obra del mestre argenter Felip Ros, cisellat el 1611 i conservat ara a l'Arxiu Històric de la Ciutat, si no vaig errat.

El sant era patró també, del Gremi de Matalassers i Cofrers que s'unia a la festa. (I ho és, encara, dels fabricants de Sabadell). El barri dels Encants —on era enclavada l'església—, celebrava la festa com la primera de l'any i tant la plaça com el carrer immediat dit dels Encants Vells, s'adornaven amb tires de paper que cobrien l'espai, cosa molt nova aleshores i que, avui, encara subsisteix en les festes del barri.

Si Barcelona ha oblidat el sant, no ho han fet nombrosos pobles que, igualment foren deslliurats de la pesta. Així, canten a Talarn: "en los temps que a Barcelona/ tan cruel mal afligi/ d'aquest país no morí/ solament una persona...".

O aquest altre fragment de Goigs: "...y por dos veces curásteis/ la villa de Pont de Suert/ siendo herida de peste/ por los montes y desiertos...".

Com es pot constatar, no tothom ha de menjar cues de pansa per recobrar la memòria.

Editorial Claret

Roger de Llúria, 5 08010 Barcelona - Tel.: (93) 301 08 87

L'EXODE DE L'HOMÉ LLIURE. Catequesi de Reixac sobre l'Evangeli de Lluc.

Josep Rius i Camps

La principal conclusió que hem tret d'aquesta relectura és que no basta, ni molt menys, posar l'evangeli en mans de la gent, per molt ben fet que sigui la traducció i molt abundants i substancioses les notes. No n'hi ha prou tampoc amb una lectura personal, car l'evangeli s'adreça primàriament a comunitats. Cal, per això, formar nous evangelistes que siguin capaços d'endinsar-se en el llenguatge primitiu, sintètic i en extrem condensat dels primers evangelistes, i de traduir-lo en el llenguatge molt més evolucionat i analític que la nostra generació, a fi de donar una resposta que l'home d'avui pugui considerar com una "bona notícia". Col·lecció "Eines" 3, 198 pgs. P.V.P. 900 ptes.

FE I MÓN D'AVUI

L'home d'avui no es planteja fàcilment la set de transcendència que porta dintre, ni s'atura a discernir, d'entre les moltes respostes que li ofereixen, una que sigui adequada a aquesta set pregona. És a aquest home a qui l'Església ha de transmetre avui la seva Bona Nova de salvació. I ho ha de fer amb unes dificultats evidents de comunicació: les dificultats "tradicionals", les que han travat el diàleg de l'Església amb la modernitat, i les dificultats "modernes", específiques del tombant històric en què ens trobem. Aquesta obra vol ser una contribució al diàleg, aplanant camins per a una comunicació. Col·lecció "Els Daus" 98, 206 pgs. P.V.P. 600 ptes.

Demaneu-los a la vostra llibreria, o a LLIBRERIA CLARET amb aquesta butlleta de comanda:
Us prego que m'envieu contra-reembossament (sense despeses) els llibres següents:

Nom ..... Telèfon .....
Adreça .....
Població .....

MODA

Gala benèfica de pelletteria

Tres models presentats per Ricard Galí, que ha utilitzat el pèl llarg com a base.

Dies enrera se celebrà una autèntica gala pellettera en el famós Scala de Barcelona, a benefici de l'Associació "Ayuda en Acció" en la qual, per primera vegada tres pelleters catalans Hermínia Frouchtman, Ramon Raventós i Ricard Galí, van presentar conjuntament les seves col·leccions d'hivern '89/90, aportant a més d'un donatiu concret, l'obsequi de quatre peces de pell entre tots els assistents a aquest acte, oferint aquests ingressos a l'ajuda per a la nova planificació i desenvolupament integral en les zones més deprimides del Tercer Món.

L'Associació "Ayuda en Acció", s'inicià a Espanya el desembre de l'any 80, emparada per Action Aid, l'entitat internacional benèfica que, sense ànim de lucre, dóna tota classe d'ajuda i col·laboració a aquesta tan lloable com exemplar causa.

Aquesta desfilada, va començar doncs, amb la presència en passarel·la de la creadora HERMINIA FROUCHTMAN que presentà la seva col·lecció partint de la idea concreta que tots els articles bàsics del vestir són aplicables a la pell, per això, una àmplia gamma de peces i estils anaren apareixent, on les amplituds controlades i les tendències de forma piramidal es feren patent en abrics i jaquetons a través sempre d'un cert equilibri basat sobre una base lleugera. Pell de gran qualitat i colors de tonalitats versàtils, així com pells tenyides en tons neutres, ens demostraren tot el que es pot fer amb la pell, a voltes sola, a voltes combinant fins i tot amb teixits de bona qualitat. La firma consolidada com e-

quip de RAMON RAVENTÓS és dirigida actualment per Juan Grande com a dissenyador, Miquel Calés com a director comercial i Eduardo Fernández com a responsable del taller artesanal, compta en el seu haver amb diversos i importants premis nacionals i internacionals des que iniciés la seva labor el 1975 amb la col·laboració de Pedro Rodríguez. Aquesta col·lecció de pell hivern '89/90, va destacar una vegada més per la seva línia sempre femenina i sofisticada alhora.

Presència de pells fines i avellutades dins les variants de l'ant, pekari i crosta per peces fràgils com els vestits jaqueta i faldilles. Predomini del pèl curt com visó, Petit Gris, Rat-Mousqué, Castoril i Bretswanz, per a abrics i jaquetons. Per a les peces més opulentes gran presència del renard i el linx. Esquenes molt descosides, amb predomini de mànigues amples i colls importants. Algunes estoles envoltants.

RICARD GALÍ. Firma de nom acreditat en el mercat de pelletteria actual, es defineix com avantguardista dins el concepte clàssic que marca la moda en pell.

La seva col·lecció es basa en un ambient sport de tall i concepte jove, que en ocasions combina amb visó arranat i escutiat de diversos colors. Va presentar diversitat de pells per a uns models dins dels més depurat estil classicista, adonats de drapejats, frunzits, volants i godets.

D'èxit total, pot ser qualificat aquest esdeveniment que, a part d'una desfilada evidentment espectacular i plena de qualitat, fou

Hermínia Frouchtman, presentà un original vestit de núvia, combinant pell i muselina blanca.

Abric de renard argenté, creat per la firma Ramon Raventós. Gran coll i mànigues ajustades.

motiu de contribució per a una causa eminentment humana.

L'acte fou presidit per la senyora Marta Ferrusola i Bibís Samaranch.

MARIA JOSÉ EJARQUE

CUINA

Pollastre amb farigola

1 pollastre d'1 1/2 Kg. més o menys   1 copeta de xerès sec
Una ceba grossa   una branqueta de farigola
Una mica de julivert   100 gr. de llard

Renteu, assequeu i partiu el pollastre en 8 trossos, salpebreu-lo i poseu-lo a coure amb 100 gr. de llard i una mica d'oli, afegiu-hi una branqueta de farigola i aneu-lo tombant fins que estigui completament daurat, tireu-li aleshores la ceba i el julivert trinxat molt fi, deixeu-ho coure un moment i tot seguit tireu-hi la copeta de xerès sec; ha de coure a foc suau uns 40 o 50 minuts, fins que quedi tou, si cal afegiu mig cullerot d'aigua. Adorneu la plata amb motllets d'arròs blanc.

Arròs blanc: bulliu 2 tasses d'arròs llarg, amb aigua i sal durant 15 minuts, després renteu-lo a raig d'aigua freda. Per servir-lo fregiu-lo amb una mica d'oli.

MARIA GLÒRIA MUNTAÑOLA

EDUQUEM JUNTS

la família, l'escola, els mitjans de comunicació

ELENA ELIZALDE i AUBERT
Doctora en Pedagogia

TERESA SANMARTÍ i GARCIA
Mestra Especialista en Preescolar

Convidem a tots aquells que estan en contacte amb nens a treballar junts per tal d'ajudar-los a créixer amb alegria. Cada setmana proposem dos objectius educatius, centrats en l'edat de 5 anys, (dins de les àrees de socialització, llenguatge, adquisició d'hàbits o desenvolupament intel·lectual i motriu), i suggerim uns exercicis divertits i fàcils de fer.

Tant de bo que, treballant plegats, recuperem el me que trobem a faltar a la nostra societat. Endavant, els nostres nens s'ho valen. El nostre país, també.

Desenvolupament intel·lectual

Objectiu: Saber dibuixar un quadrat o un rombe tenint-ne la seva noció.

Exercicis:

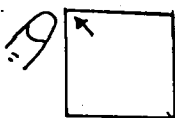
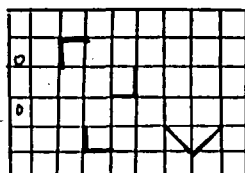
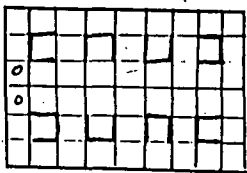
—A la vida diària, fem observar al nen objectes en els quals hi hagi algun quadrat: un dau té sis quadrats, un mocador és un quadrat, un tovalló també, etc. Més endavant li demanem que busqui per la casa objectes que tinguin algun quadrat.

—Preparem amb cartolina una sèrie de quadrats de diferents mides i colors. Els ensenyaem al nen, fent-li adonar que els quatre costats són sempre iguals. Li diem que passi les polpes dels dits per cada un dels quatre costats repetint l'exercici amb quadrats de diferents mides.

—Oferim al nen diferents exercicis per tal que reforci la noció de quadrat i el seu traç.

Donem al nen un full de paper perquè dibuixi quadrats.

—Donem al nen un full de paper amb tres quadrats per tal que dibuixi, a cada un d'ells, alguna cosa de la vida quotidiana.

Llenguatge

Objectiu: Saber recordar el número de telèfon de casa i saber parlar amb els familiars.

Exercicis:

—Quant truquem per telèfon als nostres familiars, animem el nen perquè es fixi en el que fem: despengem l'auricular, esperem el to, marquem els números dient-los en veu alta i escoltem.

—Tenim a la vista els números de telèfon més usuals (avis, oncles, bombers) i quan volem trucar els mirem amb el nen i els marquem tot dient-los en veu alta.

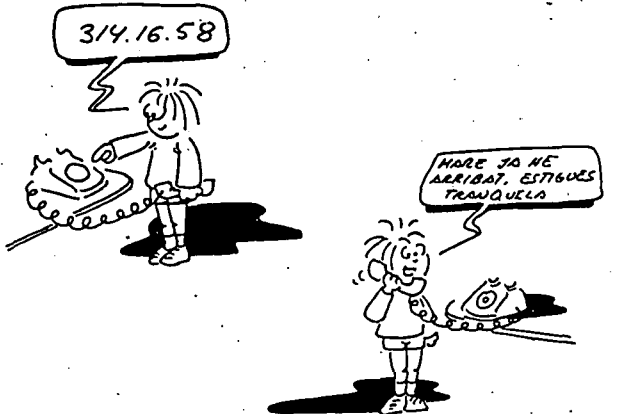
—Després d'un temps, quan volem parlar per telèfon amb algun familiar, descobrim que el nen ha memoritzat tot sol el número.

—Ara ha arribat el moment d'aprendre el número de casa. Podem afegir-lo a la llista de números dels familiars que tenim exposada i fem notar al nen que no es pot trucar a ell mateix per telèfon.

—Aconseguirem que el nen memoritzi el número de telèfon de casa demanant-li que marqui el nostre telèfon i alhora el vagi dient en veu alta.

—Demanem al nen que ens telefoni quan arribi a casa de l'àvia o d'un amic.

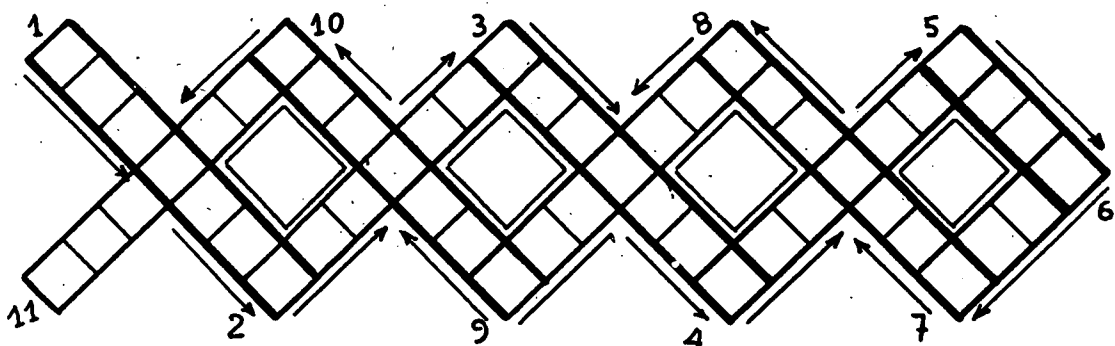
—Explicuem al nen que quan parlem per telèfon no hem d'oblidar les normes d'educació i cortesia que tenim a la vida diària.

ENCREUATS

per ROSA COLLELL

LA TRENA

Començant pel n.º 1 anar seguint l'ordre segons els números i fletxes fins a acabar en el n.º 11 i sempre coincidir en cada cruïlla.

- 1- Cantor.-
- 2- Company de St. Pau.-
- 3- Lents.-
- 4- Abstenir-se de parlar.-
- 5- Tros de terra voltat d'aigua.-
- 6- Nau que construí Noè per a salvar-se ell i la família, del diluvi.-
- 7- Manera de presentar-se o aparèixer algú o alguna cosa als ulls d'altri.-
- 8- Municipi del Pallars Sobirà.-
- 9- Adenitis inguinal.-
- 10- Porció de temps brevíssim.-

FILATELIA

per ENRIC GRAUPERA

BELGIQUE-BELGIE

FUNADOR DE LA J.O.C.

Bèlgica ens recorda amb aquest segell a Josep Cardijn. Nascut l'any 1882. Eclesiàstic flamenc, fill de pares obrers. Estudià ciències polítiques i socials a Lovaina. El 1912 inicià el Moviment de la Joventut Obrera Cristiana (JOC), no reconeguda oficialment fins el 1925, Pau VI el nomenà cardenal l'any 1965. Morí a Lovaina el 1967.

JEROGLÍFIC

per SNOB

QUÈ PROVES?

16
tm
9

Solució al 538

ACIDESA

ACI (DD) DES A

CLASSIFICACIONS

1.	REAL MADRID	PJ	PTS	19	31+11
2.	F.C. BARCELONA	PJ	PTS	19	25+5
3.	AT. MADRID	PJ	PTS	19	25+7
4.	OSASUNA	PJ	PTS	19	24+6
5.	VALENCIA	PJ	PTS	19	24+6
6.	REAL SOCIEDAD	PJ	PTS	19	24+4
7.	OVIEDO	PJ	PTS	19	20
8.	MALLORCA	PJ	PTS	19	20
9.	SEVILLA	PJ	PTS	19	19+1
10.	ZARAGOZA	PJ	PTS	19	19+1
11.	LOGROÑES	PJ	PTS	19	18-2
12.	GIJON	PJ	PTS	19	17-1
13.	ATH. BILBAO	PJ	PTS	19	17-1
14.	CASTELLON	PJ	PTS	19	16-4
15.	VALLADOLID	PJ	PTS	19	15-3
16.	MALAGA	PJ	PTS	19	15-3
17.	CADIZ	PJ	PTS	19	15-3
18.	TENERIFE	PJ	PTS	19	13-7
19.	CELTA	PJ	PTS	19	12-8
20.	RAYO VALLECANO	PJ	PTS	19	11-9

SOPA DE LLETRES

per SNOB

CERCAR LES 7 COMARQUES MENYS POBLADES DE CATALUNYA

C S A L P A T A Y T
T E R R A A L T A I
I G I L I R I X
Z A S O L S O N E S
A R I A I I V V V
F R C E R D A N Y A
I A I P S I A I T E
F X D D D R I S A M
I Y R T A I S P E R
Z A S V I Z S O N M

DIAG.: Priorat, Aran.
VERT.: Segarra, Pallars.
Cerdanya.
HORT.: Terra Alta, Solsonès.

C S A L P A T A Y T
T E R R A A L T A I
I G I L I R I X
Z A S O L S O N E S
A R I A I I V V V
F R C E R D A N Y A
I A I P S I A I T E
F X D D D R I S A M
I Y R T A I S P E R
Z A S V I Z S O N M

- 1- Cantant.-
- 2- Timoteu.-
- 3- Ulleres.-
- 4- Silenci.-
- 5- Illa.-
- 6- Arca.-
- 7- Aspecte.-
- 8- Estèrri.-
- 9- Incordi.-
- 10- Instant.-

ESCACCS

per JAUME MORA

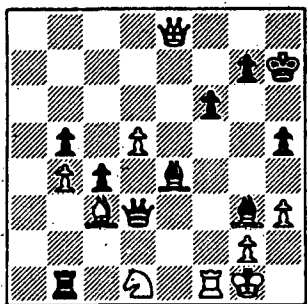
DIAGRAMA 308

Negres juguen i guanyen.

Si badeu fins i tot us poden fer xec continu.

Solució al diagrama 307

1.. Tc6-cl+, 2 Rgl-h2 c7-c5, 3 Cb4-d5 Tc1-c2 i guanyen.

RESULTATS

ATL. MADRID-SP. GIJON.....	3-1
LOGROÑES-VALENCIA.....	1-0
CELTA-CADIZ.....	5-1
TENERIFE-MALAGA.....	2-2
R. SOCIEDAD-SEVILLA.....	2-1
R. VALLECANO-AT. BILBAO.....	0-0
BARCELONA-ZARAGOZA.....	3-1
MALLORCA-VALLADOLID.....	1-1
CASTELLON-OSASUNA.....	1-2
OVIEDO-R. MADRID.....	0-1

LA TRAVESSA

1. At. Madrid-Gijón	1
2. Logroñes-Valencia	1
3. Celta-Cádiz	1
4. Tenerife-Málaga	X
5. R. Sociedad-Sevilla	1
6. R. Vallecana-Ath. Bilbao	X
7. Barcelona-Zaragoza	1
8. Mallorca-Valladolid	X
9. Castellón-Osasuna	2
10. Oviedo-R. Madrid	2
11. Salamanca-Figuera	1
12. Eibar-Español	X
13. Sestao-Las Palmas	X
14. Palamós-Coruña	2
Pleno al 15 (Elche-Burgos):	X

L'EIXERIT

SUPLEMENT INFANTIL DE "CATALUNYA CRISTIANA"

N.º 494

Històries d'Eixerits

El calendari d'arrencar els fulls

Me l'ha regalat un senyor amic de casa. És el bloc d'un calendari de paret. Els fulls són grans i cada dia, al vespre o al matí, quan me'n vaig a dormir o quan em llevo, zas!, un full a fora i n'apareix un altre de nou.

Darrera el full, hi ha escrits acudits, poesies, anècdotes, endevinalles, refranys, etc. He decidit guardar-los; de moment, tots, i més endavant en faré una tria. Mira que fa ben poc que hem començat l'any... doncs, ja en tinc un bon plec de fulls de calendari.

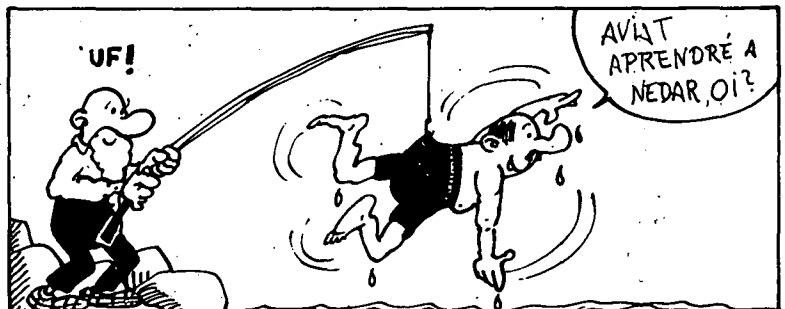
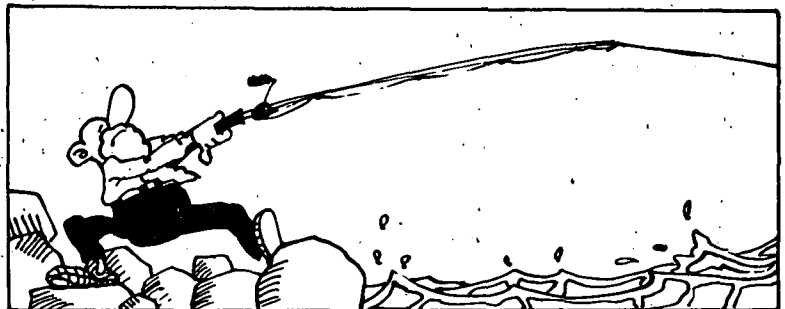
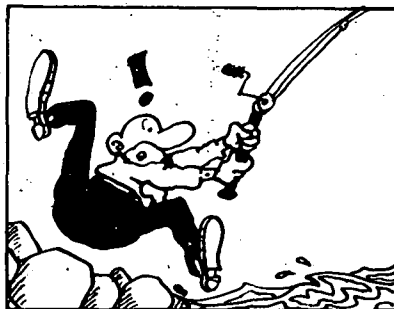
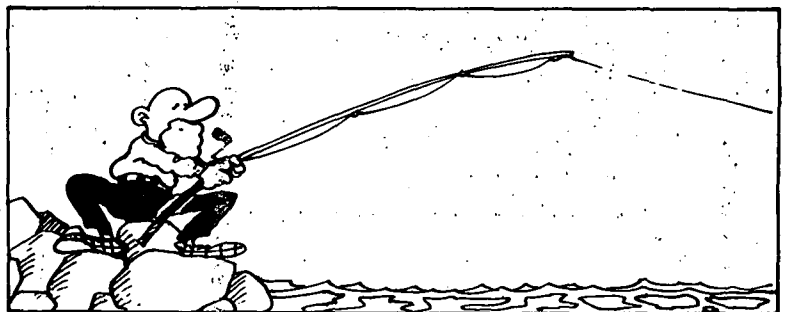
Ara, cada dia, quan... zas!, arrenco el full, m'adono d'un dia que ja ha passat i no tornarà mai més, i d'un nou dia que comença.

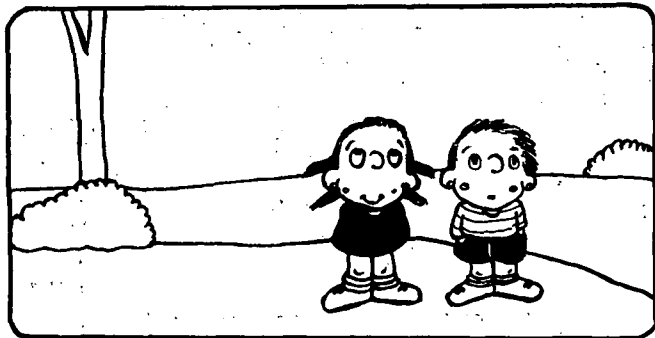
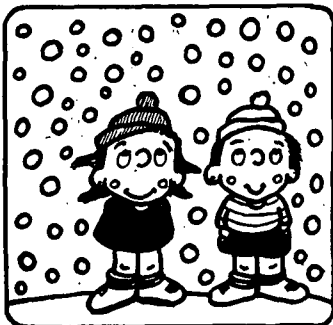
L'altre dia en parlava amb la mare. Ella deia: "No s'hi val a deixar passar el temps sense solta ni volta. El temps s'ha d'omplir de coses bones."

Penso que tots nosaltres n'hem fem moltes de coses bones cada dia: a casa, al "cole", amb els pares i germans, amb els companys i amics.

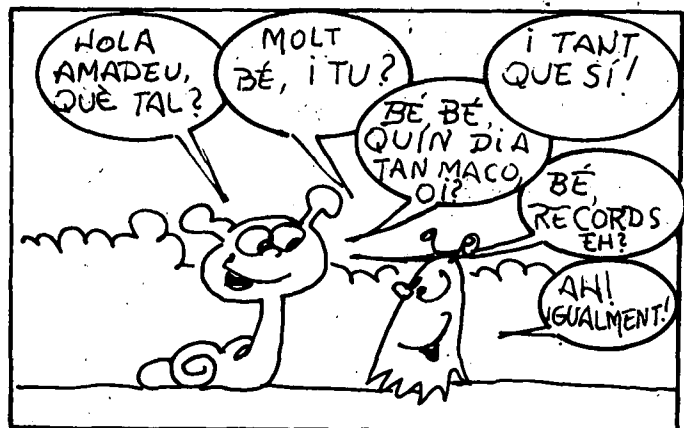
Ara sempre que... zas!, arrenqui el full, pensaré en les coses bones i divertides que he fet, i això em donarà alegria de viure, i de fer-me cada dia més gran i bo i espavilat. Com tots els Eixerits i Eixerides, oi?

L'Eixerit

SIGRÍO

DIUMENGE - 21

- 10.00 Dibuixos animats.
- 10.45 Signes del temps.
- 11.30 Cadència.
- 13.00 Gol a gol. Hoquei.
- 15.00 Telenotícies.
- 15.25 El temps.
- 15.30 Més enllà de la llei.
- 16.35 Pel·lícula tarda: "Tu i jo".
- 18.20 Gol a gol. Bàsquet.
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.15 Trenta minuts.
- 21.45 Dallas (D).
- 22.35 Gol a Gol.

**ESPAIS FIXOS:
DE DILLUNS A DIVENDRES**

- 10.45 Universitat oberta.
- 13.40 T.N. Comarques.
- 14.30 Telenotícies.
- 15.00 El temps.
- 15.05 Bona cuina.
- 20.30 Telenotícies.
- 21.00 El temps.
- 21.05 Bona cuina.

DILLUNS - 22

- 11.15 Segona vegada.
- 13.55 La senyoreta.
- 15.15 Veïns.
- 15.45 Com a casa.
- 16.30 A cor obert.
- 17.20 Dibuixos animats.
- 17.45 Victor.
- 18.00 Matraca, no!
- 18.45 Mikimoto club.
- 19.40 Filiprim.
- 21.20 Roseanne.
- 22.00 Pantalla: "Quinter".
- 24.00 Telenotícies.

DIMARTS - 23

- 11.15 Segona vegada.
- 13.55 La senyoreta.
- 15.15 Veïns.
- 15.45 Com a casa.
- 16.30 A cor obert.

- 13.30 Resum setmanal.
- 14.15 Photomaton 2V.
- 15.00 Telenotícies.
- 15.25 El Temps.
- 15.30 Bona cuina.
- 15.45 Tarda de musicals: "Les noies només s'ho volen passar bé".
- 17.40 Dibuixos animats.
- 18.00 Festival Tex Avery.
- 18.20 Robin Hood.
- 19.10 El retorn a l'illa del tresor.
- 20.00 Futbol.
- 22.00 Telenotícies.
- 22.25 El temps.
- 22.35 Bona cuina.
- 22.40 Cagney i Lacey
- 23.30 Caim i Abel.

CANAL - 33

DIUMENGE - 21

- 16.00 El dia en que l'Univers va canviar.
- 17.00 Senyals.
- 17.45 1El món del cinema.
- 18.15 Fila 33: "Moscou no creu en les llàgrimes".
- 19.55 Curt-metratge.
- 20.20 Thalassa.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.25 El temps.
- 21.30 Versió original: "El senyor Klein".
- 23.35 Fi d'emissió.

**ESPAIS FIXOS:
DE DILLUNS A DIVENDRES**

- 19.30 Universitat oberta.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.30 El temps.
- 21.35 Tot l'esport.

DILLUNS - 22

- 20.00 Basquetmania.
- 22.00 Dimensió desconeguda.
- 22.25 A debat.
- 24.00 Fi d'emissió.

DIMARTS - 23

- 20.00 Star Trek.
- 22.00 Teatre: "El botí".
- 23.30 Fi d'emissió.

DIMECRES - 24

- 20.30 Telediari cap de setmana.
- 21.05 A portada.
- 21.55 Diumenge cinema: "La parella chiflada".
- 23.45 Prisma (2).
- 00.15 Catalunya misteriosa (27).
- 00.45 Un dia és un dia.
- 02.45 Òpera: "El rapto del Serrallo".

**ESPAIS FIXOS:
DE DILLUNS A DIVENDRES**

- 08.00 Bon dia.
- 14.00 Teledués/Informatiu Migdia
- 15.00 Telediari-1
- 17.40 Avanç Telediari.
- 19.20 Avaç de l'Informatiu Vespre.
- 19.25 L'apuntador.
- 19.30 Un punt de solfa.
- 20.00 L'Informatiu vespre.
- 20.30 Telediari 2.
- 21.00 El temps.

DILLUNS - 22

- 10.00 El dia per endavant. Webster -1. Santa Bàrbara. Dibuixos animats.
- 15.30 A la meua manera: Cheers.
- 17.55 Barri Sésamo.
- 18.25 Ravioli.
- 18.55 L'osset Ruppert.
- 19.00 Els nostres arbres.
- 19.35 Vostès mateixos.
- 21.15 Tribunal popular.
- 22.40 La meua germana Dorothy.
- 23.10 Documents TV.
- 00.10 Telediari-3 i Telesport.
- 01.00 Cine-club de matinada: "Antonietta".
- 02.45 Panorama.

DIMARTS - 23

- 10.00 El dia per endavant: Webster - 2. Santa Bàrbara. Dibuixos animats.
- 15.30 A la meua manera: Cheers's.
- 17.55 Barri Sésamo.
- 18.25 Patoaventuras.
- 18.50 Àpaga y vámonos.
- 19.35 Com en els vells temps.
- 21.15 Especial musical.
- 22.20 Sessió de nit: "La sombra de una duda".
- 00.10 Telediari - 3 i Telesport.

- Dibuixos animats.
- 15.30 A la meua manera. Cheers's.
- 17.55 Fragüel Rock.
- 18.20 Plàstic.
- 19.35 Casa repleta.
- 21.15 Brigada central.
- 22.20 Visca l'espectacle!
- 23.50 Jutjat de guàrdia.
- 00.15 Telediari - 3 i telesport.

DISSABTE - 27

- 01.00 Clàssics en Blanc i Negre: "El pueblo de los malditos".
- 02.20 Jazz entre amics.
- 03.20 El preu just.
- 04.50 Documents TV.
- 05.50 El nou espectador.
- 06.50 De pel·lícula.
- 07.50 Tribunal popular.
- 09.10 S'ha escrit un crim.
- 10.00 Calaix desastre.
- 13.30 Parlament.
- 14.30 L'Informatiu cap de setmana.
- 15.00 Telediari cap de setmana.
- 15.30 El temps.
- 15.35 La corona màgica.
- 16.05 Primera Sessió: "La vuelta al mundo en 80 días".
- 18.55 Rockpop.
- 19.40 Remington Steele.
- 20.30 Telediari cap de setmana.
- 21.05 Informé setmanal.
- 22.15 Dissabte cinema: "Tootsie".
- 00.20 Avanç Telediari.
- 00.25 Musica N.A.

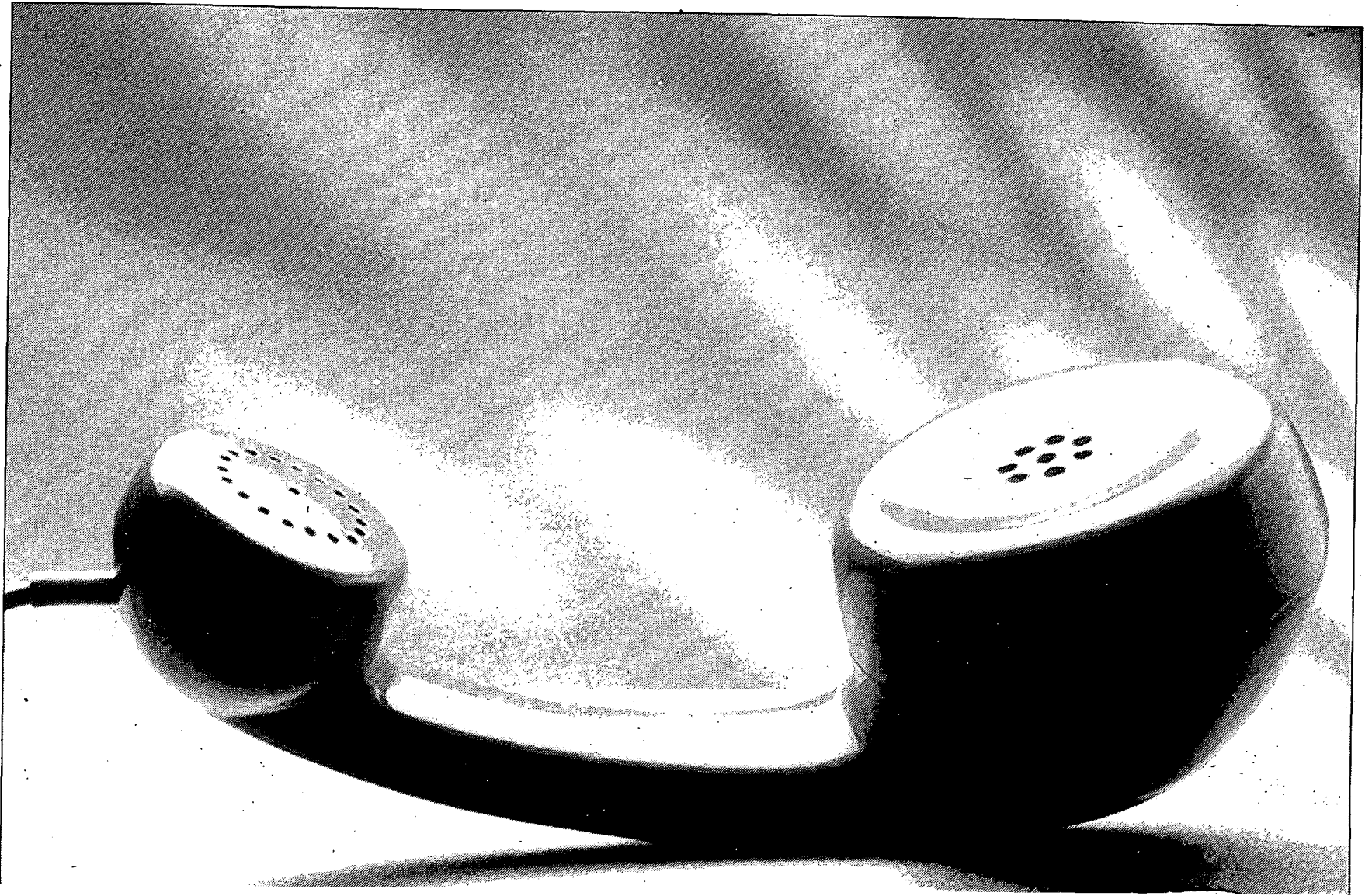

DIUMENGE - 21

- 07.30 Via olímpica.
  - 9.00 Santa Missa.
  - 09.45 Dibuixos animats.
  - 10.00 Los Picapiedra.
  - 10.30 Cine para todos: "Fuga de noche".
  - 12.00 Domingo deporte.
  - 18.30 La hora de Bill Cosby.
  - 19.00 El precio justo.
  - 20.30 Kung-Fu.
  - 21.30 Estudio estadio.
  - 00.00 Tiempo de creer.
  - 00.15 Cine de medianoche:
- 11.00 Nanny.
  - 12.00 Las doce en punta.
  - 13.05 Va de cine.
  - 13.30 Belleza i poder.
  - 14.00 3 X 4.
  - 15.00 Falcon Crest.
  - 15.45 La palmera.
  - 16.45 Cristal.
  - 17.30 On li fa mal?
  - 17.55 Plàstic.
  - 18.20 Hannay.
  - 19.30 Cerca de las estrellas.
  - 22.30 La casa por la ventana.
  - 23.30 Panorama.
  - 00.30 Glasnost.
  - 01.15 La noche.
  - 02.15 Yo Claudio.
- DIMECRES - 24**
- 07.45 Con tu cuerpo.
  - 08.00 Oum el dofi blanc
  - 08.30 Català/Galego.
  - 09.00 La casa por la ventana.
  - 11.00 La saga dels Rius.
  - 12.00 Las doce en punta.
  - 13.05 Glasnost.
  - 13.30 Belleza i poder.
  - 14.00 3 X 4.
  - 15.00 Falcon Crest.
  - 15.45 La palmera
  - 16.45 Cristal.
  - 17.30 On li fa mal?
  - 17.55 Plàstic.
  - 18.20 Esa clase de gente.
  - 19.30 Cerca de las estrellas.
  - 22.30 Corazón.
  - 23.30 Estrenos TV: "El largo verano de George Adams".
  - 01.00 La noche.
  - 02.15 Misterios sin resolver.
- DIJOUS - 25**
- 07.45 Con tu cuerpo.
  - 08.00 Puçastoc.
  - 08.30 Italiano.
  - 09.00 Corazón.
  - 11.00 Años dorados, años amargos.
  - 12.00 Las doce en punta.
  - 13.05 Catalunya misteriosa.
  - 13.30 Belleza i poder.
  - 14.00 3 X 4.
  - 15.00 Falcon Crest.
  - 15.45 La palmera.
  - 16.45 Cristal.
  - 17.30 Primera función: "Maria Antonia".
  - 19.10 Cerca de las estrellas.

GENERALITAT DE CATALUNYA

AQUEST TELÈFON SAP ESCOLTAR

Qualsevol dubte, avís, idea o suggeriment sobre el món dels infants, serà escoltat.

Perquè el Departament de Benestar Social de la Generalitat de Catalunya posa a la seva dispo-

sició el **Telèfon de la Infància**.
Un telèfon important, per als nostres nens, que sabrà informar, atendre i ajudar a solucionar tots els temes

que afectin directament aquells qui seran el futur de Catalunya. Una sola trucada al **900 300 100** posarà en moviment tot un grup d'especialistes en saber escoltar i respondre.

Departament de Benestar Social

Amb la col·laboració de la Federació de Municipis de Catalunya
i l'Associació Catalana de Municipis.

PER AJUDAR ELS NOSTRES NENS
SOM 6 MILIONS

- 18.45 Mikimoto club.
- 19.40 Filiprim.
- 21.20 La parada.
- 22.55 L'hora d'Alfred Hitchcock (D).
- 23.55 Telenotícies.

DIMECRES - 24

- 11.15 Segona vegada.
- 13.55 La senyoreta.
- 15.15 Veïns.
- 15.45 Com a casa.
- 16.30 A cor obert.
- 17.20 Dibuixos animats.
- 17.45 Victor.
- 18.00 Matraca, no!
- 18.45 Mikimoto club.
- 19.40 Filiprim.
- 21.05 Lotto 6/49.
- 21.25 Informatiu cinema.
- 22.00 Cinema 3:
"La costa dels mosquits".
- 00.10 Telenotícies.
- 00.30 Motor a fons 2V.

DIJOUS - 25

- 11.15 Segona vegada.
- 13.55 La senyoreta
- 15.15 Veïns
- 15.45 Com a casa.
- 16.30 La gran vall.
- 17.20 Dibuixos animats.
- 17.45 Victor.
- 18.00 Matraca, no!
- 18.45 Mikimoto Club.
- 19.40 Filiprim.
- 21.15 Tres pics i repicó.
- 22.50 Temps de neu.
- 23.10 Esports Flash.
- 00.10 Telenotícies.

DIVENDRES - 26

- 11.15 Segona vegada.
- 13.55 La senyoreta
- 15.15 Veïns (D)
- 15.45 Com a casa.
- 16.30 La gran valls.
- 17.20 Dibuixos animats.
- 17.45 Victor.
- 18.00 Matraca, no!
- 18.45 Mikimoto club.
- 19.40 Filiprim.
- 21.15 La vida en un xip.
- 23.45 Telenotícies.
- 00.05 Cinema de mitjanit:
"Jugar amb foc".

DISSABTE - 27

- 10.00 Sardanes.
- 10.25 Resum setmanal.

23.55 Fi d'emissió.

DIJOUS - 25

- 20.00 Sputnik.
- 22.00 Actual.
- 23.00 Canal 33 presenta.
- 00.40 Fi d'emissió.

DIVENDRES - 26

- 20.00 Futbol 90.
- 22.00 La bella i la bèstia.
- 23.00 Tres, catorze, setze.
- 24.00 Fi d'emissió.

DISSABTE - 27

- 16.00 Esports.
- 20.00 Vibria.
- 20.10 Photomaton.
- 21.00 Telenotícies.
- 21.25 El temps.
- 21.35 La caixa sàvia.
- 23.05 Cadència.
- 00.35 Fi d'emissió.

DIUMENGE - 21

- 00.40 Filmoteca TV:
"El fantasma de la ópera".
- 02.00 Visca l'espectacle.
- 03.25 Els fruits de Eldorado.
- 04.25 Cor.
- 05.25 Vostès mateixos.
- 06.00 L'home i el mar.
- 06.30 Rockopop.
- 08.00 El fugitiu.
- 08.30 Música N.A.
- 09.30 Sopa de gansos.
- 10.00 El dia del Senyor - Santa Missa.
- 11.00 Avanç Telediari.
- 11.05 Concert.
- 12.05 Poble de Déu.
- 12.35 Camp i mar.
- 13.05 El saler.
- 14.00 La nostra Europa.
- 14.30 L'Informatiu cap de setmana.
- 15.00 Telediari cap de setmana.
- 15.30 El temps.
- 15.35 Els trotamúsics.
- 16.05 La Comèdia:
"La cuadrilla de los once".
- 18.15 Joc de nens.
- 18.45 Grans contes i llegendes.
- 19.35 Alf.
- 20.00 Al fil de l'impossible.

DIMECRES - 24

- 10.00 El dia per endavant:
Webster - 3.
Santa Bàrbara.
Dibuixos animats.
- 15.30 A la meua manera. Cheer's.
- 17.55 Barri Sésamo.
- 18.20 Els set petits australians.
- 18.50 Pumuky.
- 19.35 Throb.
- 21.15 El temps és or.
- 22.15 Philip Marlowe.
- 23.10 Els fruits de El dorado.
- 00.10 Telediari - 3 i Telesport.
- 01.00 Última sessió:
"El admirador".

DIJOUS - 25

- 10.00 El dia per endavant:
Webster - 4.
Santa Bàrbara.
Dibuixos animats.
- 15.30 A la meua manera. Cheer's.
- 17.55 Barri Sésamo.
- 18.20 Érase una vez... la vida.
- 18.50 Sopa de gansos.
- 19.35 Murphy Brown.
- 21.15 Trenta i tants.
- 22.10 Punt i apart.
- 23.50 Enredo.
- 00.15 Telediari - 3 i telesport.
- 01.00 Producció espanyola:
"Las bodas de Blanca".

DIVENDRES - 26

- 10.00 El dia per endavant:
Webster - 5.
Santa Bàrbara.

DE DILLUNS A DIVENDRES

- 10.00 Hoy a las 10.
- 13.00 Avanç de l'Informatiu.
- 13.02 Un punt de solfa.
- 19.15 Un punt de solfa.
- 19.20 L'apuntador.
- 19.25 Avanç de l'Informatiu.
- 22.00 Noticias-2.

DILLUNS - 22

- 07.45 Con tu cuerpo.
- 08.00 Chopi i la princesa.
- 08.30 Euskera.
- 09.00 Plàstic.
- 11.00 Goya.
- 12.00 Las doce en punta.
- 13.05 Prisma (1).
- 13.30 Bellesa i poder.
- 14.00 3 X 4.
- 15.00 Falcon Crest.
- 15.45 La palmera.
- 16.45 Cristal.
- 17.30 On li fa mal?
- 17.55 Plàstic.
- 18.20 La herencia de los Guldenburg.
- 19.30 Cerca de las estrellas.
- 22.30 Cine Club:
"Duelo de pillos".
- 00.00 Va de cine.
- 00.30 Especial.
- 01.00 La noche.
- 02.15 La ruta de la seda por mar.

DIMARTS - 23

- 07.45 Con tu cuerpo.
- 08.00 Planeta imaginari.
- 08.30 Francés.
- 09.00 El salero.

00.30 Metrópolis.

- 01.00 La noche.
- 02.15 National Geographic.

DIVENDRES - 26

- 07.45 Con tu cuerpo.
- 08.00 Missió Màgia.
- 08.30 Francés.
- 09.00 Tema y variaciones
- 11.00 Los camioneros.
- 11.30 Los paladines.
- 12.00 Las doce en punta.
- 13.05 Especial.
- 13.30 Bellesa i poder.
- 14.00 3 X 4.
- 15.00 Falcon Crest.
- 15.45 La palmera
- 16.45 Cristal.
- 17.30 Cine español:
"Los motorizados".
- 19.30 Cerca de las estrellas.
- 22.30 Un dia és un dia.
- 00.30 A través del espejo.

DISSABTE - 27

- 07.45 Con tu cuerpo.
- 08.00 Con las manos en la masa.
- 08.30 Klip.
- 09.15 El nuevo espectador.
- 10.00 La clinica de la selva negra.
- 10.50 El quid de la cuestión.
- 12.00 135 escons.
- 12.30 Concierto.
- 14.30 El show de Robert Guillaume.
- 15.00 Estadio-2.
- 22.00 Fuera de serie.
- 23.00 El autoestopista.
- 23.30 Estadio 2.
- 02.00 Ultimas preguntas.

COMENTARIS TV

ELS NENS QUE PATEIXEN

En dos programes d'aquest any nou he vist dos reportatges que tractaven de com viuen nens arreu del món en situacions força difícils: uns a Xile que viuen de robar una mica de carbó, altres a Tailàndia que són substituïts —nens i nenes— des dels deu anys. Uns altres que ja presenten símptomes de dependència de la droga-crak —feta amb cocaïna i molt forta— tot just acaben de néixer: això s'esdevé als Estats Units, sobretot entre la població de color. Els programes es diuen **Actual** i el fan per TV3, i l'altre és el conegut **Informe Semanal**, que s'emet per TV1.

Vaig quedar molt impressionat. Vaig adonar-me que el dolor pot arribar molt aviat, en plena infància, en aquell temps on hom pensa que els nens tenen un dret inalienable de ser feliços. Aquests dos programes em van posar en evidència que això, segons com, pot arribar a ser només un somni. De nou repeteixo quelcom que ja he dit més d'un cop: la televisió té unes possibilitats immenses, positives, capaces de convocar a la solidaritat, capaces de fer-nos reflexionar de debò. Si em permeten els diré que vaig enregistrar en el vídeo aquests programes i penso fer una reunió a casa per xerrar una mica, seriosament, tot contemplant aquestes imatges d'un tema prou important: la imatge de frivolitat que ofereix la televisió, quan tots sabem que si fos un xic més informativa hauria de presentar una altra cara de la realitat.

T.A.C. (Telespectadors Associats de Catalunya) tel. 200 13 39 **IGNASI BOFARULL**

Jesús ens parla

Busquem l'evangeli del diumenge: Evangeli segons sant Mateu, capítol 4, versets del 12 al 23 (Mt 4:12-23).

Reflexionem: 1. Ens fixarem en la part d'aquest fragment evangèlic, en la qual es parla de com Jesús comença a predicar el seu Evangeli a la regió de la Galilea, comarca un bon xic paganitzada. Jesús es presenta personalment com la Bona Nova, la LLUM que il·lumina les tenebres del paganisme. Jesús és la LLUM del món tal com ho havien anunciat els profetes. Ell ens manifesta qui és Déu per a nosaltres i què cal fer per plaure a Déu.

2. Viure sense la fe, és com viure a les fosques. Recordeu allò d'aquell rellotge de sol: "Jo sense sol i tu sense fe, som ben rè". L'Església Universal de Jesús, plantada al cor de la Humanitat, fa present la LLUM de Jesús als homes i als pobles. És a la LLUM de Crist que la nostra vida s'omple de sentit, de vida, de joia i de llum.

3. Un dia Jesús digué als deixebles: "Vosaltres sou la llum del món". Sí, perquè el Baptisme, la Gràcia, la Confirmació omplen la nostra vida de la LLUM de Crist. Nosaltres hem de ser testimonis d'aquesta LLUM. Ha de resplendir en els nostres comportaments. I com qui aguanta una torxa encesa en la fosca del camí, molts d'altres s'hi veuran i caminaran dreturament, gràcies a la nostra llum.

El mossèn

POMI, EL PETIT POMER

Vet aquí que una vegada, temps era temps, en un petit poblet perdut entre muntanyes, hi havia un vell pagès que tenia un hort. A l'hort del bon pagès hi creixien cols, tomàquets, patates i pastanagues. A més, hi vivien també tot una colla d'arbres fruiters: un taronger, una prunera, un llimoner, un presseguer i dos pomers. Un d'aquests pomers era encara molt jove, feia poc que el pagès l'havia comprat i plantat al seu hort, i encara no sabia el què era donar fruit.

El Pomi, que així és com es deia el petit pomer, es divertia força veient com el bon home conreava les seves terres, i es va sorprendre molt quan va veure que de la terra començaven a sortir diverses plantes. Malgrat les explicacions que els altres arbres fruiters més grans li van donar, en Pomi no sortia de la seva pròpia sorpresa.

Heus aquí que un dia el Pomi es va despertar sentint algunes molèsties a les branques. Va endur-se un bon espant quan va adonar-se d'unes petites boletes verdes que s'escampaven entre el seu fullam.

—Ai, ai, mareta meva!, què deu ser tot això que m'ha sortit als braços? —deia el Pomi molt espantat.

—Però què és el que et passa, minyó?, per què plores? —va preguntar-li el presseguer en sentir-lo lamentar-se.

—Oh, oh, no sé pas què em passa —començà a dir el Pomi— oh, mira aquestes boletes que m'han crescut als braços, no m'agraden gens, no tenen bona pinta, són tan verdes i tan lletges... ai, ai, em sembla que estic malalt —i un cop dit això el Pomi va posar-se a plorar.

—Au, va noi, no et preocupis pas, no estàs malalt, no més malalt del que està aquesta terra que a tu tant t'agrada —era el vell pomer qui ara li explicava el què li estava passant—. Totes aquestes boletes verdes són pomes, és el teu fruit, ara ja ets un pomer de totes totes, t'has fet gran, noiet.

El petit pomer estava encara una mica intrigat i molt sorprès. Els altres arbres fruiters van felicitar-lo efusivament i el Pomi estava molt emocionat, no sabia avenir-se del que li estava passant.

Les petites boles verdes van anar creixent i engrixant-se, i el petit arbre fruiter se sentia cada cop més important. Més tard les pomes van anar canviant de color i un temps després el vell pagès les va recollir i les va apilar dins un gran cabàs de palla.

—La meva primera collita, ara ja sóc gran! —va dir-se el Pomi tot cofoi. I any-rera any el pomer va donar-li molt bones collites al seu amo, i potser algun nen com tu o com jo hem menjat alguna vegada una de les seves pomes.

ANNA

SUPER-JORDI

